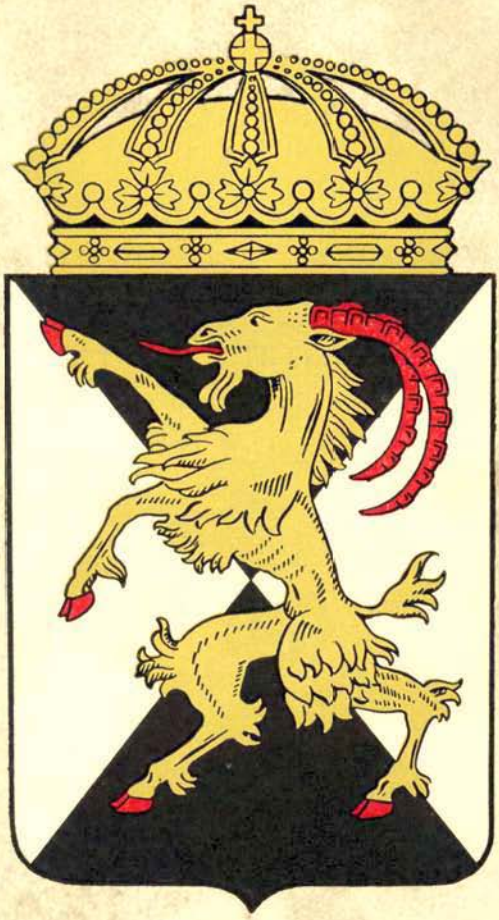

BOCKEN

Årsskrift för Hälsinge regementes Kamratförening 1970

BOCKEN

årsskrift

Utgiven av HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING 1970

I redaktionen:

GUNNAR FERNQUIST
SVEN BRATT

Gävleborgs Tryckeri AB
Gävle 1970

INNEHÅLL

Förord 7
Järvsö kompani 9
Kompaniets chefer och dess adjutanter 12
Kompaniområdena vid Hälsinge regemente, karta 18
Kaptensbostället på Järvsö kompani 19
Kårböle skans, värnet i väster 25
Om Järnmajoren och hans gossar 28
Hogdalsknektar på Järsvö kompani 41
Fanjunkare och konstnär 46
Soldattorpet och stapeln 53
Fjortonde regementet 55
Hur hälsingarna drog ut i fält 57
Pensionsvillkoren för indelt korpral 64
Ockelboknektens minnen av Gävle stads brand 68
Nederlaget vid Poltava 70
Ett solvarv i kronans kläder 1969, årskrönika 73
Vi och vårt kompani under rekrytåret 98
Några ord på hemvägen 117
I fädrens spår för framtids segrar, idrottskrönika 120
En fars repfars med stridsselen 131
Infiltration i "Näcken" 134
Inför 70-talet på Kungsbäck 142
Regementets kamratförening 147
Annonsavdelning 151

FÖRORD

Vid många tillfällen händer det, att man ofta ställs inför konstaterandet, att tiden flyktar alltför fort. Detta gäller som regel både i små och stora sammanhang.

Tiden vill således sällan räcka till för det årliga arbetet med Bocken och redan har den — i sin nuvarande utformning som årsskrift — nått sin 10:e utgåva.

Det kan därför kanske vara på sin plats att rekapitulera det historiska ledmotivet i de hittills utkomna årgångarna:

1960/61 Allmän del
1961/62 Regementsstaben
1962/63 Livkompaniet
1963/64 Färnebo kompani
1964/65 Forsa kompani
1965/66 Alfta kompani
1966/67 Ovansjö kompani
1967/68 Arbrå kompani
1968/69 Delsbo kompani

Årets Bocken — 1969/70 — avhandlar i den historiska delen Järvsö kompani och därmed är den ursprungligen planerade "kompani-serien" genomförd.

De ovan nämnda årgångarna — utom de två första — finns i begränsat antal att köpa från Kamratföreningen eller Redaktion Bocken av den intresserade, som kanske saknar någon eller några i sin bokhylla. Särskild annons därom återfinns i slutet av denna upplaga.

En logisk utstakning av Bockens fortsatta historiska ledmotiv har skisserats, varom här intet skall ordas eller avslöjas.

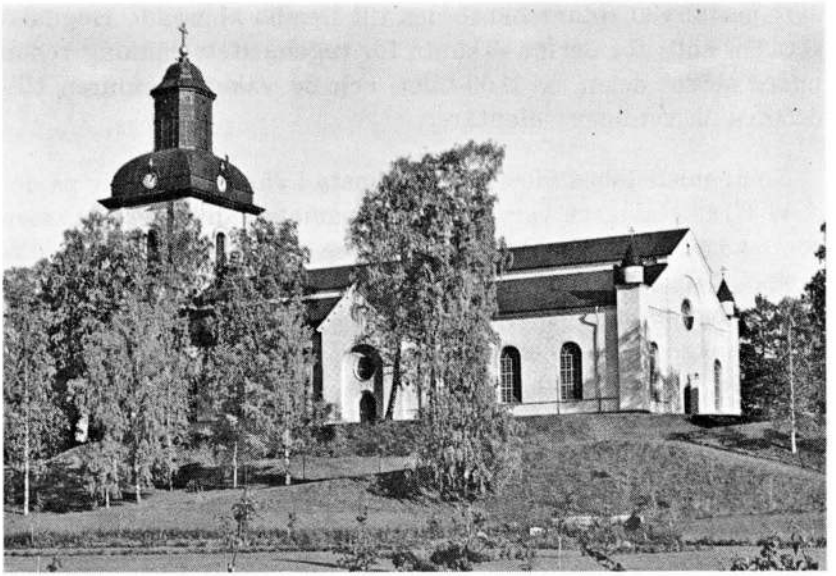
Det förhåller sig nämligen tyvärr så, att nuvarande redaktionskommitté — efter kapten Ivar Hillströms avflyttning till Stockholm den 1. augusti 1965 — varit ett ganska handikappat tvåmanna-team, i synnerhet sedan kapten Sven Bratt avgick ur aktiv tjänst den 1. oktober 1967. Den senares ökade civila engagemang inom Stor-Gävles fritidssektor omöjliggör fortsatt tidskrävande och helhjärtat redaktionsarbete för Bocken.

Det är därför beklagligt, att i skrivande stund nödgas konstatera, att redaktion Bocken besväras av allvarliga rekryteringsproblem.

I 14 KAMRATFÖRENING

skall verka för vidmakthållandet och stärkandet av sambandet mellan regementet och bygden samt samhörigheten mellan nuvarande och förutvarande hälsingesoldater.

Medlemskap kan vinnas av varje svensk man och kvinna, som hyser intresse för föreningens verksamhet.

Järvsö kyrka

Genom det så kallade nya indelningsverkets tillkomst 1682 fick även Järvsö kompani sitt gränsbestämda rekryteringsområde. Den 16 oktober samma år miste kompaniet sin dittillsvarande chef kapten Baltzar Daniel Pilar von Pilchou, som då utnämndes till major vid regementet och därmed övertog chefskapet för Majorens (sedermera Forsa) kompani. Järvsöknektarnas nye chef blev nu kapten Anders von Schwartzenhoff, vars namn kompaniet sedan kom att bära åtskilliga år framåt. Han förde kompaniet tills han 9 juli 1701 stupade på ärans fält vid övergången av Düna, men namnet Järvsö kompani hade då redan helt slagit igenom efter att redan på 1690-talet successivt blivit allt vanligare. Kompaniets sockennamn stod sig sedan praktiskt taget ända fram till 1916, då det "rationaliserades" till 5:e kompaniet, sedan den officiella benämningen under en stor del av Mohedstiden varit "N:r 3 Järvsö kompani".

Kompaniområdet omfattade omkring hälften av Järvsö socken med 54 rotar, hälften av Ljusdal med 47 samt hela Färila med 39, Ytterhogdal med 8 och Los med 2 rotar. Resten av Järvsö (41 rotar) ingick i Arbrå kompani, medan återstoden av Ljusdal (30 rotar) hänfördes till Delsbo kompani. Hogdalsrotarna hölls för övrigt vakanta för regementets räkning redan under större delen av 1800-talet, och de vakanta numren tilldelades då vanligen volontärer.

Kompanichefsbostället låg i Kramsta i Järvsö, och där på det s. k. Kramstalägret var också kompaniets samlingsplats, men som sådan nämnes omkring 1850 även Offerberg i Undersviks socken. Trossboden, där bl. a. kompaniets trosskärra och diverse annan utrustning förvarades, fanns likaledes i Kramsta. Löjtnanten hade av ålder sitt löneboställe i Storbyn, Färila, medan fänriken bodde i Sjulhamre, Ljusdal. Det sistnämnda förvandlades sedermera till chefsboställe vid Delsbo kompani. Många av regementets officerare hade emellertid egna boställen — till dem hörde exempelvis den bekante kapten Ström, som styrde sitt kompani från sin pampiga egendom Catrineberg i Färila.

Kronoboställen för underofficerarna saknades, och dessa befattningshavare kompenserades med 5 daler årligen i "hyresbidrag". Vid generalmönstringen 30 september 1728 lovade emellertid företrädarna för allmogen i "de socknar, i vilka Majorens, Delsbo och Järvsö kompanier av Hälsinge regemente äro förlagda", att bygga nödiga hus för underofficerarna "och tillföra dem ved för 8 öre kopparmynt lasset, vilket även sedermera vid 1734 års riksdag blivit genom KM:ts resolution stadfäst". Det synes dock, som om sockenmännen sedermera ångrat sig, i det att de 1766, ehuru förgäves, anhöll om befrielse för sitt åtagande. År 1772 togs saken upp på nytt av regementschefen med påföljd att landshövdingen ålade socknarna att fullgöra sin åtagna skyldighet. För Järvsö kompanis vidkommande skulle därvid enligt planerna fältväbeln och furiren erhålla boställen i Järvsö, sergeanten i Färila samt föraren och rustmästaren i Ljusdal.

Vid denna tidpunkt hade boställe för sergeanten ordnats, men huruvida planerna någonsin kom till utförande för kompaniets övriga underofficerare, är icke känt.

Som n:r 5 kom Järvsö kompani att tillhöra regementets II. bataljon, som efter kompanimärkenas grundfärg skämtsamt kallades "de röda rävarna". Även bataljonens kompanier hade naturligtvis sina speciella öknamn, och femtekompanisterna benämndes "Järvsö flakar". Kompanimärket utgjordes på den tiden av en röd mössknapp, men färgen ändrades sedermera till gul, och knappen försågs dessutom med en i mässing utstansad 5:a.

Erik Wickberg

Regementets Dag

äger rum i GÄVLE

söndagen den 6 september 1970

KOMPANIETS CHEFER OCH DESS ADJUTANTER

KOMPANICHEFER

Kaptener

—1682 *Goës, Magnus.* Född 1634, död 1682 som major.

1682—1701 *von Schwartzenhoff, Anders.* Född 1652, stupad 1701 vid övergången av Düna.

1701—1708 *Sinclair, Fredrik.* Stupad 1708 vid Liesna.

1708—1709 *von Delvig, Bernhard Reinhold.* Född 1679, avsked 1723 som överste, död 1746.

1710—1717 *Palmstruch, Georg Reinhold.* Född 1686, dansk fånge 1713 i Tönning, hemkom samma år, död 1757 som generalmajor.

1717—1721 *Rosenmüller, Karl Gustav.* Född 1689, avsked 1724, död 1745.

1721—1722 *Lagerborg, Daniel.* Född 1686, död 1751 som överstelöjtnant vid Västerbottens regemente.

1722—1723 *Rosenmüller, Karl Gustav.* Se ovan!

1723—1739 *Lagerborg, Daniel.* Se ovan!

1739—1741 *von Schantz, Anton Fredrik.* Född 1685, dansk fånge 1712 vid Stades övergång, hemkom 1713, död 1741.

1741—1750 *Lithoff, Bo.* Född 1689, dansk fånge 1713 vid Tönnings övergång, hemkom 1714, avsked 1750, död 1764.

1750—1756 *Netherwood, Karl Georg.* Född 1716, avsked 1756, drunknad 1757.

1756—1758 *von Hökerstedt, Jakob.* Född 1719, dömd från tjänsten 1758, enär han uteblivit från tjänstgöring, död 1795.

1759—1764 *von Strussenfelt, Mikael.* Född 1689, rysk fånge 1709 vid Perevolotjna, hemkom 1711, avsked 1764, död 1770.

1764—1770 *Rickman, Jakob Johan.* Född ca. 1714, död 1770.

1771—1777 *Silfversparre, Adam Bernt.* Född 1724, majors avsked 1777, död 1799.

1778—1780 *Jägerhorn, Gustav Henrik.* Född 1735, avsked 1785 som sekundmajor, död 1791.

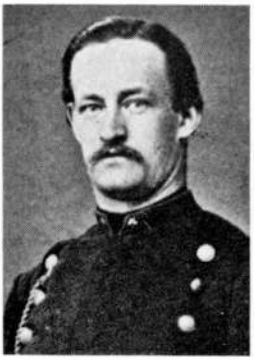
1780—1786 *Ström, Per.* Född 1738, avsked 1786, major 1789 och chef för Hälsinge vargeringsregemente, död 1832.

1786—1794 *Gyllengahm, Gustav.* Född 1748, majors avsked 1795, död 1808.

1794—1808 *Cedergren, Georg.* Född 1768, överstelöjtnant 1813 vid Jämtlands regemente, död 1835.

Övre raden fr. v.: kaptenerna K. T. A. Biörck, L. K. M. Schöning och J. G. Engelke.

Därunder kaptenerna O. P. Söderlund och J. A. Tengzelius.

1808—1813 *Ström, Jakob Bernhard.* Född 1771, avsked 1816 som major, begärde 1818 att för sin fattigdom få återinträda i tjänst, vilket dock nekades honom, död 1857 som överste i armén och postdirektör. Benådad med tapperhetsmedalj.

1813—1814 *Lagerheim, Karl Olof.* Född 1773, utnämnd men tillträdde aldrig chefskapet för kompaniet, död 1814 som överstelöjtnant i armén.

1814—1820 *Ström, Karl Petter.* Född 1777, död 1845 som överstelöjtnant i armén. Benådad med tapperhetsmedalj, utgav 1828 den första historiken över Hälsinge regemente.

1820—1834 *von Rehausen, Gotthard Jakob.* Född 1775, avsked 1834 som major i armén, därefter postmästare, död 1848.

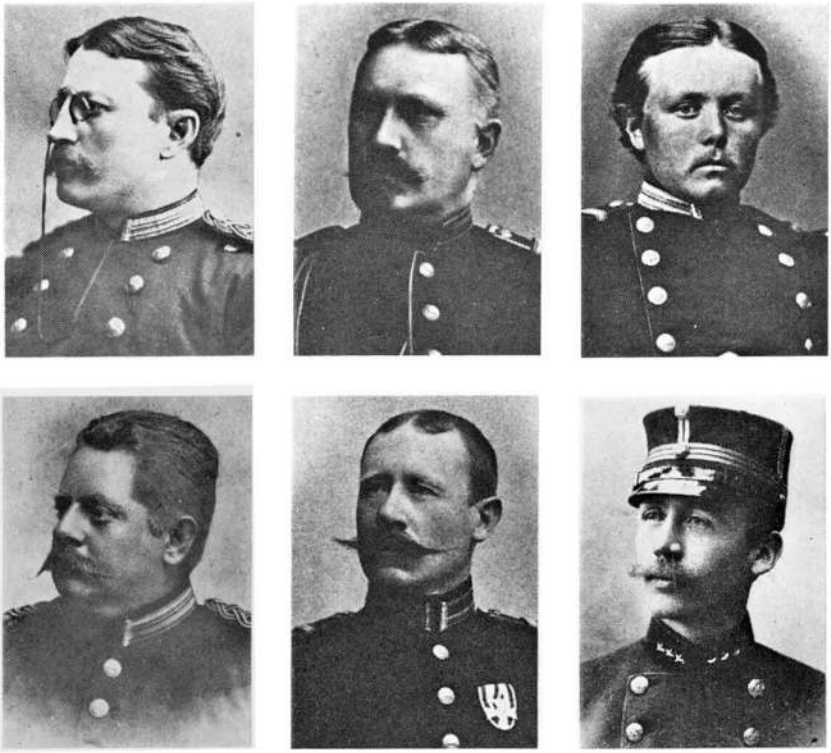
1834—1843 *Thorell, Daniel.* Född 1794, avsked 1849, död 1878.

1843—1845 *Wigström, Gustav.* Född 1800, död 1846.

1845—1851 *Georgii, Kristian Teodor.* Född 1803, avsked 1851, död 1889.

1851—1864 *Edelstam, Mauritz.* Född 1813, avsked 1864, därefter stationsinspektor, död 1875.

1864—1866 *Hazelius, Hans August.* Född 1826, död 1866 som major i armén.

Övre raden fr. v.: kaptenerna A. Härdelin, P. E. Rettig och K. G. E. Hedman. Undre raden fr. v.: kaptenerna K. O. Cavalli, A. G. F. Trönnberg och K. E. V. Söderhielm.

1867—1873 *Biörck, Karl Teodor Alexander.* Född 1828, major 1873 och chef för Västernorrlands bataljon, död 1890. Var 1863—64 som frivillig i dansk tjänst och belönades med Dannebrogsorden efter slaget vid Dybböl, samt tjänstgjorde 1865—1866 vid franska armén i Algeriet.

1873—1874 *Schöning, Ludvig Kristian Mauritz.* Född 1834, överste och chef för Västerbottens reg. 1893, avsked 1897, död 1910.

1874—1883 *Engelke, Johan Gustav.* Född 1833, avsked 1883, död 1899.

1883—1888 *Söderlund, Otto Petrus.* Född 1834, avsked 1887.

1888—1893 *Tengzelius, Johan August.* Född 1841, avsked 1896, död 1926.

1893—1894 *Härdelin, Axel.* Född 1846, död 1925.

1894—1895 *Rettig, Per Edvard.* Född 1849, död 1928 som överste i armén.

1895—1896 *Hedman, Karl Gustav Eugen.* Född 1846, avsked 1896, död 1929.

Från v.: kaptenerna G. Hedengren, K. A. Genberg och J. S. L. Svenson.

1896—1901 *Cavalli, Karl Otto.* Född 1850, avsked 1901, död 1929 som major i armén.

1901—1905 *Trönnberg, Axel Gustav Fritjof.* Född 1858, överstelöjtnant 1909 vid Västernorrlands regemente, överstes avsked 1913, död 1940.

1905—1907 *Söderhielm, Knut Erik Vilhelm.* Född 1871, överste 1916 i Intendenturstaben, generalmajors avsked 1926, död 1953.

1907—1909 *Hedengren, Gabriel.* Född 1869, överste och chef för Södermanlands regemente 1921, avsked 1926, död 1936.

1909—1912 *Genberg, Karl Arvid.* Född 1867, överstelöjtnant 1915 vid Norrbottens regemente, överstes avsked 1922, död 1935.

1912— *Svenson, John Svante Laurentius.* Född 1876, majors avsked, död 1961.

KOMPANIADJUTANTER

Fältväblar

1682—1683 *Johansson, Eskil.* Död 1683.

1683—1693 *Elg, Anders.* Avsked 1693.

1693—1695 *Rundell, Olof.* Drunknad 1695.

1695—1700 *von Schwartz, Johan.* Kom i tjänst som pipare under namnet *Svart,* senare adlad, stupad 1708 vid Liesna som kapten.

1700—1701 *von Schwartzenhoff,* Olof Ludvig. Född 1683, stupad 1709 vid Poltava som sekundkapten.

1701 *Frisk, Anders.* Stupad 1701 vid Riga.

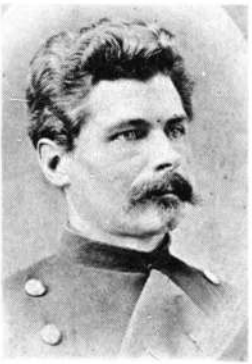
1701—1703 *Rasberg, Johan.* Död 1706 som fänrik av blessyrer, erhållna 1705 vid Gemäuerthof.

1703—1704 *Hörner, Joel.* Stupad 1705 vid Mitau som fänrik.

1704—1705 *Lundberg, Gabriel.* Död 1705 i Riga.

1705—1708 *von Knorring, Johan Adolf.* Född 1693, kapten, död 1721 i holländsk tjänst.

Övre raden fr. v.: fanjunkarna P. Grundin, O. O. Grundell och J. Westberg.

Därunder fr. v.: fanjunkarna N. Wennberg och G. A. Schröder.

1708—	*Höök, Daniel.* Försvunnen 1708 vid Liesna.
—1709	*Rebroen, Petter.* Rysk fånge 1709 vid Poltava, hemkom 1722, avsked 1728.
1709	*Stoltz, Petter.* Dansk fånge 1713 vid Tönning, rymde 1714 till Stralsund, död 1715 som kapten.
1709—1710	*Funck, Petter.* Avsked 1710.
1710—1711	*Högmark, Johan.* Född ca 1688, dansk fånge 1713 vid Tönning, hemkom samma år, död 1727 som kapten.
1711—1712	*Hammarskjöld, Karl.* Född 1694, avsked 1759 som major, död 1774.
1712—1717	*Warg, Anders.* Född 1681, expektansfänrik ca 1723, död 1744.
1718—1722	*Libenhoff, Ivar.* Född ca 1683, död 1739.
1723—1741	*Sturm, Johan.* Född 1680, löjtnant, avsked 1746.
1741—1742	*Lagerborg, Karl Reinhold.* Född 1717, död 1750 som löjtnant.
1742	*Rickman, Jakob Johan.* Född ca 1714, död 1770 som kapten och chef för kompaniet.

1742—1746 *von Brömssen, Magnus Johan.* Född 1724, major 1777, ihjälskjuten 1778 av en student.
1746 *Sturm, Johan.* Se ovan!
1746—1773 *Skragge, Johan.* Född 1717, död 1773.
1774—18.. *Rehnberg, Mårten Gustav.* Född 1743, levde 1815, belönad med medalj för tapperhet i fält.
—1809 *Bergström, Samuel Henrik.* Född 1784, rysk fånge 1809.
1809—1812 *Giljam, Per.* Född 1783, avsked 1816 som fänrik.
1813—1836(?) *Skoglund, Jonas.* Född 1780, fanjunkare 1815.

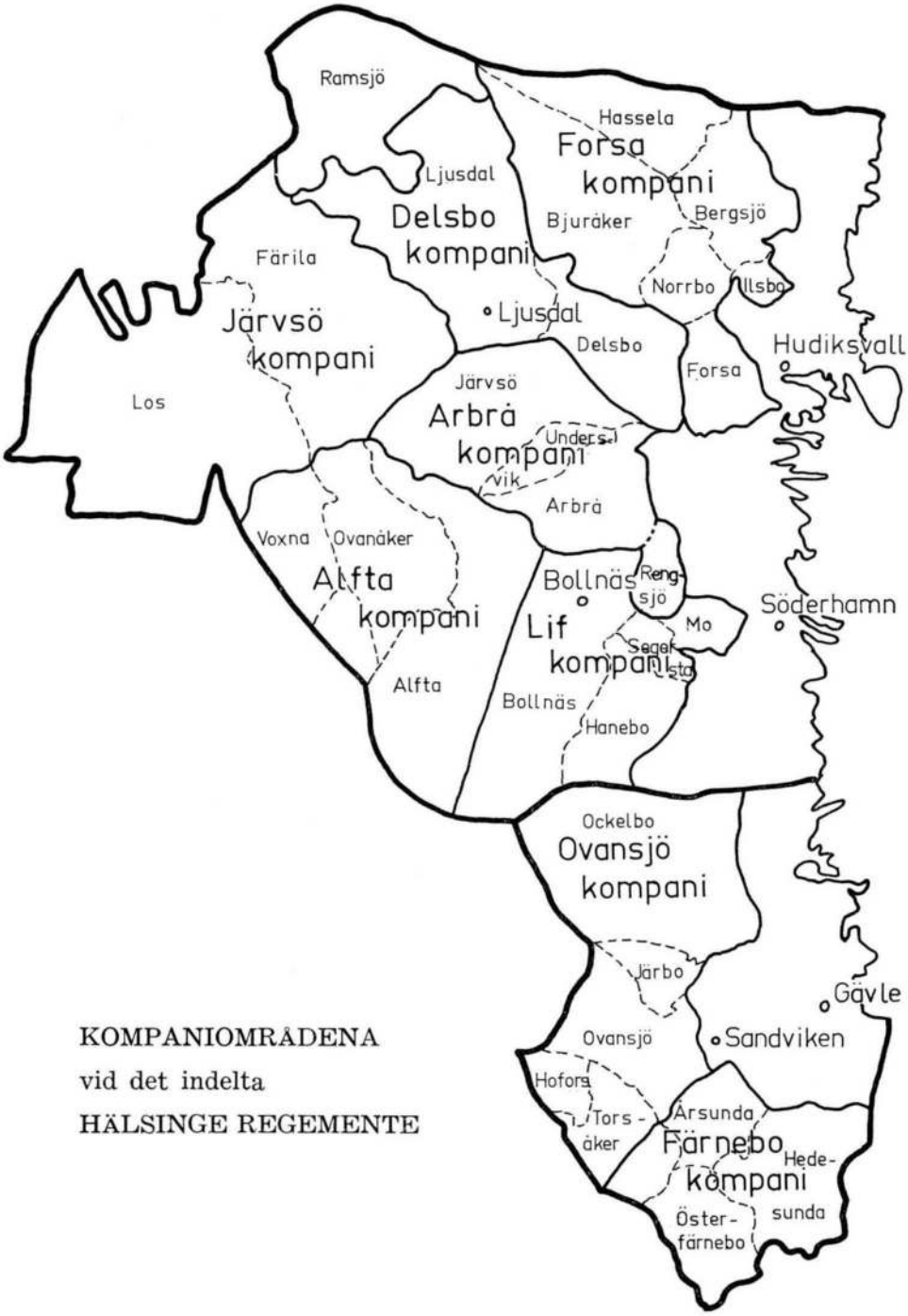
Fanjunkare

1836—1843 *Östlin, Anders.* Född 1793, avsked 1843.
1843—1845 *von Rehausen, Adolf Mauritz Gotthard.* Född 1817, avsked 1867 som kapten, död 1894.
1845—1872 *Grundin, Per.* Född 1822, avsked 1872 som underlöjtnant i armén, död 1885.
1872—1884 *Grundell, Olof Oskar.* Född 1832, avsked 1884, död 1906.
1884 *Westberg, Jonas.* Född 1847, avsked 1898.
1885—1901 *Hannberg, Per.* Född 1847, avsked 1901.
1901—1908 *Wennberg, Nils.* Född 1858, avsked 1908, landstormsförvaltare i Gävle.
1908— *Schröder, Gustav Adolf.* Född 1866, avsked 1918, löjtnant i armén, död 1934.

För Tio Kronor

blir Du medlem i Kamratföreningen och erhåller dessutom årsskriften "Bocken" gratis.

Bliv medlem genom att insätta kronor 10:— på postgiro 137332, Kamratföreningen, I 14, Gävle.

KOMPANIOMRÅDENA
vid det indelta
HÄLSINGE REGEMENTE

KAPTENSBOSTÄLLET PÅ JÄRVSÖ KOMPANI

Varje officer och underofficer vid ett indelt regemente skulle ha ett boställe. Befälet skulle bo bland manskapet, och bostället skulle därför ligga i det område där förbandet var förlagt. Enligt Karl XI:s bestämmelser var befälet skyldigt att bo på sina boställen. Boställena behövde ofta repareras och kronan ställde medel till förfogande för iordningställandet av dem.

Om det inte fanns några lämpliga gårdar, lät kronan bygga boställen efter en fastställd modell. Majoren skulle ha ett lite större boställe än kaptenen, som i sin tur skulle bo något bättre än sina underordnade officerare och underofficerare. Ändå gör dessa karolinska kaptensboställen ett rätt torftigt och primitivt intryck. Det var låga ryggåsstugor av knutat timmer med torv på taket och små fönstergluggar. Det var ingen större skillnad mellan kompanichefens och bondens gård i det karolinska Sverige.

När indelningsverket för Hälsinge regemente ordnades upp, köpte kronan år 1694 gården Kramsta till boställe åt kaptenen vid Järvsö kompani. Gården hade tillhört skattebonden Per Markusson i Hamre. Kronan köpte den för 1.200 daler kopparmynt, men han fick bara 800 daler för den vid uppgörelsen året efteråt. Det var inget särskilt bra boställe. När Per Markusson år 1720 bad att få lösa tillbaka stället, var den dåvarande boställsinnehavaren, kapten Carl Gustaf Rosenmüller, villig att släppa gården, eftersom han fick så dålig avkastning på jorden. Han förklarade sig nöjd, om han i stället fick ersättning för bostad och uppehälle. Men något resultat av denna framställning blev det inte, utan Kramsta fortsatte att vara kaptensboställe vid regementet.

Officeren var ansvarig för att bostället inte råkade i förfall. För att kontrollera detta anordnade kronan husesyner varje gång en boställsinnehavare avgick och en annan kom till. Hårda böter utdömdes för dem som gjort sig skyldiga till husröta. Vid husesynerna fördes utförliga protokoll av nämnden,

som bestod av både militära och civila representanter. Protokollen, som är mycket utförliga, förvaras nu i krigsarkivet och är en mycket intressant läsning. För Kramsta boställe finns det bevarat trettio sådana protokoll. Det första är från 1720, det sista från 1876, och genom dem kan man studera gårdens ombyggnad och de personer, som bodde där under nära tvåhundra år.

Kramsta kaptensboställe i våra dagar

År 1720 fanns det inte mindre än tre boningshus på gården. Alla husen var små och trånga. Ett hus — 16 meter långt och 6 meter brett — bestod av en förstuga och 2 kammare. Det andra huset — 10 meter långt och 6 meter brett — hyste en kammare och ett kök, medan det tredje — 10 meter långt och 8 meter brett — hade en sal och en kammare. Gårdsplanen var belamrad med en mängd andra små hus. Där fanns stall och redskapslider, två kornlador, foderhus och härbre, fähus, fårhus och tre svinhus, badstuga och hemlighus. Humlegård saknades, men en kryddgård hade anlagts under kriget.

Protokollen berättar också om innehavarna. Den förste kaptenen på Kramsta var Anders von Schwarzenhoff, som bott där sedan 1694 men 1700 dragit ut i kriget och året efteråt stupat vid övergången av Düna. Hans hustru Christina bodde sedan där med sina fem barn i två år, men gav sig sedan i väg okända öden till mötes.

Hans efterföljare blev Fredrik Sinclair, men han var ute i kriget och satte tydligtvis aldrig sin fot på gården. Kanske hans hustru Birgitta Strömner bodde där, men jordbruket skötte landbonden Mårten Jönsson. Sinclair stupade i slaget vid Ljesna i september 1708, och hans hustru gifte om sig med överstelöjtnanten Marcus Tungelfelt vid Livdragonerna och flyttade över till Finland.

Efter Sinclair kom kaptenen Bernhard Reinhold von Delwig, men 1709 fick han transport till livgardet och slutade med tiden som överste vid Västmanlands regemente. Hans efterföljare blev en annan krutstänkt karolin, Georg Reinhold Palmstruch. Denne hade på okända vägar kommit hem från Ryssland och blivit regementskvartermästare 1709, men kallades genast ut i fält igen. Han tjänstgjorde under Stenbock i Pommern, togs till fånga i Tönningen men rymde och blev generaladjutant vid den jämtländska armén. Sedan tjänade han som överste i polsk tjänst och slutade som överste vid Västerbottens regemente och generalmajor. Palmstruch besökte heller aldrig bostället, som i hans frånvaro brukades av länsmannen Anders Lundman och landbonden Michel Matsson.

Palmstruchs efterträdare var Carl Gustaf Rosenmüller, som var finländare till börden och hade studerat vid Åbo högskola men nu 1717 hamnat som kapten vid Hälsinge regemente. Han stannade på Kramsta efter kriget och fick beröm av husesynskommittén för det stora arbete han nedlagt på att sätta bostället i ordning.

År 1723 lämnade Rosenmüller bostället för att flytta över till Finland. Samma år hölls husesyn, som blev ett räfst- och rättarting med dem som bott på bostället under kriget. Fru Schwarzenhoff förklarades skyldig till 89 daler i husröteböter, men ingen visste "om hon lever eller är död". Av fru Sinclair krävde man 126 daler, men hon var oåtkomlig "på den finska sidan". Åren 1716—1717 hade länsmannen Petter Lundman —

en son till Anders Lundman — skött jordbruket och blivit skyldig 25 daler i böter för husröta. Men sedan hade han "bortrymt ur riket" och inte lämnat någonting efter sig. På nämndens förslag beslöt Kungl. Maj:t att efterskänka alla böterna.

År 1723 övertog majoren Daniel Lagerborg Kramsta. Han var värmlänning till börden och hade 18 år gammal börjat tjäna som frivillig vid Värmlands regemente år 1704. Fem år senare blev han fånge hos ryssarna vid Rigas kapitulation men lyckades komma hem och tog då tjänst vid Hälsinge regemente. Som nybliven kapten slogs han i Stenbocks armé i slaget vid Gadebusch. Han blev fången vid Tönningen men rymde år 1714 och avancerade efter hemkosten till major vid regementet.

Lagerborg blev den stora byggherren vid bostället. Vid 1732 års husesyn klagade han över de bristfälliga boningshusen. Han fick medhåll hos nämnden som utdömde alla husen. Året efteråt hämtade han hem timmer från fjärdingsskogen tre mil därifrån och uppsatte en ny karaktärsbyggnad. Den var 18 meter lång, 8 meter bred och 4 meter hög och bestod av en sal, en kammare, ett kök och en överbyggd förstugukvist. Rummen var inredda med spislar och i köket fanns en stor spis. En trappa ledde upp till vinden. Den nya gården kostade inalles 800 daler kopparmynt som kronan bekostade.

Lagerborg satte dessutom upp en annan byggnad med sal och kammare. Där hade han sin kompaniexpedition och förvarade sin korrespondens, rullan över kompaniet och en karta över kompaniområdet. Dessutom rev han en rad hus på gården och uppförde nya av det gamla timret: ett brygghus, en bod med loft, ett portlider, badstuga och redskapshus. Han utvidgade kryddgården, gödslade åkern väl och försåg fäbodarna på Prästvallen med nya byggnader. För allt detta tillerkändes Lagerborg som ersättning 1.813 daler kopparmynt av Kungl. Maj:t enligt brev den 11 april 1744.

Men Lagerborg hade lagt ner ytterligare 800 daler på husbyggnader, för vilka han inte fick någon ersättning, och vid hans avgång från regementet år 1739 bestämde nämnden därför att efterträdaren, kapten Bo Lithoff, under en tioårs period skulle ersätta honom för alla hans omkostnader.

Men snart började klagomålen strömma in över de nya husen. Det var Lithoffs efterträdare, kapten Carl Georg

Netherwood, som framförde dem vid 1751 års husesyn och han fick stöd av sin föregångare. Det nya huset var alldeles otillräckligt, och rummen var för få och trånga. Platsen var olämplig. Huset låg vid foten av en brant sluttning nedanför landsvägen, och det var omöjligt att hålla värme inomhus. Källaren var full av vatten höstar och vårar. Lithoff hade på egen bekostnad måst bygga en iskällare i en backe, men denna källare var alldeles för liten.

Kapten Michael Strussenfelt

Nämnden avvisade klagomålen. Man höll med om att det nya huset inte uppfyllde kraven på ett ståndsmässigt kaptensboställe enligt boställsförordningen, men Kungl. Maj:t hade godkänt Lagerborgs hus och då fanns det inte mycket att göra. Vid 1760 års husesyn fanns ingen boställsinnehavare närvarande. Netherwood hade drunknat 1757, och den nye innehavaren Michael Strussenfelt var ute i kriget. Landbonden Jon Jonsson skötte jordbruket och svarade för underhållet av ekonomibyggnaderna. Från denna tid tycks detta ha varit praxis vid bostället.

Efter Strussenfelt kom 1764 Jakob Johan Rickman. Också han var missnöjd med det trånga huset. Mellankammaren var så liten att den knappast ens kunde användas till barnkammare, förklarade han. Husets underlag var så stabilt att det kunde tåla en överbyggnad, och kaptenen föreslog nu att man skulle bygga till bostället och inrätta tre kammare på övre våningen. Nämnden höll med honom, och föreslog honom att börja bygga på egen risk, men en så dyrbar överbyggnad vågade Rickman inte företa på eget ansvar.

Rickman dog 1770 och inte heller hans efterföljare Adam Bernt Silfversparre, Gustaf Henrik Jägerhorn, Per Ström och Gustaf Gyllengahm vågade åta sig uppgiften att bygga till huset. Men Jägerhorn byggde ett dubbelt tak på huset för att

hålla kylan ute och brädfodrade det med furubräder. På väggarna strök han vitriol, tjära och rödfärg.

År 1815 tillträdde major Carl Petter Ström bostället. De långa krigen var över, och fredstiden hade brutit in. Ström tyckte att nämnden nu äntligen borde besluta sig och utdöma major Lagerborgs gamla karaktärshus från 1733. Nämnden konstaterade att huset hade röta, att rummen var fuktiga och kalla och att läget var obekvämt och sankt. Man studerade också protokollen och konstaterade att de första klagomålen hade framställts redan 1751 — för mer än 60 år sedan. Äntligen gav man med sig och begärde tillstånd hos Kungl. Maj:t att uppföra en ny mangårdsbyggnad på Kramsta.

År 1818 byggde Ström den nya karaktärsbyggnad, som sedan skulle tjänstgöra under indelningsverkets sista tid. Han uppförde den på annat ställe av furutimmer och bräder. Huset var 20 meter långt och 10 meter brett och hade förstuga, kök och fyra rum. Rummen bestod av sal, förmak, sängkammare och en mindre kammare innanför köket. I alla rummen fanns kakelugnar.

Från denna tid blir protokollen kortare och mera stereotypa. Inga större förändringar tycks ha skett med byggnaderna på gården. En av de sista boställsinnehavarna var kapten Mauritz Edelstam, som satt här på 1860-talet. Han bodde i det hus som Carl Petter Ström byggde och hade sitt kontor i den gamla byggnaden från major Lagerborgs tid.

Alf Åberg

KÅRBÖLE SKANS
VÄRNET I VÄSTER

Ända tills Jämtlands län definitivt blev svenskt genom Brömsebrofreden 1645 markerade råskillnaden mellan Hälsingland och Härjedalen mestadels gränsen mellan de svenska och danska väldena. Där gick också en av de gamla pilgrimsvägarna mot Trondhjem fram, och vad var då naturligare än att hälsingarna blev de närmast ansvariga för detta gränsavsnitt, där på svensk sida Kårböle skans utgjorde en av försvarets stödjepunkter.

Kårböle skans framträder i historiens ljus först framemot 1600-talets mitt, men det synes sannolikt att den tillkommit långt tidigare, även om det icke direkt kunnat dokumenteras.

Till följd av de svenska vapnens motgångar i Jämtland under försommaren 1644 beordrades emellertid den 29 juli majoren vid Hälsingarna Mattias Francke (född 1598 och adlad 1651 under namnet Drakenstierna) till Kårböle för att organisera försvaret på detta frontavsnitt, och under hans ledning fick skansen sannolikt sin slutgiltiga planstakning. Befälet på skansen uppges vid denna tidpunkt ha förts av en sjuklig f. d. kapten vid Hälsinge regemente vid namn Bengt Bengtsson, medan besättningen bestod av uppbådade bönder, "ett vrångt och ont folk." Själva försvarsverket lär ha utgjorts av "två jämsides uppbyggda timmerväggar med jord emellan, en aln i tjocklek", därinnanför "en grav, knappt 3 alnar bred och 1 1/2 aln djup" samt på sidorna "palissader av dåligt nedslagna stolpar".

Under Franckes ledning förstärktes nu befästningsanordningarna avsevärt. En författare (L. L. Lundh) berättar, att "graven vid skansen gjordes 9 1/2 alnar djup och 14 1/2 alnar bred och beräknades vid normalt vatten i Ljusnan hava 5 alnar djupt vatten. Därjämte försågs graven med starka palissader. Till förekommande av överrumplingar lät Francke överst på Skansberget bygga en redutt för 48 man och anlägga en krutkällare — — — . Längre ner i sluttningen anlades ytterligare

en redutt för 24 man och slutligen mitt för skansen en redutt med palissader samt en grav mellan skansen och berget för en besättning på 50 man".

Vintern 1644—1645 fick svenskarna helt inrikta sig på att förhindra fientliga strövpartiers försök att tränga in över gränsen, och i mars 1645 övertogs kommendantskapet på Kårböle skans av kaptenen vid Västerbottens regemente Johan Månesköld. I skansen inlades en stark besättning av 43 befäl och 242 knektar ur Västerbottens regemente samt 200 man hälsingar under kapten Lars Burman. Den 23 augusti slöts så freden i Brömsebro, och den 18 oktober hemförlovades besättningen.

Nya inbrytningsförsök på svenskt område gjordes under Karl X Gustavs krig mot Danmark, och vintern 1657—1658 låg kapten Nils Finke med en avdelning hälsingar som besättning på Kårböle skans, dock utan att närmare behöva ingripa i krigshändelserna. Den svenska försvarslinjen flyttades i stället längre västerut till Långå skans i Härjedalen, där kapten Finke kommenderade till sin död den 3 maj 1659.

Minnesstenen vid Kårböle skans

I samband med truppsammandragningar hösten 1675 för ett planerat svenskt infall i Norge från Jämtland beordrades chefen för Hälsinge männingsregemente överste Peter Örneclou att åter sätta bl. a. Kårböle skans i stånd och liknande order utgick i november 1677 men icke vid något av dessa tillfällen tycks krigshändelserna ha nått fram till skansen. Ännu vid 1600-talets slut finns den dock upptagen bland de över 100 befästningar i Sverige, vilka alltjämt underhölls, men förlorade därefter alltmera sin betydelse och lämnades att förfalla. Efter 1726—1727 års riksdag besiktigades de norrländska skansarna visserligen av generalmajor Otto Wilhelm Staël von Holstein och en fortifikationsofficer, som emellertid fann dem vara mera till skada än nytta, och sekreta utskottet 1731 fann heller ingen orsak att äska anslag för deras underhåll.

Kårböleskansens grundplan var nära nog en kvadrats med omkring 80 meters sida, i hörnen utbyggd med bastioner. Framför vallarna mot landsidan löpte en grav, som helt enkelt uppstått genom att jorden uppkastats till ett skyddsvärn för skansens besättning eller möjligen grävts för att efter holländskt mönster kunna få skansen helt vattenomfluten. Ett 60-tal fördjupningar, 6—8 meter långa och 3—4 meter djupa samt med spår efter eldstäder, har ansetts utgöra lämningar efter besättningens bostäder.

Den uppdämning av Ljusnan, som skedde i samband med Laforsens utbyggnad på 1950-talet, medförde att större delen av skansen lades under vatten. Men en minnessten, som den 1 augusti 1932 avtäcktes på skansvallen närmast landsvägen av dåvarande chefen för Hälsinge regemente överste H. Stålhane, erinrar alltjämt om skansens forna roll i vår krigshistoria genom sin inksrift: "Kårböle skans. Till minne av fädrens kamp för hembygdens värn."

Någon minnessten anger däremot icke platsen för en annan liknande skansbyggnad vid Skyte närmare Färila efter samma väg. Denna försvarsanläggning är icke historiskt dokumenterad men dess läge har bevarats genom en envis tradition. Måhända var den rentav föregångare till Kårböle skans och övergiven vid dennas tillkomst, men ännu kan man i terrängen skönja svaga spår efter dess säkerligen mycket gamla försvarsverk.

Erik Wickberg

OM JÄRNMAJOREN OCH HANS GOSSAR

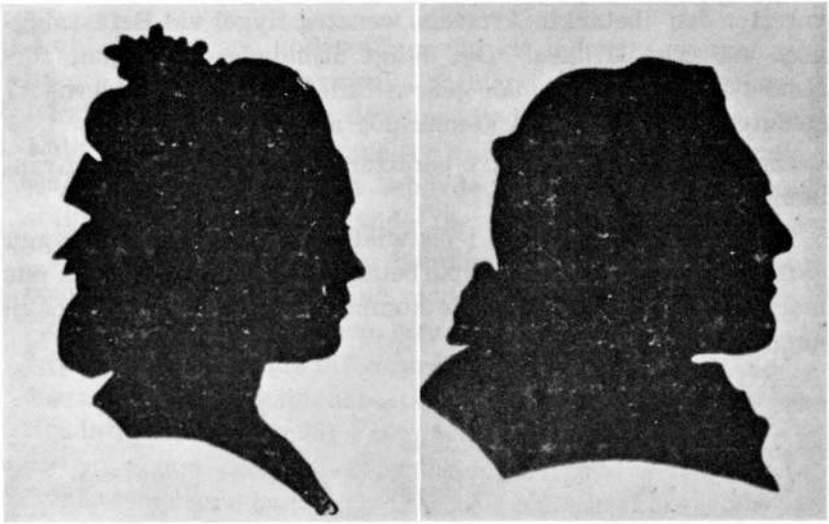
Socknarna Färila och Los tillhörde Järvsö kompanis tredje avdelning, vars löjtnantboställe var beläget i Storbyn, Färila. Dess mest kände innehavare torde vara Pehr Pehrsson Ström, även kallad Järnmajoren.

Om honom, om släkten Ström, om Hälsingland och Hälsinge regemente ger oss en av sönerna, överstelöjtnanten och riddaren Carl Petter Ström, en intressant och detaljrik skildring i sin bok "Utkast till Helsinglands och Helsinge Kongl. Regementes krigshistoria", som utkom från trycket 1828.

Släkten Ström härstammade från sätesgården Ström i Hjärtrums socken i Bohuslän, varifrån många märkliga stormän — rådmän, borgmästare och brukspatroner — utgått. Järnmajorens fader, Per Olsson Ström, gift med Elisabet Maria Broman, var "Bruks Directeur" på Söderfors bruk, där han dog 1751. Modern hade lämnat det jordiska tre år tidigare. Den unge, föräldralöse sonen studerade emellertid vid "Upsala Accademie" och valde — efter avslutade studier — den militära banan.

Som 19-åring antogs han 1757 till "Vice Korporal vid Kongl. Adels Fane Regementet", men redan i augusti samma år återfinns han som förare vid Hälsinge regemente under striderna i Pommern, där han — tillsammans med många andra unga krigare — inte bara fick sitt elddop, utan också sin första bittra erfarenhet av den tidens krigsfångenskap. Utväxlad sommaren 1760 tillsammans med 90 man från Kalmar regemente fick han strax därpå sin fänriksgrad och fortsatta erfarenheter från olika mindre drabbningar under det sexåriga kriget i Pommern. Med de efterföljande fredsåren följde också en långsammare befordran och det skulle dröja hela 12 år — till 1772 — innan Pehr Ström befordrades till löjtnant, samt följande år placerades vid Järvsö kompani. Våren 1774 flyttade han in på kompaniets löjtnantsboställe, Storbyn nr 11 i Färila. Han var då sedan 1763 gift med Maria Elisabet Huss, dotter till lands-

sekreteraren i Gävle, Johan Hacqvin Huss. Dåtidens barnadödlighet var stor och då hustrun avled 1780, "efterlämnade hon af många barn blott 2ne lefwande Söner Gustaf Hacqvin och Carl Petter, Waraf den förre drunknade år 1795 i Nordsjön".

Pehr Ström och hans hustru, Maria Elisabet, född Huss

Åren 1778—80 återfinns Pehr Ström som "Capitaine wid Andra Majorens Compagnie" men blev 1780 återtransporterad till Järvsö kompani som dess chef. Under dessa två år tycks han ha bott i Järvsö, men återflyttade sedan till Färila, där kyrkoherdedottern Anna Catarina Rogstadius 1783 blev hans andra hustru. Äktenskapet välsignades med tre söner och fyra döttrar. Dessa tre söner — liksom Carl Petter från första äktenskapet — valde liksom fadern den militära banan. Själv tycks han emellertid — åtminstone tillfälligt — ha fått nog av militäryrket. År 1786 beviljades han nämligen begärt avsked — vid 48 års ålder — med pension och tillstånd att kvarstå i armén.

Under det föga ärorika kriget mot Ryssland 1788—90 behövdes emellertid Pehr Ströms tjänster åter tas i bruk. I oktober 1788 beordrades han att ha "inseendet över försvarsverket i Härjedalen" och blev den 8 april 1789 utnämnd till major vid

den i Hälsingland upprättade frikåren samt mottog den 15 juli s. å. chefskapet över Hälsinge vargeringsregemente. Detta överfördes till Finland i september, där det till en början insattes för kustbevakning i Åbo skärgård. Förbandet förflyttades våren 1790 till S:t Michel och deltog sedermera i en del mindre gränsstrider vid Pardakoski och Kärnakoski i Savolax, varefter den "betäckte Armeens wenstra flygel vid Befästningarne vid sjön Saijmen". Det dåligt utbildade och oövade förbandet förlorade fler man genom fältsjukan än i striderna: 7 soldater stupade, cirka 200 man dog av sjukdom.

Om sin fars fredliga värv berättar sonen Carl Petter i ovannämnda historia:

"1783 började Han att i en wild skog anlägga och bygga gården Cathrineberg och upparbetade widlöftiga ägor från öde mark, hwaraf efterkommande komma att njuta föda och bärjning".

Catrineberg, Färila Foto 1969

Major Pehr, som han kallades i bygden, var en intresserad och kunnig jordbrukare, en föregångsman också på många andra områden och deltog livligt i det kommunala livet. Gården, troligen uppkallad efter hans hustru, uppodlades till 8 öresland och blev ett mönsterjordbruk för bygden. Där provades nya sädesslag och brukningsmetoder, där planterades ek, bok och lärkträd och där anlades en trädgård, som blev en sevärdhet för bygden. De till våra dagar bevarade kyrkstallarna i Färila uppges också ha tillkommit under hans tid.

Av sina soldater var "gammelmajoren" också en uppskattad chef. Ett par gånger om året samlade han dem till sin gård för övningar, då det också blev kamratlig samvaro med minnen och historier från gemensamma upplevelser i krig och från övningar och exercis.

Kärt barn har många namn: järnmajoren eller gammelmajoren, som han också kallades till åtskillnad från sina söner, blev en högt skattad och populär man i hela socknen, och vid sin död 1832 — då 95 år gammal — följdes han till graven på Färila kyrkogård av hela bygdens sörjande befolkning.

HISTORIESKRIVAREN

Carl Petter Ström, född i Färila 1777, var son till major Pehr i dennes äktenskap med Maria Elisabet Huss från Gävle. Tidigt, redan vid 12 års ålder, fick han pröva på sin faders yrke och krigets vedermödor och grymheter, då han som fänrik (!) åtföljde sin far i striderna i Finland 1789. Ja, redan vid ett halft års ålder hade han av sin far inplacerats som s. k. minderårig volontär på ett vakant nummer vid Järvsö kompani och vid 9 års ålder avancerat till fänrik vid Ovansjö kompani. Det var väl ett sätt att lösa befälsrekryteringen på den tiden.

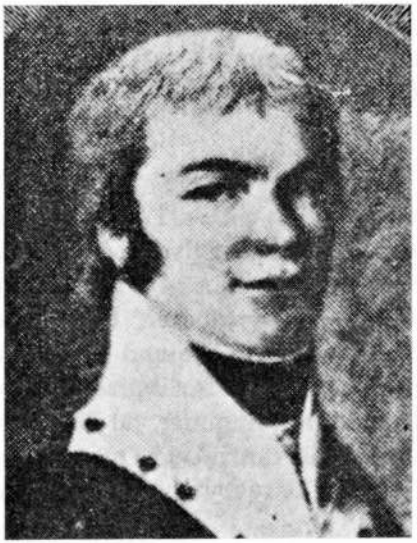
I den ovan nämnda krigshistorien berättar Carl Petter utförligt om sina upplevelser både i krig och fred. Som bara ung pojke upplevde han väl mera av spänning och äventyr i fälttågen, än de motgångar, sorger och bedrövelser, som 1808—09 års finska krig skulle medföra.

Från slaget vid Pardakoski berättar han således, att han med sin far var med att fullständigt överraska ryssarna som satt och spelade kort. De flydde hals över huvud, kvarlämnande 100 trossvagnar, en mängd gevär och ammunition, hela fält-

kassan och en silverservis. Rubeln utdelades till soldaterna, medan silverservisen fördelades bland officerarna. Den unge fänrikens andel blev en silverslev, som fortfarande bevaras som ett kärt minne inom släkten Ström.

Liksom fadern valde Carl Petter en prästdotter till livsledsagarinna. År 1803 gifte han sig med Helena Andrietta Grundén, dotter till prosten Grundén i Söderala, och i äktenskapet föddes så småningom sju barn — fyra söner och tre döttrar.

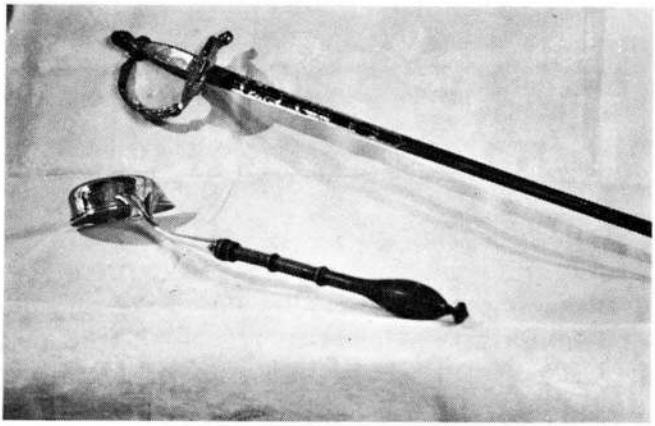
Carl Petter Ströms krigserfarenheter härrör från finska kriget 1808—09. Om dessa krigsår och vår historieskrivares bittra erfarenheter och många gånger svidande kritik av den politiska och militära ledningen kan den intresserade läsaren studera regementets historia, utgiven 1968. Däri skildrar kapten Olle Törnbom utförligt vårt eget regementes insatser.

Carl Petter Ström

I detta sammanhang må kanske erinras om att Carl Petters halvbror, Martin Johan, också deltog i slaget vid Oravais, där han blev tillfångatagen och sedermera dog i rysk fångenskap. Själv blev Carl Petter — liksom regementschefen, alla bataljonschefer och drygt 120 man — sårad och vårdades på sjukhus i Umeå ett par månader.

Under det norska fälttåget 1814 hade Carl Petter — numera major och riddare av Svärdsorden — uppgifter på hemmafronten som organisatör och utbildare av en beväringsbataljon, en ny institution som beslutats av 1812 års riksdag. Något missförstånd tycks ha uppstått med hans ytterligare befordran. Efter fredsslutet begärde han avsked och tillades då överstelöjtnants grad samt fick "som plåster på såren" en silverbeslagen och pärlemorprydd hedersvärja av kronprins Carl-Johan, till vars beundrarkrets han hörde.

Värjan och silverskeden,
släkten Ströms familjeklenoder

Inte bara regementets historia var föremål för Carl Petter Ströms forskning och författarskap. Även hemsocknen omslöts av hans historiska intresse. En unik och värdefull sockenbeskrivning, utgiven 1827 — året före regementshistorien — blev resultatet av detta lokalbetonade forskarnit.

SOLDAT FÖR BÖNDER I HOVRA OCH VECKEBO

Soldaten nr 124 Per Ångman, Storbyn, Färila, var en av de sista kvarlevande av den gamla stammen rotesoldater på Järvsö kompani. Han var född 1868 och fick uppleva sitt 91:a år, innan han samlades till sina fäder.

Som 19-åring trädde han i Kronans tjänst — år 1887 — och kvarstod till 1903, då han med korprals grad beviljades avsked. Som indelt fick således Ångman uppleva 1800-talets två sista decennier och indelningsverkets avveckling och upphörande 1901.

Järvsö kompani bestod på den tiden av 6 korpralskap med 25 man i varje, sammanlagt således 150 man. Den gamla kompaniorderboken har många intressanta och för den tidens militära organisation och ordning belysande detaljer att berätta. Några utdrag må exemplifiera detta samt en del av Ångmans öden och äventyr som indelt soldat.

1882, 29.10: — Af förekommen anledning göres hvar och en uppmärksam på att den dag i hvarje vecka undertecknad säkrast träffas hemma är söndagen. Jerfsö, Stenshammar som ofvan: Alfr Hahn. Kompanibefälhafv.

1881, 8.12: — — Under nästkommande år skola Indelta Infanteriets öfvningar blifva följande: Rekrytmöte — 50 dagar, Förberedande Korpralskola — 50 dagar, Officersmöte — 6 dagar, Befälsmöte — 10 dagar, Skjutmöte — 8 dagar, Regementsmöte — 20 dagar, 2 Beväringsmöten, hvardera 15 dagar.

Men tjänstgöringsskyldigheten ökade snart utan att därför de ekonomiska förmånerna förbättrades. En kompaniorder i december 1890 förtäljer sålunda att rekrytmötet kommande år omfattar två omgångar om vardera 50 dagar, förberedande korpralskolan 50 dagar och korpralskolan 100 dagar. Och om lönerna ger kompaniorderboken följande besked:

1890, 8.12: — — Härmed Korpralers och v Korpralers 4. löneqvartal:

Korpral	n:o 109	Sörell	27	Kronor
»	118	Frid	27	»
»	126	Lindberg	27	»
v »	101	Dahlin	10	»
»	130	Banér	15	»
		S:a	106	Kronor

Från Korpralernas qvartal är 3 Kronor Pensionsafgift frårdragen. — — J. G. Widmark. Expeditionshafvande Officer.

Vid inställelse till tjänstgöring på Mohed hade man ett "marschportionspris", som 1890 uppgick till 39 öre pr dag och om marchrouten till Mohed ger en kompaniorder detta besked:

1890, 23.4: — — Marschroute för årets möten till Mohed lyder: Till Rekrytmötet och Korpralskolan: maj den 5 samling vid Jerfsö Station kl 5 em och afgång med bantåg omkring kl 6.30 em samma dag, till Bollnäs. Maj, den 6 afgång med bantåg från Bollnäs kl 6.30 fm till Kilafors och Bergvik samt därifrån tågande till Mohed.

Detta år skulle Ångman börja sin föreberedande korpralskola. Men han var tydligen inte så angelägen om detta. Var det månne unga frun (Ångman hade gift sig 1889) och om-

Färilas siste roteknekt, nr 124 Per Ångman. Foto på 90-årsdagen 1958.

sorger om torp och familj, (med tiden omfattande 9 barn) som låg bakom kompaniorderns kärva besked:

1890, 25.7: — — Ålagt soldaten 124 Ångman 6 dagars sträng arrest för uteblifvande från permission och inställelse i rätt tid till årets Förberedande Korpralskola.

Sträng arrest innebar nattbrits utan madrass och sängkläder även mitt i smällkalla vintern. Ångman drabbades bara en gång av detta stränga straff, som han för övrigt fick avkortat till 4 dagar. Men andra avsnitt av kompaniorderboken berättar om betydligt hårdare straff för förseelser som rymning, hembränning, fylleri och spritlangning. Kanske var det litet si och så med ungdomens skötsamhet även på "den gamla goda tiden"?

ARMLÖS — BORG — HJÄLTE I KRIG OCH FRED

En av de mest kända soldaterna på Järvsö kompani under finska kriget 1789—90 var nr 107 Jonas Borg, Färila. Han var född i Kårböleskog och tog i unga år värvning som soldat och fick sitt torp i Snasen. Gården kallas fortfarande Borgs, fastän

den för länge sedan upphört att vara soldatboställe. Under fredliga år var Borg en idog och gärna anlitad arbetare, och det är mycket troligt, att han var med bland de soldater, som före krigsutbrottet 1788 bearbetade koppargruvan i Vallåsen norr om Ljusnan i Färila.

Borg deltog den 15 juli 1789 i det ryktbara slaget vid Kaipias och fick där båda sina armar avskjutna.

Därom berättas bland annat följande: Svenskarna hade till uppgift att avbryta förbindelsen mellan ryssarna på södra avsnittet och de som stationerats i Savolax. I drabbningen deltog Hälsinge regemente tillika med Älvsborgs regementes livbataljon och två skvadroner av livdragonerna. Vid 4-tiden på eftermiddagen kom man i kontakt med ryssarna, som genast gav eld, innan någon rekognosering hunnit ske. Ryssarna var väl förskansade i byn och skyddade sig också med en förhuggning, som de kunde bestryka med kanoneld. Den svenska stormningen misslyckades, planerad förstärkning uteblev och vid 9-tiden på kvällen anbefalldes reträtt, i vissa avsnitt under skydd av Hälsinge regemente. Förlusterna blev kännbara: 3 dödade och 36 man sårade, av vilka senare ett flertal avled av skadorna. Borg var en av de blesserade.

Järvsö kompani höll stånd vid en liten bro, där bland andra soldaterna Borg, Skytt och Strand låg i ställning. Borg höll laddstaken i händerna för omladdning, då en fientlig kanonkula allvarligt sårade honom. Hans kamrater sårades även under försök att bistå sin kompanichef och de tre sändes på hästfordon till Elimä sjukhus. Under transporten avled Skytt. På sjukhuset fick Borg båda sina armar amputerade: den högra ovanför och den vänstra nedanför armbågen.

För sina insatser i striden erhöll Borg tapperhetsmedalj i silver och för sina skador en pension på 2 Rdr årligen. Efter krigets slut återvände Borg till sitt torp i Snasen, Färila, där han — trots sina amputerade armar — utförde en enastående odlargärning. Barnaskaran fick hjälpa till att räcka honom verktyg i arbetet. Men efter 10 års ålder måste var och en ta anställning och tjäna sitt eget bröd.

Borg bröt och odlade upp 6 tunnland jord till sitt torp, byggde källare och grävde brunn. Ja, han snickrade och slöjdade till och med!

Minnesstenen över Armlöse Borg vid hans f. d. soldattorp i Färila

För sin beundransvärda odlargärning erhöll Borg 1823 en förgylld silverbägare med inskription av Kungl Patriotiska Sällskapet.

Borg dog 1834 och ligger begraven på Färila kyrkogård. Vid hans torp reste Färila församlingsbor en minnessten 1922.

(Efter en artikelserie av Kerstin Friberg, Färila).

SOLDATEN TAGG

Ett kort stycke på sidan om landsvägen Ljusdal—Järvsö, där den passerar Storhaga by, ligger gården Taggs. Sitt namn har den väl egentligen fått efter sin närmaste granne, en liten rödmålad envåningsstuga av den typ, som under indelningsverkets dagar kännetecknade soldattorpen, och mycket riktigt framlevde också soldaten Tagg sitt liv där för drygt ett sekel sedan.

Soldaten Tagg var på sitt sätt en märklig man. Född i Stockholm den 24 juni 1782, tycks han från början ha burit namnet Fågelström och kallas i förnamn ömsom Johan Gabriel, ömsom Johan Gustaf. Han var en ståtlig karl för sin tid, drygt 6 alnar i strumplästen, och torde knappast ha haft några approberingsproblem, när han 10 september 1801 tog soldatlega för roten nr 29 av Järvsö kompani med Storhaga nr 2 samt Klösbo n:ris 1 och 11 som rotehemman. Som kronans karl fick han namnet Tagg.

Åren 1804 och 1806 ingick han i de kontingenter hälsingeknektar, som kommenderades på kronoarbete i Sundsvall respektive Stockholm, och 1807 hann han också pröva på kanalgrävning i Södertälje, innan finska kriget 1808 bröt ut. Där fick Tagg grundligt pröva på krigets vedermödor i "affärerna" vid Lappfjärd, Essebro och Kalajoki, i det blodiga slaget vid Oravais samt slutligen våren 1809 i striderna vid Hörnefors och Umeå.

Hälsingarna hade lidit stora förluster under detta krig, inte minst genom "fältsjukan", och när regementet efter fälttåget rekonstruerades, konstituerades Tagg 31 januari 1811 till korpral. Hans meritlista utökades med arbetskommenderingar vid Göta kanal 1812 och 1813 och det korta fälttåget mot Norge 1813—1814, och den 24 juni 1820 befordrades han till rustmästare med rotelön även från roten nr 47. Sedan han 6 juli 1825 blivit sergeant, kvarstod han i tjänst till 24 november 1827, då han tog avsked från regementet. Tagg avled 1859.

Taggs knektkista

Lika märklig som sin ägare är hans knektkista, som alltjämt finns kvar i gården. Den bär på framsidan en uthamrad oval mässingsplåt, som i upphöjd relief visar en kunglig krona, därunder de karolinska kungarnas namnchiffer av två mot varandra vända C:n samt på dess sidor årtalet 1682. Denna plåt har väl ursprungligen utgjort prydnad för något annat föremål, en uniformsmössa, trumma eller dylikt.

Taggs sabel har också tidigare förvarats i gården, men överlämnades på sin tid i kyrkans vård och uppges sedermera ha deponerats i Ljusdals museum.

Erik Wickberg

KOMPANICHEFENS STRAFFPREDIKAN

Kompanichefen var under indelningsverkets dagar i hög grad sitt förbands "klockarfar, som skulle allting bestyra" och soldaterna hade vanligen också den största respekt för sin mäktige chef, som på sitt mustiga krigarspråk kunde både rosa och risa sina underlydande. Om Järvsökaptenen, sedermera majoren Ström berättas bl. a. följande historia om hur det kunde gå till, när högst densamme inte var nöjd med sina soldater:

Han hade vid ett tillfälle samlat sitt kompani för att marschera till Mohed. Det visade sig därvid, att åtskilliga av

knektarna hade tittat litet väl djupt i flaskan. När kompaniet gjorde halt vid Kusbacken för att vila, beslöt därför majoren att hålla en straffpredikan för syndarna, varvid han inledde sitt anförande sålunda:

— Hedningarna, som icke hava lagen, följa dock denna av naturen, men ni, edra sjutunnortusande djävlar, ni har både lag och evangelium och därtill Kungl. Majestäts nådiga reglemente...

Längre blev inte strafftalet, men en av provisorerna vid det i närheten liggande apoteket, vilken åhört majorens yttrande, utlät sig:

— Det var en bra straffpredikan, majorn!

— Ja, replikerade Ström, det var tur att jag kom ihåg det där bibelspråket, för annars vet jag inte, vad jag skulle ha sagt...

Erik Wickberg

"Sparfstugan" i Färila, efter soldaten Sparf, som bl. a. deltog i 1789 års krig.

HOGDALSKNEKTAR PÅ JÄRVSÖ KOMPANI

Tiderna var hårda för det lilla Hogdal redan vid avsöndringen från stamsocknen Ljusdal. Frost, farsoter och krig härjade svårt. Enligt 1542 års jordebok fanns det tydligen inte mycket att hämta där till landets försvar — 24 hemman med en skatt av 239 mål, räknat efter s. k. hälsingespannen. En sköll (= sköldelag) skulle omfatta 512 mål och svara för lega och utrustning av en båtsman i krigstid. Övriga soldater togs vid utskrivningarna. Det utsatta läget vid norska gränsen, som då gick efter nuvarande rågången mot Överhogdal, skapade otrygghet och förvirring för befolkningen under de långvariga krigen. Härjningsräder och "rappning" förekom ofta.

Som en egendomlighet kan nämnas att Hogdals socken liksom en del av Hälsingland och Faxehus fästning enligt ett i danska Geheimerarkivet funnet pärmebrev av 1406 var förlänade till riksrådet och Upplandslagmannen Ture Bengtsson Bielke på livstid av Erik av Pommern "för den tjänsts skull, han konungen gjort haver".

Det är första gången som Hogdal nämns på pränt som egen socken. Egen församling blev det först 1560. Nu levde ju inte nämnda lagman längre än till 1413 och därmed upphörde äganderätten. Meningen med det hela är svår att tyda, möjligen kunde lagmannen antas ha intresse av bevakningen såväl av norska gränsen som mot havet. Något historiskt belägg härför ges dock inte men i Hogdal kom vid den tiden namnet Ture in både som mans- och gårdsnamn.

Utkrivningarna tog emellertid allt hårdare bland den fåtaliga befolkningen. I många hem togs både far och son till krigstjänst för "att, såsom redeliga och trogna undersåtar ägnar och bör, intill deras dödsstund gå Hans Kungl. Maj:t med underdånig trohet och lydnad tillhanda," som det så högtidligt upplästes av konungens troman. Att ställa man i sitt ställe var

visserligen tillåtet, dräng eller annan karl, men att i hast anskaffa legopengar och utrustning var en snäv möjlighet för en bonde på ett frostlänt hemman. Risken fanns ju även att legoknekten söp upp eller slösade bort legan och rymde från hären. Då stod bonden där på nytt med sin krigsplikt. En förbättring, om även den betungande, kom först 1682 med det ordnade roteknekthållet om vilket kontraktet för Hogdal undertecknades av länsmannen Paul Turesson i Viken och tolvman Paul Ingebriktson i Östansjö. Åtta ordinarie rotesoldater och 11/19 delar av en extra soldat blev i framtiden skyldigheten för socknens dåvarande 12 mantal.

I minnet bevarade och på äldre kartor upptagna soldattorp är i Västansjö rote: Modigs och Langens torp, i Viken: Hjelmtorpet (tidigare Mon), i Östansjö: Bjurs och Ristorpet samt Ahls för Flors Rote och för Fåssjödelen Hjeltes och Frisktorpet. För Ängersjödelen uppger hävderna att i Västigården i Vänsjö både far och son utskrevs till soldater och blev borta. En norsk man — Jakob Halvarson från Valsjön kallade han sig — "bodde sig neder" hos änkan och blev även han uttagen till soldat men rymde från Skåne utan att senare bli efterlyst. Han står i Hogdals kyrkbok som soldat 1663—75.

Ytterhogdals äldsta kyrkböcker ger i all sin knapphet en gripande bild av vad som övergick den lilla socknen, under det adertonde seklet kanske svårast. De öden som mötte soldaterna på slagfälten och i fångenskap har i minnet bevarats av generationer, men det finns ytterst litet bevarat i skrift. Endast om dem som återfinns i dödboken vet man något.

När Hälsinge Regemente 1700 överfördes till Liffland lämnade alla Hogdals dåvarande soldater hembygden för alltid. I "slaget vid Narven" den 20 november samma år stupade sex av dem. Förre fältprästen Simon Luth läste 5 jan. 1701 tacksägelse efter "salige soldaterna i ryssfejden fallna Anders Persson Fastberg, 27 år, Per Johansson Frisk, 26 år, samt 14 jan. efter Olof Andersson Bagge, 43 år, Matts Hindriksson Lustig, 28 år, Måns Larsson av (från?) Mohn 42 år, Johan Larsson Örn, 30 år. I mars lästes dödsbönerna över "salige soldaterna Sven Svensson Gråström, Per Jonas Forsberg, Jon Pålsson Sjöberg, Påvel Larsson Florin, Olof Larsson Wästman och Olof Mårtensson Liten, som alla stupat i Kurland i februari.

Om soldaten Per Johansson Frisk har berättats att han i slaget vid Narva fick båda benen avskjutna och av kamrater släpades in i en lada vid en myr för att få dö i fred och ej bli nedtrampad av den framstormande hären.

1709, då regementet blev tillfångataget vid "Dneperströmmen" skulle även soldater från Hogdal funnits med, men om deras öden är ingenting bekant. Vid regementets nyrekrytering samma år samt året därpå 1710 till 1200 man, var Hogdals soldater rekryterade på nytt och inkallades till vakt i Västernorrlanden och vid norska gränsen. Efter fälttåget mot Danmark, då regementet blev fånget vid Tönningen, blev utskrivningen än hårdare i bygden. Och så kom till sist det mörka året 1718 med återmarschen över fjällen.

I generalmönsterrullan för Järvsö kompani 1719 upptas följande Hogdalsknektar:

138 Lars Jonason Hana, död 17 jan. 1719
139 Jöns Jonsson Sjöman, död 2 jan. 1719 i Jämtland
140 Per Mårtensson Turman, död 16 jan. 1719
141 Paul Jonsson Rörberg
142 Jon Esbjörnsson Florström
143 Anders Johansson Loom, död 3 jan. 1719 på fjället
144 Erik Johansson Moberg, död 5 dec. 1718 i Norge
150 Per Olsson Eklöf, "foten avfrödd, oduglig".

Under vårvintern 1719 vandrade många soldater, rester av de splittrade hälsingekompanierna genom Hogdalsbygden på väg hem, dit dock många av dem aldrig nådde fram. En gnistrande kall januarinatt nådde sju karoliner fram till Överhogdal och sökte husly i en gård, där eldskenet från den flammande spiselden syntes genom fönstrets frostblommor. Endast kvinnorna fanns hemma i gården och ingen vågade öppna dörren en kväll i dessa tider. På morgonen låg soldaterna ihjälfrusna i en bodsvale vid gården. De uppges ha varit finnar. I Ytterhogdal begravdes även 1719 korpralerna Jonas Koppar från Alfta och Erik Sedig från Ockelbo samt soldaten Jonas Lilleberg från Färila, döda på hemväg från Jämtland.

Om bygdens egna soldater efter detta dödens år finns ytterst litet antecknat. Vad de gamla berättat finner dock i de flesta fall stöd i kyrkböckerna. Från gården Eriks i Östansjö kom

tre bröder som deltog i fälttåget i Pommern 1757—1762. Äldste sonen, Jonas Sjöman, stod som ägare till gården och återvände hem sedan han ej avhörts på 6 år. Han bad om husrum i gården och fick ligga på golvet, då sängplatser inte fanns. När han satte sig i skenet vid den öppna spisen kände hustrun plötsligt igen honom. Under soldatkappan bar han tapperhetsmedaljen på bröstet och ett svärd vid sidan. Under kriget hade han enligt sägnen tjänat sig upp till korpral. Han blev sedan hemma på sin gård och därtill klockare i församlingen. En dag skulle han hämta hem hö från sin avsides belägna myrslåtter under Middagsberget och träffade där sina båda bröder, som logerat i ängesladan. De hade rymt från hären och vågade sig inte fram till bygden i dagsljus. Han övertalade dem att återvända och därmed var de försvunna från bygden för alltid. Sjöman står införd i kyrkboken som f. d. soldat.

I kyrkans bänkindelning hade soldaterna sin plats bakom "ståndspersoner och bönder". I andra bänken i första kvarteret satt avskedade soldater, i första bänken i andra kvarteret i tjänst varande soldater samt kyrkvaktaren. På kvinnosidan hade deras hustrur sina platser i motsvarande bänk. En numera avliden 90-årig församlingsbo berättade efter sin mormor och mormorsmor att det kändes så högtidligt, när soldaterna samlades i trupp på kyrkvallen och tågade in i kyrkan. "Och så sjöng de högt", tillade hon.

Ytterhogdals första skollärare var en pensionerad soldat från Östansjö som anställdes vid mitten av 1800-talet. Han avlönades med en kappe korn av varje målsman för lärjungarna, men begärde löneförhöjning, om han skulle kunna fortsätta.

En uråldrig vandringsled från Norge gick genom bygden och användes som körbar vinterväg. I norska dokument står den angiven med namnet "Storoxvägen". En sägen berättar att under 1100-talets första del tågade en stor här på den vägen förbi Ängersjö mot Alfta där hälsingarna slutit till för att ta del i striderna mellan Sverkerska och Erikska ätterna och trygga kung Sverkers son Karls konungaval. Även berättar sägnerna om striderna på Öjungens is samt att birkebeinarna tågat denna väg. Ännu 1719 användes den som vinterväg och vandringsled.

Under hårdåren var brödet knappt i stugorna och "utlagorna" stora och svåra att komma ut med. Just inget mer än kreaturen fanns att panta. Det var svårt att få rotesoldater och torpen förföll allt mer. Det talades mycket om möjligheten till en annan tingens ordning, och i en skrivelse till regementschefen överste Adolf Ludvig von Post i maj 1819 föreslog länsmannen i Hogdal, Olof Dalin, att "enligt socknens önskan så vitt sig göra låter få ha sina rotar vakanta och då någon soldat dör eller vid generalmönstring erhåller avsked, en sådan rote kan erhålla vakansfrihet till regementsmusikens förmån då en annan därtill anslagen rote kan rekryteras". År 1823 begärde sju bönder från socknens samtliga byar tillsammans med länsman Dalin (och givetvis på hans inrådan) hos Kungl Maj:t minskning av utskylderna samt överflyttning till Härjedalen av Hogdals socken med Ängersjö kapellag. I en lång promemoria belystes socknens betryckta läge och att "folket livnärde sig av skarn och bark". Resultatet blev också, att regementets Hogdalsrotar med tiden vakantsattes.

Av de gamla soldattorpen återstår nu endast rester av källare, någon brunn, kanske några stockar av en lada. Två av torpen är sammanlagda till ett småbruk, och av andra har blivit nybyggen. En avbruten karolinervärja hittades vid rivning av länsman Dalins gård vid sekelskiftet och tillhör nu hembygdsföreningen liksom en gammal träkista, som säges ha tillhört Flors rote. Ingen minns längre den siste soldatens grav vid hembygdens kyrka, men kyrkböckerna vittnar om dem, som aldrig kom tillbaka.

Tide Johansson

Visa "BOCKEN"

för Dina bekanta!

Intressera dem för KAMRATFÖRENINGEN och skaffa nya medlemmar.

FANJUNKARE OCH KONSTNÄR

Fanjunkaren Fredrik Winblad von Walter var en mångsidig man med en ovanlig rörlighet såväl intellektuellt som fysiskt. I korta drag skall jag här söka ge en bild av en av dessa sidor, hans verksamhet som konstnär.

Soldatyrket var inte särskilt betungande. Det bestod mest av de årligen återkommande mötena. Von Walter var därför även målare. En tragisk olycka gjorde emellertid att han därefter mera intresserade sig för konst- och dekorationsmåleri. Tack vare ett stipendium och benägen hjälp av regementschefen Reuterskiöld fick von Walter möjlighet att studera vid Tekniska skolan, det som idag är konstfack, i Stockholm. Av avgörande betydelse för honom var att han under Stockholmsåren 1893—94 även fick undervisning hos konstnären och professorn August Malmström, en typisk representant för det nordiska romantiska måleriet.

Efter sin återkomst till Hälsingland blev von Walter en flitigt anlitad konstnär och vi känner både stafflimålningar och hela interiörer av hans hand i hela Gävleborgs län. Även om hans motivregister var stort så kan man klart urskilja 3 grupper av motiv som i främsta hand intresserat honom.

Enligt tidens sed valde von Walter ofta fornnordiska motiv. Här spårar man en mycket stark påverkan från Malmström. Ja, i vissa fall ser man hur von Walter plagierat sin lärare. Påpekas bör i det här sammanhanget att von Walter hade ett stort intresse för historia och även samlade äldre arkivhandlingar och muntliga traditioner. Von Walters målningar från vår forntid uppvisar en stor förtrogenhet med dräkter och vapen.

Von Walter valde med förkärlek romantiska naturskildringar och genrebilder. Även här är August Malmström förebilden. Även om dessa målningar för nutidens människor verkar banala och söta så rymmer von Walters målningar många charmfulla naiva drag och en förkärlek för ett detaljnoggrant återgivande. De äger ibland ett visst dokumentvärde.

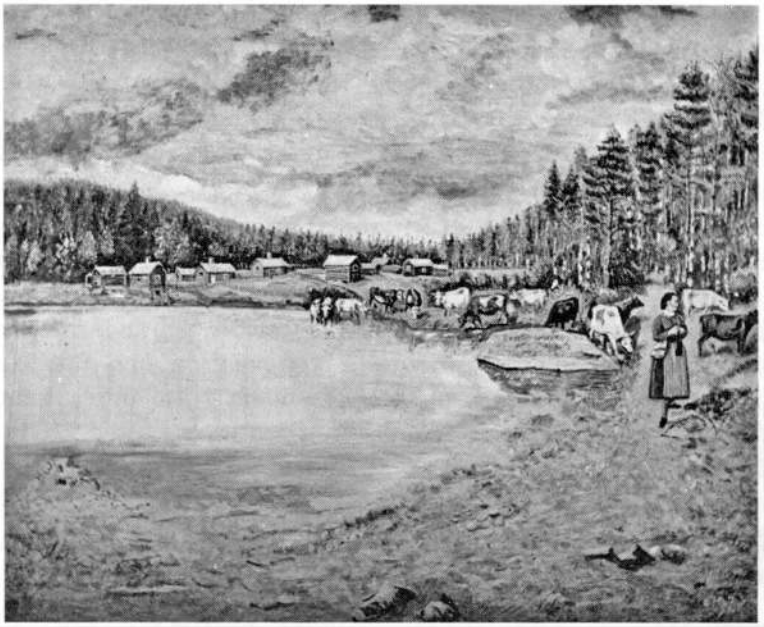
Det var ganska naturligt att soldaten von Walter i sina målningar med förkärlek valde att skildra sin egen yrkeskårs krigiska bedrifter. Utmärkta exempel på denna typ av målningar är några bataljmålningar som sitter på underofficersmässen på Hälsinge regemente. I komposition och färgskala skiljer sig dessa målningar inte nämnvärt från andra bataljmålningar från den tiden. Dramatiken och intensiteten är framträdande drag.

I sitt måleri har inte von Walter förmått skapa någon självständig profil som konstnär. Hans beroende av förlagor och förebilder har varit alltför stort.

Ingemar Svensson

Oljemålning tillhörande Hälsinglands museum, Hudiksvall.
Foto 1969

Finnsjöns fäbodvall, Forsa. Tillhör fru Anna Ehd, Näsviken
Foto 1969

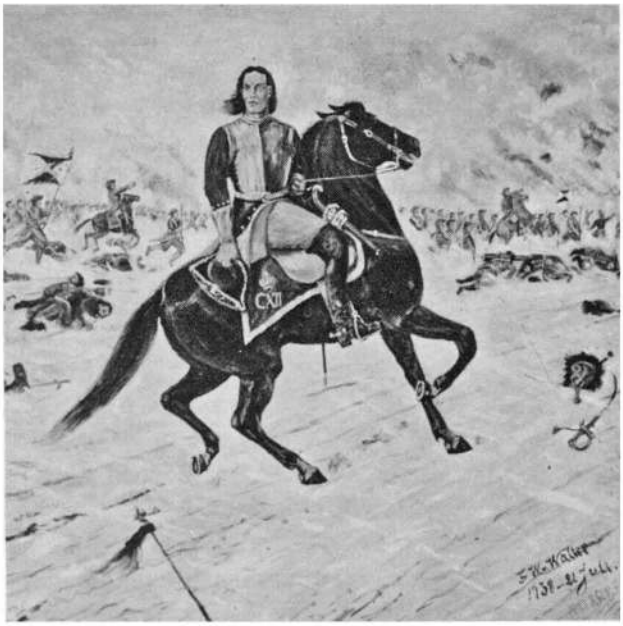
Avskedsmotiv från Forsa. Tillhör fru Gulli Aronsson, Mjölby
Foto 1969

1812—13 års kompanifana. Utförd efter 1766 års modell.
— Livrustkammaren.

Bataljonsfana av 1819 års modell. — Hälsinge regemente.

Bataljmålningar förvarade på Hälsinge regementes underofficersmäss

Väggmålningar i Motell Järvens matsal, Järvsö, föreställande björnjakt (överst) och storbröllop.

TVENNE AVSTRAFFNINGAR I JÄRVSÖ

En präst i Järvsö, som hette Olof Ersson och levde under Karl IX:s tid blev anklagad och dömd till döden (falskeligen angiven för otukt, emedan han predikat skarpt mot denna last och ådragit sig hat av några församlingsbor).

Så kom den stund, då han utfördes till avrättningsplatsen i Nordsjö. Prästen var omtyckt av sina församlingsbor och då han fördes bakbunden inom spetsgården, där bödeln väntade på sin delinkvent, kom det ett par hundra järvsöbor med spakar och pålyxor och angrepo de kungliga tjänstemännen, så att bödeln och fogden och länsmannen måste fly till skogs och taga sin tillflykt på toppen av Järvsöklacken, där de hade utsikt över nejden.

Prästen blev sålunda ryckt undan bödelns yxa. Det blev sedan tal om att han skulle mista sitt gods och de, som hade befriat honom, skulle erlägga böter, men så förföll hela saken i glömska genom de ständiga krigen, och Olof Ersson verkade sedan i flera år som en nitisk prästman i Järvsö, och böterna torkade ävenledes in.

I början av förra århundradet skulle en soldat Fröjd från Långmyra i Järvsö avstraffas med 25 par prygel för ett tjänstefel, som bestod däri, att han gått in på en lekstuga och dansat ett par låtar under vägen, då han gått med kuns.

Fröjd skulle avstraffas i Kramsta och såväl han själv som den som skulle hantera prygelkäppen lågo i samma rum natten före det straffet skulle gå i fullbordan.

Fröjd sade till korpral Klar, som var prygelmakaren:

— Slår du med lämpa i morgon, så skall du få en fin barrhacka av mig i stället.

— Bara du skriker bra, sa Klar.

Kom så den viktiga stunden och Fröjd lades upp på bänken och prygelkäppen föll. Fröjd råmade och slag på slag ven, men olyckligtvis var det under slåttertiden och ett tu tre kommo drängar, pigor och bönder med högafflar, liar och spakar till anfall mot huset, där syndaren erhöll straffet.

Samtliga Fröjds vedersakare grepo till flykten och satte iväg till Tranåsen, där de voro till sent på kvällen, då de drogo sina färde.

Fröjd höll ord. Klar fick en väl smidd barrhacka, men själv blev Fröjd vid nästa generalmönstring kasserad och Mode, sergeanten som rapporterade Fröjd, blev med stort vapengny bortkörd en dag då han visade sig på Järvsö marknad.

Det var i gamla tider detta skedde, men i båda dessa fall var domen mycket hård emot det begångna brottet, och då tyckte allmogen, att den skulle stifta lag själv.

(Ur Hälsingeminnen av Winblad von Walter)

VÄRLDSREKORD PÅ SPARKSTÖTTING

I St. T. D. för den 14 mars 1895 fanns en notis om "Världsrekord" satt av en Helsinge regementes underofficer.

S p a r k s t ö t t i n g. Sergeant Fr. Walter. En svensk mil på 19 min. 22 sek. samt 12 sv. mil å 9 tim. 14 sek.

Det var naturligtvis ingen mindre än sedermera fanjunkaren Fredrik Winblad von Walter, som för 75 år sedan begick denna bravad. Troligen sattes "världsrekordet" med s. k. träspark, vilket gör prestationen så mycket märkligare.

SOLDATTORPET OCH STAPELN

Inte långt efter det regementet flyttat från Mohed till Kungsbäck tillträdde en ny chef, överste Carl Alexander Fock, den tredje av denna adelsätt i raden av Hälsingarnas chefer. Han grep sig genast an med uppgiften att göra den nya förläggningsplatsen så tilltalande som möjligt genom trädplanteringar såväl inne på kaserngården som på området mellan kasernerna och ån, där träd och buskar nu utgör en av stadens vackraste och lummigaste parker.

Men överste Fock nöjde sig inte enbart med planteringar. Till personalens trivsel lät han uppföra den så kallade Pinetska dansbanan, ditflyttad från Stockholm, och i dess omgivning lät han anlägga en mindre zoologisk trädgård, som dock måste nedläggas i samband med första världskriget. Under hans chefstid tillkom också Soldathemmet, det lilla soldattorpet och klockstapeln.

De två sistnämnda byggnaderna har nära samband med Järvsö kompani. Soldattorpet stod tidigare i Tallåsen, Ljusdal,

Soldaten nr 88 Hjelte vid sitt nedflyttade torp

på Marma sågverks mark och beboddes på sin tid av soldaten vid Järvsö kompani nr 88 Johan August Hjelte. Född den 3 oktober 1856 i Bredsätra socken av Kalmar län, kom Hjelte i tjänst som indelt soldat vid Hälsingarna den 24 januari 1879. Mellan mötena på Mohed försörjde han sig som kopparslagare och deltog som knekt i flera kommenderingar, bland andra till Sundsvall 1888.

Soldattorpet och klockstapeln i vinterskrud

Hjeltes torp skänktes 1911 av Marma sågverk till regementet, monterades ned och forslades till Gävle, där det åter timrades upp i sitt gamla skick av regementets egen personal. Arbetet utfördes huvudsakligen av då ännu i tjänst varande soldater av den indelta stammen. I torpet bereddes sedermera plats för åtskilliga äldre museiföremål med anknytning till regementet, och bakom stugan uppställdes en gammal trosskärra, som tillhört Tredje majorens eller Alfta kompani, men som numera är försvunnen på obekant sätt.

Ett år senare, alltså 1912, uppfördes klockstapeln strax öster om soldattorpet, och även den kom i första hand att erinra om Järvsö kompani. Den är nämligen en kopia i 2/3-dels storlek av kyrkstapeln i Ljusdal som ju till stor del ingick i samma kompaniområde.

Erik Wickberg

FJORTONDE REGEMENTET

Kungl Hälsinge regemente och I 14 betyder i våra dagar samma sak — både i dagligt tal och rent officiellt. Bägge benämningarna finns i rullan. Men hur länge har detta gällt och när fick egentligen vårt regemente ordningsnumret 14 inom det svenska infanteriet?

Under 1600-talet

Den äldsta mer officiella försvarsordningen är regeringsformen av år 1634. Där börjar vi vårt sökande, eftersom regementet tillkom först vid den tiden. Bland de tjugo regementena till fots uppräknas *"Det tionde Hälsinge regemente"*. Som nr 9 står Tavaste regemente i Finland och som nr 11 Älvsborgs regemente. Dalregementet är placerat som det sjunde fotregementet.

Karl XI genomförde under slutet av århundradet en omfattande nydaning av vår krigsmakt. I en *"Förteckning på Kungl Maj:ts regementen till häst och fot efter dem tillagd ordning"* finns Hälsinge regemente medtaget som det elfte infanteriregementet, dock utan nummerbeteckning. Ordningen mellan regementena var i stor sett densamma som tidigare.

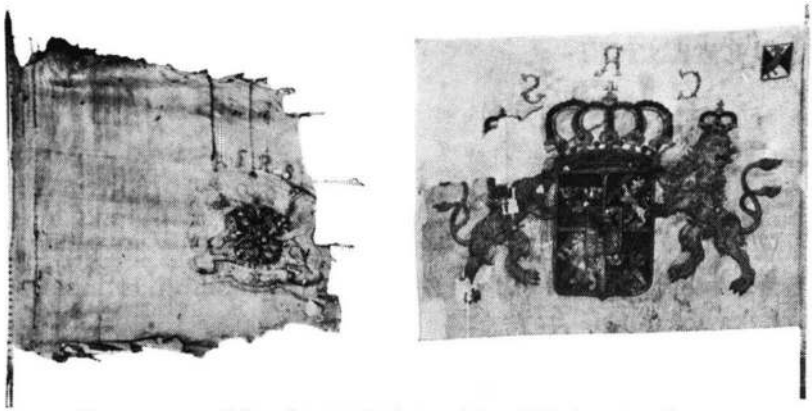
Tiden fram till 1808—09 års krig

Under 1700-talet tillkom en noga specificerad rangordning med gardet, fortifikationen, artilleriet och kavalleriet främst. Som det trettonde infanteriregementet återfinns Hälsinge regemente med oförändrad placering mellan Tavastehus och Älvsborgs regementen.

Vårt sista och olyckliga krig med Ryssland medförde förlusten av Finland 1809. Det blev därmed åtskilliga luckor i rangordningen, när förhållandena skulle redas upp efter fredsslutet.

Under 1800-talet

I *"Svea Rikes Krigsmakts Anciennitets- och Rangrulla"* för år 1810 har Hälsinge regemente avancerat till sjunde plats

Regementets äldsta bevarade fanor från 1756 (t. v.) och 1683.

mellan Dalregementet och Älvsborgs regemente — alltså i nuvarande rangordning, men fortfarande utan nummerbeteckning. Denna kom först med 1817 års rulla, utgiven — liksom föregångarna — av Generaladjutantsexpeditionen för armén, nuvarande kommandoexpeditionen. Där har Hälsinge regemente nummer 14 inom infanteriet, medan Dalregementet är nr 13 och Älvsborgs regemente nr 15. Nuvarande nummer är sålunda då för första gången och för framtiden stadfäst.

Under senare tid

Alltsedan slutet av 1800-talet har vi haft många nya härordningar och åtskilliga förband har därvid fått byta nummer. Västernorrlands regemente hade t o m 1927 nummer 28 men fick då byta till nr 21. Vårt regemente och dess grannar i ordningsföljden har dock fått behålla sin plats i raden.

Nå, men benämningen I 14 då? Ja, den kommer mer officiellt först genom armérullan fr o m 1914. Säkerligen hade beteckningen efter utländskt mönster förekommit redan tidigare men fick inte förrän vid första världskriget den officiella hallstämpeln.

Vi konstaterar, att alltsedan år 1817 har Hälsinge regemente med en numera 150-årig hävd varit Kungens fjortonde regemente och skall så förbli.

Olle Törnbom

HUR HÄLSINGARNA DROG UT I FÄLT

Det var en mycket komplicerad procedur att vid en mobilisering samla de många indelta regementena, som i fredstid var förlagda på landsbygden över hela Sverige. Omedelbart efter det skånska krigets slut (1678) började chefen för fortifikationen, Erik Dahlberg, rekognosera uppmarschområdena i söder, öster och väster och kartor uppgjordes över vägarna. Arbetet bedrevs under kungens direkta överinseende.

Under de mobiliseringar mot Danmark, som ägde rum hösten 1683 och 1689, prövade man möjligheterna att samlas i större förband på kort tid. Vid sina mönstringar av regementena brukade Karl XI anteckna i sina exemplar av rullorna hur lång tid det tog för varje kompani att samlas till regementets övningshed. De erfarenheter, som man på detta vis samlade, kom till god användning, när man på 1690-talet utarbetade de permanenta uppmarschplanerna.

Landshövdingarna insände uppgifter om huvudvägarna i sina län och om bekväma nattläger för trupperna och med ledning av dessa uppgifter uppgjorde kungen och hans medhjälpare marschleder för de olika regementena. Kungen antecknade själv med egen hand på förslagen, berättar krigsrådet Johan Hoghusen, *"hur många mil trupperna dagligen skulle marschera och varest de en eller två nätter skulle vila"*. År 1697 — samma år som Karl XI dog — låg de stora uppmarschplanerna färdiga. I dem fanns antecknade marschpass och antalet vilodagar för varje kompani till olika samlingsplatser i landet.

Men det var inte enbart vid krigsfara och mobilisering som regementena samlades för att marschera bort från sina rotar. Kungl Maj:t kunde nämligen besluta, att soldaterna ur den indelta armén skulle tas i anspråk för utförande av för landet viktiga byggnadsarbeten, de s. k. arbetskommenderingarna. Så var fallet vid byggandet av Göta kanal.

Kompani på marsch. Croquie av C. Sv. Bennet

Hälsingarnas arbetskommendering till Göta kanal 1812

Ingen mindre än Emanuel Swedenborg upptog under Karl XII:s tid frågan om en genomfart mellan Göteborg och Norrköping. Karl XII delgav Christoffer Polhem planerna och gav denne tillstånd att planera en genomfart mellan nämnda orter. Enligt det mellan konungen och Polhem 17 januari 1718 avslutade kontraktet skulle hela kanalen fullbordas på fem år för en kostnad av 40.000 daler silvermynt om året.

Först år 1800 blev Trollhätte kanal fullbordad och härmed det första ledet av sammanbindningen mellan Kattegatt och Östersjön. Det blev slutligen Baltzar von Platen som kom att fullborda det gigantiska arbetet.

Den 11 april 1810 utfärdades *"Kongl. Maj:ts Nådiga privilegium för Götha Canal Bolag"*.

Sedan Kungl Maj:t givit sitt tillstånd till användande av soldater ur indelta armén, gav von Platen sina direktiv till bl. a. chefen för Hälsinge regemente genom följande handling, som här återges i utdrag.

"I stöd av Konungens genom Dess General-adjutant för armén, under den 17 sistlidne mars utfärdade Nådiga Befallning, får jag hos Hr Översten och Riddaren av Kongl Svärdsordens stora kors vänligen anhålla i det den av Kongl Hellsinge till Göta Kanal innevarande år anslagna arbetskommendering måtte sig inställa, så vitt i avseende till denna Expedition torde hända sena ankomst och marschens längd görligt är vid Jäfverstad (nuvarande Gäversta) beläget 1 1/2 mil från Norrköping eller nära Hella Gästgivare gård 400 man den 15 nästkommande maj, vid Berg 5 mil från Norrköping 300 man den 16 samt vid Ruda beläget 6 mil från Norrköping och 1/2 mil från Husby gästgivargård 300 man den 16 nästkommande maj, annars så fort ske kan och får jag tillika vid handen giva, att Bolaget utom vad Kongl Tågordningen utstakar, består Truppen skjuts för sina arbetskläders transporterande beräknat efter en häst på 20 man.
Örebro den 9 aprill 1812

Örebro den 9 aprill 1812

B. von Platen

/C. Cederström

Med anledning av en från generaladjutanten för armén utfärdad skrivelse av den 17 mars samt ovan återgivna framställning från von Platen bestämdes i regementsorder av den 3 och 23 april 1812 arbetskommenderingens sammansättning, utrustningens medförande och marschrouten.

Befälhavare för kommenderingen blev överstelöjtnant A. L. von Post med major J. B. Ström som närmaste man. Kommenderingen bestod i övrigt av 4 kaptener, 12 subalternofficerare, 13 underofficerare, 8 trumslagare, 32 korpraler och 1000 soldater.

Några utdrag ur de två nämnda regementsorderna må exemplifiera dåtida chefers ordergivning. Här lämnas icke något åt slumpen utan allt regleras i minsta detalj till och med på regementsorderna.

"... Så väl de av regementet kommenderade spel i nummer som trumslagare som även de övriga spel i nr till trumslagare antagna tillhållas att genast och dagligen öva sig med trumma till vinnande av den färdighet de bör äga..."

"... Om någon av manskapet genom sjukdom förfall ej kommendering kan åtföljas, bör sådant, där ej läkare finnes, med bevis styrkas av pastorn i församlingen eller ock av länsmannen jämte tvenne goda mäns intyg därpå".

"... Kopparflaskan jämte mattornister och ränseln skall soldaten själv bära, uti den senare nedlägges vad tillförne därom befallt är, den skall innehålla 2 skjortor, 2 par strumpor, tvenne par sockor, halsdukar, förbindningstyget och nödiga putsdon m. m. enligt därom utfärdade order".

"... Åt rekryterna böra uniformer utsökas som efter deras växt och längd äro passande samt vad möjligt är instrueras till noga kännedom av sina skyldigheters uppfyllande".

"... Som enligt den i marchrouten åberopade Kongl Tågordningen några skjutshästar får icke bestås över och under befäl och än mindre manskapet har jag hos landshövdingeämbetet för de herrar officerare som äro kommenderade rekvirerat en häst för varje officer ävensom en häst för tvenne underofficerare som på vanliga ombytesställen är att tillgå, likväl mot erläggande av gästgivareskjuts lega för den som skjutsen gagnar".

"... Å den reparationskostnad som kan fordras för packlårarnas förändrande såsom för spik m. m. äga herrar kompanichefer att till herr regementschefen räkning sända".

"... Att kompanierna från deras uppbrott från rotarna till regementets samlingsplats, med god disciplin och ordning föres såväl under marchen som även uti nattkvarteren därom gör jag mig fullkomligen försäkrad och övertygad".

Den 30 april samlades Delsbo kompani, som var det längst bort belägna förbandet, vid Norrbo kyrka och dagen därpå igångsattes marschen genom Hälsingland och Gästrikland söderut, tills alla åtta kompanierna: Delsbo, Liv, Överstelöjtnantens (Färnebo), 1:ste Majorens (Forssa), 2:dre Majorens (Arbrå), Alfta, Järvsö och Ovansjö den 11 maj var samlade vid Torsåkers kyrka, den sista anhalten inom regementets *"stånd"*.

Marche Route

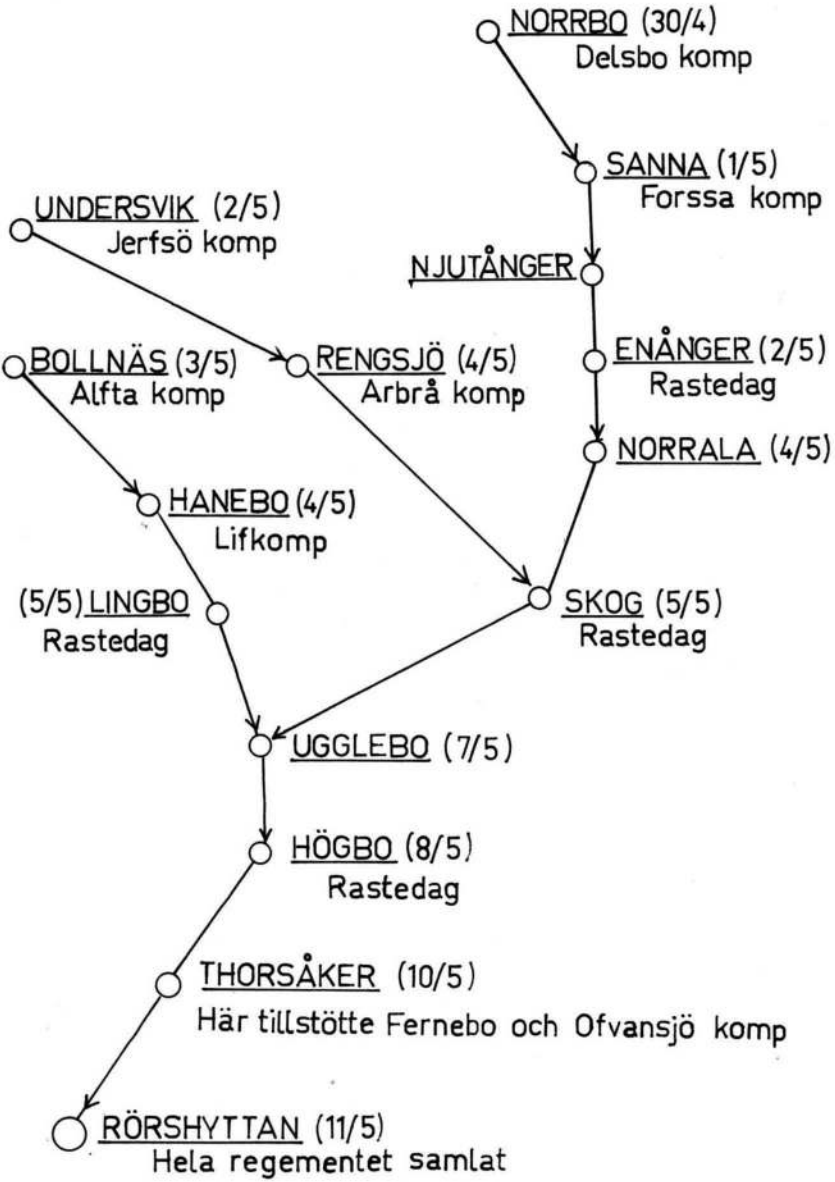
För Helsinge Kongl Regimente att under åtnjutande af fri inquartering och förplägnad efter den år 1809 ad interim fastställda Togordningen från Rotharne upbryta och med begagnande af 12 st:n kronoskjuts hästar jämte tjenliga åkdon på hvarje ombyte per Compagni för medhafvande och i Packkistor inlagde kokkittlar. Lifmundering jämte kapotter samt för nödiga arbetskläder till arbete vid Götha Canal — neml.

Aprill d: 30 kl 12 f:m samlas vid Norrbo kyrka Delsbo Compagni bestående af 2 Soubalt.officerare, 2 Under Officerare, 1 Trumslagare, 4 Corporaler och 121 man.

Maj d: 1 kl 6 fm från Norrbo kyrka med 12 hästar genom Forssa till Sanna 3 mil.
Samma dag kl 12 fm samlas i Sanna 1:ste Majorens Compagni bestående af 2:ne Under Officerare, 2 Trumslagare, 4 Corporaler och 123 man.

Maj d: 2 kl 6 fm Delsbo och 1:ste Majorens Compagni med 24 hästar från Sanna genom Njutånger till Enånger 2 7/8 mil.

Maj d: 3 Raste dag för bägge dessa Compagnier.
Samma dag kl 12 fm samlas i Undersvik Jerfsö Compagni bestående af 1 Capitain, 2 Soubalt.Off, 1 Und.Off, 4 Corporaler och 124 man.

Regementets marschroute 30 april—11 maj 1812

Samma dag kl 12 fm samlas i Bor och Bollnäs Alfta Compagni bestående af 1 Soubalt.Officer, 2:ne Under Officerare, 1 Trumslagare, 4 Corporaler och 123 man Soldater.

Maj d: 4 kl 6 fm Delsbo och 1:ste Majorens Compagni med 24 hästar från Enånger till Norrala 2 1/4 mil.
Samma dag kl 6 fm Jerfsö Compagni med 12 hästar från Undersvik genom Vallsta—Arbrå till Rengsjö 3 1/4 mil.
Samma dag kl 12 fm samlas i Rengsjö, Andra Majorens Compagni bestående af 1 Capitain, 2 Coubalt.Off, 1 Under Off, 1 Trumslagare, 4 Corporaler och 121 man.
Samma dag kl 6 fm Alfta Compagni med 12 hästar från Bollnäs till Hanebo 1 3/4 mil.
Samma dag kl 12 fm samlas vid Hanebo kyrka Lif Compagni bestående af 1 Capitain, 2 Soubalt.Off, 2 Under Off, 1 Trumslagare, 4 Corporaler och 119 man.

Maj d: 5 kl 6 fm Delsbo och 1:ste Majorens Compagnier med 24 hästar från Norrala genom Myskje till Skog 3 1/8 mil.
Samma dag kl 6 fm Jerfsö och 2:dra Majorens Compagni med 24 hästar från Rengsjö till Skog 3 1/4 mil.
Samma dag kl 6 fm Lif och Alfta Compagnier med 24 hästar från Hanebo till Lingbo 2 3/4 mil.

Maj d: 6 Raste dag i Skog för Delsbo, 1:ste Majorens och 2:dre Majorens samt Jerfsö Compagnier och i Lingbo för Lif och Alfta Compagnier.

Maj d: 7 kl 6 fm Delsbo, 1:ste och 2:dra Majorens Compagni samt Jerfsö Compagnier med 48 hästar från Skog till Ugglebo 3 5/8 mil.
Samma dag kl 6 fm Lif och Alfta Compagnier med 24 hästar från Lingbo till Ugglebo 1 3/4 mil.

Maj d: 8 kl 6 fm Delsbo, 1:ste och 2:dre Majorens, Jerfsö, Lif och Alfta Compagnier med 72 hästar från Ugglebo till Högbo 3 mil.

Maj d: 9 Raste dag i Högbo för sistnämnde Compagnier.

Maj d: 10 kl 6 fm sistnämnde sex Compagnier med 72 hästar från Högbo genom Ofvansjö till Thorsåker 2 7/8 mil.
Samma dag kl 12 fm samlas vid Thorsåkers kyrka Öfverste Lieutnantens och Ofvansjö Compagnier tillsammans 1 Capitain, 2:ne Soubalt.Off, 3 Und Off, 2 Trumslagare och 237 man soldater.

Den 11 maj kl 6 på förmiddagen lämnade regementets samtliga åtta kompanier rekryteringsområdet för att nå de anbefallda platserna i trakten av Norrköping i rätt tid.

Med hänsyn till dåtidens vägnät, vägarnas beskaffenhet och de enkla, hästdragna trossfordonen måste vi nutidsmänniskor med dagens transportmedel, våra vägar och autostrador, konstatera, att våra föregångares planläggning och utförande av förbandens förflyttning var ett precisionsarbete väl jämfört med dagens.

Till slut några ord om hur det gick för hälsingarna på deras arbetskommendering vid kanalen.

År 1812 gick Napoleon härjande fram genom Europa. Sverige hade anslutit sig till hans motståndare. Dubbelmonarkien Danmark—Norge hade tvingats in i kriget på Frankrikes sida.

Arbetet på Göta-kanalbygget avbröts i september, då de tvenne indelta Hälsinge-bataljonerna samlades i Linköping, varifrån de, sedan fälttrossen och musiken anlänt från hemorten, skulle marschera söderut för att överskeppas till Tyskland för ett ingripande mot Napoleon. Regementets extra roterings- och förstärkningsmanskap, sammanlagt c:a 400 man, som under våren och sommaren vapenövats på Mohed, organiserades som en fältbataljon (regementets tredje bataljon) under major Fahnehjelms befäl och avmarscherade enligt regementsorder av den 8 september till Karlstad för bevakningsuppgifter mot norska gränsen. Planerna ändrades emellertid och enligt en order, daterad den 12 oktober, beordrades regementet att bataljonsvis avmarschera till hemorten. Det återvände till rotarna under första hälften av november.

Så slutade kanalbygget 1812 för Hälsinge regementes del, vilket för tanken till en *"smygmobilisering"* av delar av disponibla stridskrafter.

Gunnar Fernquist

KÄLLOR
Gustaf Ekström. Natur och Kultur 1938.
Hälsinge regementets orderjournaler. Krigsarkivet.

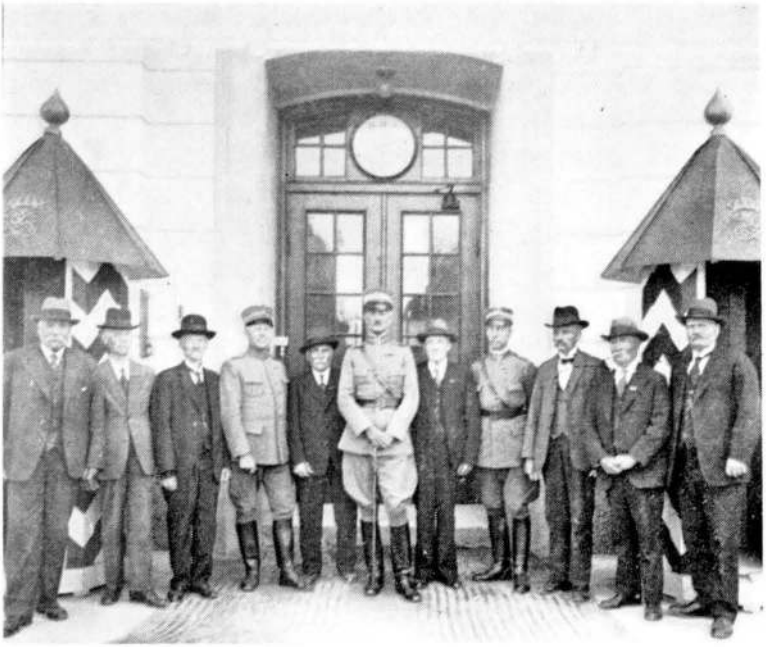
PENSIONSVILLKOREN FÖR INDELT KORPRAL

Enligt ett av Kungl Maj:t den 4 maj 1850 utfärdat reglemente bildades en enskild pensionskassa bland det indelta underbefälet. Ändamålet var att bereda delägare, efterlevande änka samt minderåriga barn under 13 år den pension kassans tillgångar kunde medgiva. Vissa bestämmelser gällde rörande levnads- och tjänsteålder. Änka som inträtt i äktenskap sedan delägare erhållit pension hade icke pensionsrätt för sig eller barn i samma äktenskap. Delägare inbetalade en grundavgift av 15:— kr samt en årlig avgift av 3:— kr.

"I tjänst varande delägare, som i krig blivit så svårt blesserad eller eljest under tjänstens utövning blivit så svårt skadad, att han måst taga avsked må likväl vara pensionsberättigad för sig, änka och barn, dock bör pensionen honom icke tilldelas förr än övriga tjänande delägare i kassan avgivit utlåtande om hans behörighet till åtnjutande därav."

Kassans kapital skulle göras räntebärande. När lån beviljades, skulle detta endast vara mot inteckning eller annan betryggande säkerhet. Förvaltningen, som ensam ansvarade för användningen av kassans medel — utom beträffande pensionsbeloppet — skulle bestå av en regementsofficer som ordförande, två kompaniofficerare valda av *"officerscorpsen"* samt två av delägarna valda korpraler. Regementsskrivaren, som framdeles kom att ersätta auditören såsom protokollförare, skulle under uppbördsmannaansvar föra kassans räkenskaper. Ordförande för revisorerna var ursprungligen regementschefen och sedermera en av denne utsedd officer samt tre (senare två) av delägarna valda personer.

Kassans värdehandlingar skulle förvaras i länets ränteri. Enligt reglementet hade *"officerscorpsen"* anslagit 75:— kr att årligen utgå såsom *"ett vedermäle av befälets nit för inrättningens bestånd och förkovran"*. Denna bestämmelse utgick ur

Deltagarna i årsmötet med Korpralernas enskilda pensionskassa 27/5 1935. Från vänster: korpral Olof Björk, sjukvårdsfurir Nils Gustaf Fröjd, distinktionskorpral Per Lindgren, Undersvik, regementsintendenten, kapten S. Söderhielm, distinktionskorpral Jonas Hjelm, Ljusdal, regementschefen, överste G Ehrenborg, sergeant Johan Snäll, Ljusdal, major R Vrang, distinktionskorpral Jonas Glad, Alfta kompani, distinktionskorpral Nils Falk, Fernebo kompani, korpral Lars Olof Göthe, Ovansjö kompani.

det 13 juni 1905 fastställda reglementet. År 1901 var sista gången denna gåva inbetalades. Därefter anslog regementschefen, så länge det var möjligt, olika belopp ur den enskilda lägerkassan. I reglementet av 1905 omnämndes för första gången att när antalet delägare nedgått till femton, skulle beslut fattas om kassans upplösning. I övrigt kom de ursprungliga bestämmelserna att i huvudsak gälla även i det sist fastställda reglementet av den 5 aug. 1913. Kassans kapital redovisas den 1 jan. 1903 med sin högsta summa: 24.651:— kr. Därefter skedde en årlig minskning med 300—400 kr.

Under årens lopp kom en hel del korpraler att tillhöra denna kassa. Enligt en år 1910 upprättad rulla fanns då 15 st betalande delägare, 71 st pensionsberättigade samt 24 st änkor. En del korpraler, som tidigare betalt årsavgifter endast ett

fåtal år, sökte efter 1920 få återinträda i kassan. Men detta avvisades obönhörligt. Pensionären fick ett ståtligt pensionsbrev med följande pampiga ingress: *"Vi Underskrifne Ordförande och Ledamöter uti Förvaltningen af Kongl Helsinge Regementes Corpralers Pensions-Cassa Göre härmed veterligt att — — —"*

Så länge pensionären *"sig väl skickade"*, skulle det årligen fastställda beloppet utbetalas vid det vanliga *"Liqvidationsmötet"* inom socknen. Med namnteckningar och sigill var det ett högt uppskattat dokument.

Min första kontakt med denna kassa skedde vid årsmötet den 2 maj 1921 på marketenteriet. Detta ordnades och förlöpte enligt stadgarna. Efter sammanträdets slut blev det en stunds samspråk om varjehanda. Därvid överraskades jag av att den ståtlige, f. d. distinktionskorpralen Johan Fält från Ockelbo väl kände till vilket årtal, jag hade och i vilken månad jag var född. Jo, han hade under mötet det året varit kalfaktor hos min fader. Som Fält var väl förtrogen med barnafödning och därmed sammanhängande medicinska spörsmål hade de båda haft ingående överläggningar om situationen vid en förstfödsel. Fält och jag blevo sålunda goda vänner och jag hade vid regementsjubiléet 1924 glädjen trycka en minnesmedalj i hans hand. Emellertid tyckte jag, att detta sammanträde var alltför torftigt. Särskilt som de flesta deltagarna hade långa resvägar och tydligen icke velat kosta på sig någon speciell färdkost.

Därför ordnade jag efter följande sammanträden en enkel frukost på enskilda lägerkassans bekostnad. Så blev årsmötena allt mera trivsamma tillställningar. Först var nog endast delägarna närvarande. Men ryktet spreds och snart deltog både kompanichefer och adjutanter samt alla i tjänst varande indelta. Till slut önskade även regementschefen närvara. Äldste volontärfuriren var även under de sista åren inbjuden. Vid kaffet steg än den ene, än den andre av de gamla upp och berättade minnen från Mohed. Hela samvaron präglades av det kamratskap och den gemensamma trevnad, som fostrats på de gamla lägerplatserna. Frukosten brukade avslutas med att sergeanten Johan Snäll tackade för maten och samvaron.

Vid flera tillfällen diskuterades möjligheten av ett årsmöte på Mohed. Sedan även överste Stålhane blivit intresserad här-

Minnesstenen vid Mohed

för, beslöts att 1930 års sammanträde skulle hållas på Mohed den 12 juni. Genom annonser inbjöds även alla indelta att deltaga. Dåvarande löjtnanten Einar Berggren sändes upp med en rekrytpluton en vecka i förväg för övningar och förberedelser. Kapten Gustaf Biörck och jag for upp dagen före och tog in på Myssje gästgivargård. På söndagen samlades i strålande solsken ett hundratal gamla kamrater omkring minnesstenen. Efter hälsning bjöd Moheds sanatorium på kaffe i den gamla officersparken. Regementets musikkår konserterade. Det blev en folkfest i gammal god stil och det syntes hur gamla kamrater gladdes åt att träffas och pratas vid. Korpralkassans förhandlingar klarades snabbt av utan diskussioner. Efter samling vid Florsjöns strand med naturskön utsikt över sjön och mot bergen höll kapten Biörck ett kåserande föredrag om Moheds historia. Till slut samlades alla i sanatoriets matsal, där husmor ordnat en god måltid. Det blev en glad och hjärtlig stämning. Regementschefen fick bland annat tillfälle att gottgöra en oavsiktlig oartighet från regementsjubileet 1924. Kyrkoherden i Mo socken hade genom någon förväxling blivit bortglömd med personligt inbjudningskort till detta. Nu fick alltså överste Stålhane tillfälle att i ett högstämt tal överlämna regementets minnesmedalj till kyrkoherden.

Sixten Söderhielm

OCKELBOKNEKTENS MINNEN AV GÄVLE STADS BRAND

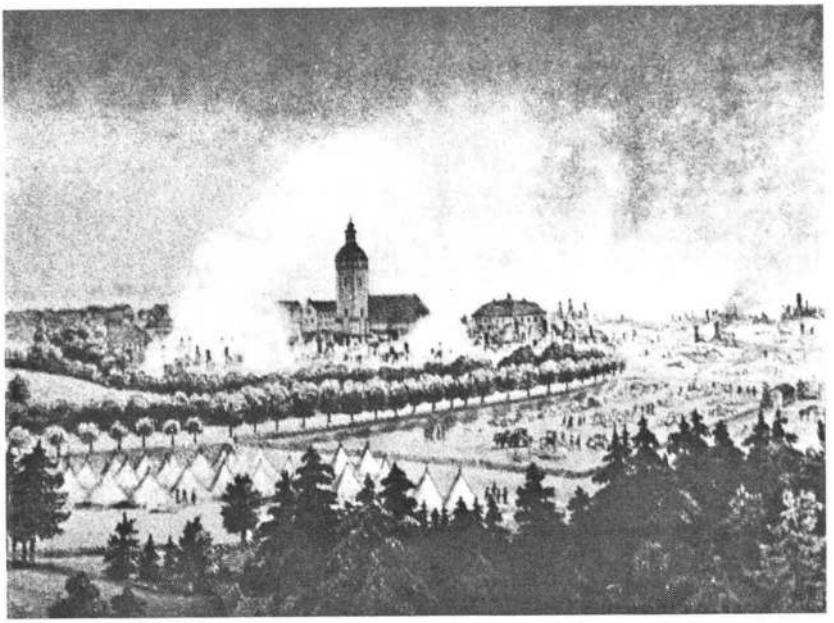
Fanjunkare C. E. Falk

Den 10 juli 1969 hade jämnt ett sekel svunnit sedan praktiskt taget hela Gävle stad norr om Gavleån ödelades av "århundradets brand". De närmare omständigheterna kring denna tragedi har medryckande skildrats i ord och bild av Helmer Viklund och Ture Karlström i den till 100-årsminnet av branden utkomna boken "Vinden tände staden".

För Hälsinge regemente innebar stadsbranden bl. a., att soldater ur de i Gästrikland förlagda kompanierna (Färnebo och Ovansjö) rekvirerades till staden för bevakning. Att uppbåda ett kompani, vars knektar hade sina torp utspridda över hela provinsen, var självfallet en omständlig procedur på den tiden, då budkavlen ännu var det snabbaste kommunikationsmedlet, men vad beträffar Ockelboknektarna kom därvid en tillfällighet att ge snabbare resultat än väntat.

Härom berättade på sin tid fanjunkaren C. E. Falk (född 1844, död 1929) följande:

"Jag var soldat på den tiden vid roten nr 47 på Ovansjö kompani och bodde på Rabo i Ockelbo. Det kraftiga eldskenet från stadsbranden syntes mot himlen ända till Ockelbo, och vi förstod genast, att det måste vara en omfattande eldsvåda. I förhoppningen att kanske kunna tjäna en slant vid bärgningsarbetet — soldatlönen var ju knapp och all extraförtjänst givetvis välkommen — började jag därför min vandring de fem milen till Gävle, dit jag anlände någon gång på kvällskvisten och nästan genast hade oturen att stöta ihop med min kompanichef.

Staden brinner

Av honom fick jag order att omedelbart knalla hem igen — järnväg fanns ju inte — och uppbåda Ockelboknektarna för att med dem marschera tillbaka till staden. Ja, det var ju bara att lyda order, förstås, och sedan skicka budkavle mellan soldattorpen. För tredje gången fick jag så ge mig iväg på femmilamarsch till staden igen — det blev 15 mil på ett par dygn, så nog kändes det i både ben och fötter!

I Gävle slog vi läger i Boulognerskogen och i fortsättningen blev det bevakningstjänst bland ruinerna. Så gott som all bebyggelse norr om ån var ju borta, kvar stod bara några gårdar längs Tullportsgatan (nuvarande Västra vägen), bland dem en krog, som kallades "Sista styverns trappa". Och nog var det många, som välsignade den mitt i allt eländet".

Erik Wickberg

NÅGOT OM HÄLSINGARNA I SLAGET VID POLTAVA 1709

Bataljmålning av Winblad von Walter

År 1708 under Karl XII:s fälttåg överskred svenska armén den ryska gränsen för att — såsom kungen hoppades — nå en avgörande drabbning med den ryske tsaren, Peter den store.

Slaget vid Ljesna i september samma år och den efterföljande stränga vintern i Ukrajna hade reducerat Hälsinge regementes styrka från omkring 1200 till ca 400 man.

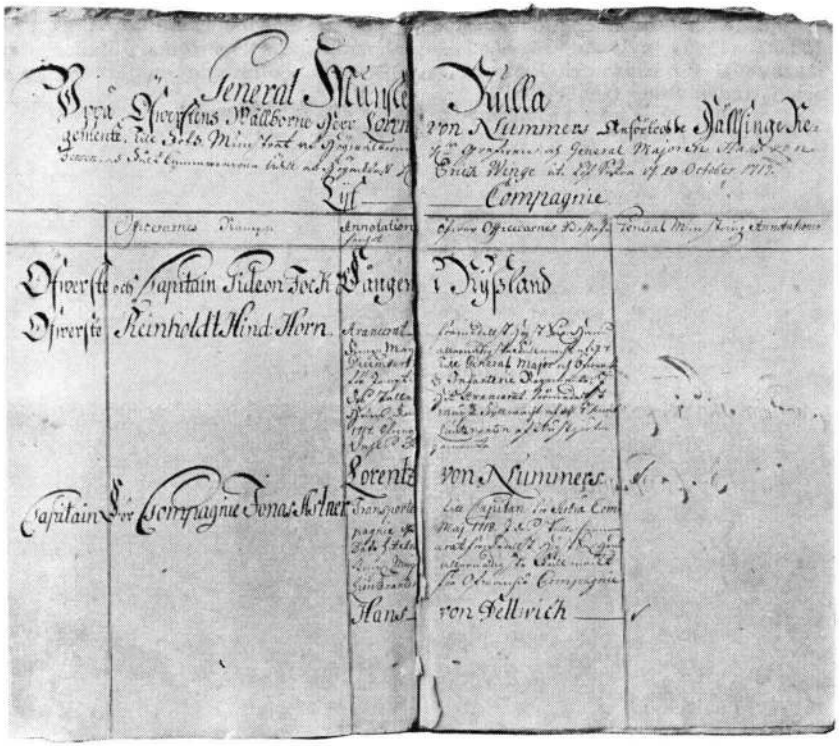
Befälet över regementet fördes hösten 1708 av överstelöjtnant v. Bruchner, sedan ordinarie regementschefen, von Knorring, av bl. a. hälsoskäl lämnat chefsskapet. I december samma år utnämndes Gideon Fock till chef, vilken utnämning nådde honom i lägret Romne, norr om Poltava. Fock deltog i slaget där, blev under ett anfall träffad i vänstra sidan samt fick flera slag i huvudet. Det är icke osannolikt, att han på grund av skadorna blev tillfångatagen under själva striden, eftersom

han icke återfinns bland regementscheferna vid kapitulationen den 1 juli.

Överste Fock fördes som fånge den 20 juli till Oranienburg för att i december samma år bli transporterad till Moskva. Från fångenskapen återkom han 1722 tillsammans med ca 12 officerare och 2 regementspräster.

I början av maj 1709 började belägringen av Poltava, där sedan det bekanta slaget stod den 28 juni. Svenskarna anföll på fyra kolonner. De relativt fåtaliga hälsingarna fördelades därvid på Dalregementets åtta kompanier, vilka utgjorde täten av den högra mellersta kolonnen. Under anfallet hejdades och kringrändes denna kolonn, vilket förhållande först rapporterades till stridsledningen av hälsingekaptenen Karl Palmfeldt.

Förlusterna inom svenska armén uppgick till 301 officerare och omkring 6600 övrigt befäl och manskap. Härutöver ham-

1719 års generalmönstringsrulla berättar att översten Gideon Fock är fången i Ryssland

nade 260 officerare och omkring 2500 övriga i de ryska fånglägren. I dessa dystra förlustuppgifter återfinns många hälsingar, vars öden kommer att förbli okända. Livet i lägren under många år och fångarnas lyckade eller mindre lyckade ansträngningar att nå friheten och hemlandet finns bl. a. återgivet i en mängd sägner och berättelser, icke minst om hälsingeknektar.

Även andra förhållanden erinrar i nuet om händelserna kring Poltava i början av 1700. I området berättar ett flertal ryska och svenska minnesmärken för dagens besökare om det från svensk synpunkt olyckliga slaget för 260 år sedan.

Ivar Hillström

Källor:
Gustaf Petri: Slaget vid Poltava (Karolinska förbundets årsbok 1958).
Otto Bergström: Helsinge regementets chefer 1629—1909.
Hälsinge regementes historia (1967).

Fotnot: I våra dagar har den sovjetiska staden vid Djneprs biflod Vorskla ca 160.000 (1965) invånare. Livsmedels- och textilindustrier finns i staden, där marknader för skinn och läder m. m. äger rum. Poltava är en järnvägsknut och i staden finns fackhögskolor.

ETT SOLVARV

i kronans kläder

1969

JANUARI

NYA MÅL

En stor nyhet visades på fredag (10/11) för första gången på I 14. Det var en fjärrstyrd målanläggning, som kommer att användas vid eldexercis och stridsskjutningar. Anläggningen går på närmare en miljon kronor och har nu börjat användas överallt inom infanteriet. Den gör att större effekt uppnås på kortare övningstid. För visningen av den nya anläggningen svarade kapten Urban Gjerulf — längst till höger ovan — och rustmästare Rune Lundström med sändarapparaten.

MANÖVERDAGS

Omkring 17000 man deltar i vinterns krigsförbandsövningar. Till I 14 kommer samanlagt 1.000 man. De blir förlagda till Marma, där samtliga övningar under repetitionstiden äger rum (4/1).

En ny uniform, m/68, har fastställts för armén och kustartilleriet. Den skall tills vidare endast säljas.

FÖDELSEDAGAR

85 år, 26/1, f. d. övl R Vrang, Stockholm.

75 år, 1/1, f. d. kn N E Nielsen, Gävle.

60 år, 9/1, bagarmästare G. Karman, Gävle.

50 år, 8/1, öv J Smedler, Huddinge.

50 år, 9/1, rustm K I H Hagberg, Gävle.

50 år, 10/1, fj O Wickander, Tyresö.

GAMMAL KAROLIN

74-årige förre gävleofficeren, pensionerade överstelöjtnanten Eric Hammarström hörde till de 58 i karolinermarschen som den 3/1 efter sex mils lång skidfärd från Östby i Norge kom fram till målet i Handöl.

Hammarström, som var äldst av alla deltagarna, var med redan 1919, då en liknande minnesmarsch över fjället genomfördes.

— Mina förfäder, fem—sex generationer tillbaka, deltog i karolinernas dödsmarsch och naturligtvis ville jag vara med på minnesmarschen, säger f d I 14-officeren, som inte tyckte färden varit alltför strapatsrik.

UR NÅDIGA LUNTAN

☐ Värnpliktsförmånerna komma innevarande år att förbättras genom att antalet fria hemresor under grundutbildningen fördubblas.

☐ Ökade resurser föreslås för fritidsundervisning, trivsel- och förströelseåtgärder för värnpliktiga.

☐ Den regionala och lokala personalvårdsorganisationen förstärks.

MUSKELTEST

Alla soldater vid regementet liksom vid alla regementen i landet har de senaste veckorna genomgått rygg- och bukmuskeltester. Syftet är att ge förbandsläkaren tips om vilka som kan behöva särskild träning.

De som icke uppnår en viss gräns får under en period träna i sjukgymnastiken. (16/1).

Kn R N Hedberg har beviljats tillstånd att kvarstå i regementets reserv.

FRIVILLIGA FÖRSVARET

Blå Stjärnan: ridning i kväll kl 18 och 19, stallet I 14.

MODERN ARREST

För att uppföra ny vakt- och arrestbyggnad tas för nästa budgetår upp 500.000 kronor. Kostnadsramen har fastställts till 690.000 kr. Avsikten är att arbetena skall påbörjas i oktober för att vara klara ett år senare. (14/1).

UR ORDERPÄRMEN

Kapten L E A Nilsson har beviljats avsked med pension från 1/10.

— Kapten S A Wiberg, generalstabskåren, har utnämnts till kapten vid regementet.

— Kapten G L Fröderberg har entledigats från sin befattning vid arméns fallskärmsjägarskola i Karlsborg fr o m 1/7.

— Fr o m 1/1 har lt B O A Kinnvall förordnats till kapten i reg reserv.

— Furir J Holum har på egen begäran beviljats avsked från 11/1.

— Lt R Lundén skall tjänstgöra vid infanteriets kadett- och aspirantskola i Halmstad fortfarande t o m 15/9 1970.

FEBRUARI

SKÅDESPELARE

Tagning. Kameran går. Klapp. De värnpliktiga vid regementet har lärt sig lystra till andra komandoord än de vanliga marsch, giv akt och manöver. Regementet gästas av Arméstabens filmdetalj, som skall göra en instruktionsfilm om den nya värnpliktsutbildningen. Ovan riktar kameramannen in sig på den strategiska bron, som skall mineras, så att fienden i skogsbrynet inte skall kunna ta sig över. (12/2).

NY HV-CHEF

Fanj K-G Nässert chef för Gävle hvo från 1/3.

PÅ REGEMENTSORDER

Förv O R Sjöström har utnämnts till kansliinspektör vid arbetsförmedlingen i Gävle och beviljats avsked från I 14 fr o m 1/2.

— Till löjtnant i reg reserv fänrik H Zetterström fr o m 1/2.

— Till förvaltare i trupptjänst T R K Sörqvist fr o m 1/2.

FBU-TRÄFF

Traditionsenligt och under värdiga former hade Gävle frivilliga befälsutbildningsförening i torsdags (6/2) samlats för sin årligen återkommande ärtsoppsmiddag i officersmässen.

SKIDSKYTTAR

I 14 dominerade stort genom att vinna alla tre lagtävlingarna vid mästerskapstävlingarna i skidskytte för östra militärområdet i terrängen mellan I 14 och Valbo på fredagen (14/2). Två individuella segrar noterades också och totalt fick regementet fem individuella platsmedaljer. Ovan delar överstelöjtnant C-H Gåsste ut priserna till förbandslaget. Fr v sergeant E. Larsson, fanj H Lindström, lt B Österdahl, kn B Nilsson och vpl Jan Åström.

KANONELD

Det sköts ovanligt kraftiga salvor på regementets övningsfält under tisdagen (18/2). Salvorna kom från fyra haubitser som de närmaste dagarna skall användas i undervisningen för den inneliggande årskullen värnpliktiga. Skjutningarna skall visa vilket eldunderstöd de kan vänta av sina artillerikolleger, om det skulle behövas.

SOLDATHEMMET

öppnar sina dörrar till uthyrning för olika föreningar och klubbar. Kaffe och konditorivaror finns att köpa. Ring: beställ tid tel. 122035.

BIVACKELD

Ett helt tält för 12 man jämnades med marken vid en brand på Marma övningsfält på onsdag (26/2) förmiddag. Vid brandtillfället vistades samtliga soldater, som bodde i tältet ett 100-tal meter därifrån på en förevisning.

VAD VÄNTAR DEM?

Den 25 april rycker över 800 värnpliktiga ut från regementet. Men vad skall de göra sedan? De flesta har sina studier eller anställningar ordnade. Men 260 har ännu ingen sysselsättning efter den 25 april. Det framgår av en undersökning som gjorts av arbetssituationen bland de vpl. (22/2).

MARS

FÖRSTLINGAR ANLÄNDER

Den första kullen värnpliktiga för året har nu ryckt in på regementet. 31 plutonchefskoleelever kunde på tisdagsmorgonen (4/3) kvittera ut sin utrustning och sedan fortsätta det hela med uppackning i den helt nyrenoverade A-kasernen. Årets värnpliktiga kommer att tas in i fyra olika omgångar, den största i början på juni. Ovan Christer Bennet från Stockholm i färd med att packa upp.

CYKELTOLKARE

Cykeltolkningen i det militära har tagits upp i en riksdagsmotion. Man anser att den bör nedbringas eller helst avskaffas.

Tillförordnade regch, övl Gässte anser att tolkningen kan nedbringas med hjälp av s k traktorsläp. Ett 20-tal sådana kommer att tillföras regementet under året. Att avskaffa cykeltolkningen helt betecknar han som ekonomiskt ogenomförbart.

— Tolkningen är den lilla statens lösning på det som stormakterna löser med stridsfordon. (31/1).

VASALOPPSÅKARE

Fanj H Lindström placerade sig på 255 plats med tiden 5,39,12 och lt B Österdahl, med platssiffra 474 på tiden 5,57,16.

AVSKED

Målare J M Söderlund född 27/12 1903 och snickare A Lööf född 12/8 1902 har på egen begäran beviljats avsked fr o m 1/4.

— Snickare S V Andersson född 19/1 1909 avsked med ålderspension fr o m 1/4.

90 år, 20/3, f. kamreraren och löjtnanten Eric Pira, Gävle.

PYROMANER?

Härjar en pyroman på I 14? Den senaste veckan har flera bränder inträffat på fjärde kompaniet. Hittills har eldhärdarna, som antas vara anlagda slocknat av sig själva.

— Vågar vi sova lugnt i byggnaden? undrar de värnpliktiga på kompaniet! Hittills har bränderna inträffat nattetid och upptäckts först på morgonen.

Av de två bränder, som polisutredningen arbetar med, har den ena anlagts i ett logement och den andra i kompaniets putsrum. Om det är en pyroman, har han än så länge misslyckats i sina uppsåt.

Ett mystiskt brandlarm på kvällen 3/3 om att eld utbrutit i stallet skall också utredas.

SKYTTENYHETER

Gävle kommer under lördagen (22/3) att bli premiärstad för skidskyttestafett enligt de olympiska reglerna. Som arrangör står I 14 skytteförening.

— Gävleborgs pistolskyttekrets ordinarie årsmöte har avhållits under ordförandeskap av Sven Jonsson, I 14 skytteförening.

— Arméchefen gör ingen erinran mot att förordnandet för kn O Rydvall, som kmt:s ombud i styrelsen för Gävleborgs skytteförbund förlängs till utgången av 1971.

HÖGA MILITÄRA UTNÄMNINGAR

C Göransson

Vid fredagens konselj den 30 mars utnämndes fr o m 1 oktober 1969:

Generallöjtnant *Carl Eric Almgren* till ny chef för armén. Han efterträder generallöjtnant *Curt Göransson*, som avgår med pension.

Generalmajor *Per-Ove Ljung* till militärbefälhavare för MiloÖ. Han har samtidigt utnämnts till generallöjtnant.

C-E Almgren

P-O Ljung

Överste *Nils Sköld*, stabschef vid västra militärområdesstaben, har erhållit befattningen som chef för armématerielförvaltningen och samtidigt utnämnts till generalmajor. Nils Sköld utnämning innebär, att han är en av dem som i modern tid blivit generalsperson snabbast. Liksom generallöjtnant Ljung tidigare blev han utnämnd vid knappt 48 års ålder.

N Sköld

APRIL

ÅRETS BÄSTA SOLDATER

Militär utryckning — civila kläder, dvs. Muck, var det förhärskande uttrycket på I 14 under torsdagen (24/4). Då firade 900 värnpliktiga sista dagen i kronans kläder. På eftermiddagen avtackade regementschefen åldersklassen, varvid han utdelade medalj och diplom till kompaniernas bäste soldat: Ingvar Kvarnström, Livkomp, Alf Andersson, 4 komp, Alf Hemdal, 5 komp, Anders Boänges, 7 komp, Valter Brolin, 8 komp, Rolf Knutar, 9 komp och Anders Wikmans, 12 komp.

Ovan fr. v. fem av de sju: Andersson, Hemdal, Kvarnström, Knutar och Boänges. Att två av dem har föga reglementsenlig klädsel beror på att de medverkat i kvällens underhållning.

PÅ REGEMENTSORDER

Fr o m 1/4 till fanj vid reg serg S G Fors.
— Vpl kn B Hartwig har anställts som kn i reg reserv fr o m 1/4.
— Till truppförvaltare fr o m 16/4 fanj I Sjödin.
— Till öfu fr o m 1/5 fu I S Sundell, T W L Hjelm och B A B Bengtson.

AVHÄSTNING

Arméchefen och försvarets materielverk har utfärdat bestämmelser om fördelningen av arméns stamhästbestånd från 1 maj och enligt dem skall Hälsinge regemente ha högst 35 stamhästar. (16/4).

MILITÄRCIVILT

Som ett led i strävan att befrämja trafiksäkerheten på våra vägar har Försvarets materielverk genomfört en modifiering av det vård- och kontrollsystem som gäller för krigsmaktens fordon. Det handlar främst om en rationalisering av vårdarbetet men innebär också en sådan samordning med det civila systemet för kontroll av fordon att man vid behov kan anlita civila anläggningar t ex Svensk bilprovning för kontrollarbetet.

REGEMENTSCHEFEN TAR EMOT

Nye I 14-översten, Jan Smedler, tog på tisdagen (8/4) emot den inneliggande styrkan vid regementet på ungefär 1000 man. Ceremonien ägde rum på kaserngården, där han uttryckte sin glädje över att ha fått komma till det anrika regementet.

NYPLACERING

Fil lic Ture Karlström, tidigare kapten vid I 14, föreslås bli stadsarkivarie i Gävle. Enligt förslaget skall tjänsten tillsträdas 1 augusti (9/4).

OMPLACERING

Fanj L P Gustafsson, reg reserv, får från 1/7 entledigande från sin arvodestjänst vid Fo 49 och istället arvodestjänst vid Värnpliktsverket.

UR FÖDELSEDAGSREGISTRET

50 år, 1/4, kapten L E A Nilsson. Han är född i Stockholm. Resoff 1941, aktiv off 1946. Kn 1954. I FN-tjänst i Gaza 1959, Kongo 1963 och på Cypern 1969. FN-observatör i Mellersta Östern 1967 och 1/10 1969—1970.

50 år, 24/4, överste S. Fornwall, ch I 5, Östersund.

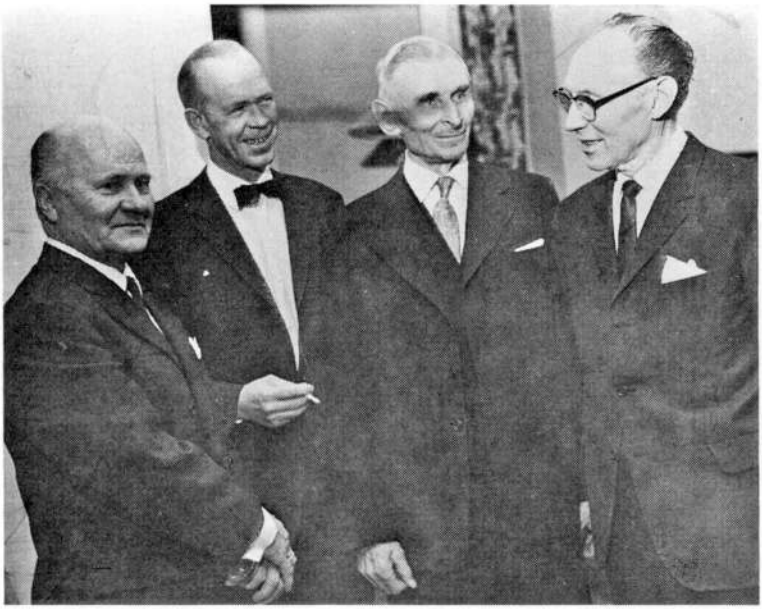

50 år, 24/4, förv A Pedersén. Vol 36, fu 39, serg 45, fj 60, förv 68. AUS-FL 42—45, häst-anspkurs 47, kvmkurs 52, förplkurs 58. Legendarisk handbollback, mångårig kockutb och trosschef. Utb centr befgrp. Pensionsavg 1/10 69.

50 år, 20/4, överstelöjtnant O. Nilsson, Hemvärnets stridsskola, Norsborg.

MAJ

GAMLA VAPENBRÖDER

Några medlemmar i den nystartade föreningen "Gamla Hälsingeunderofficerare". Fr v Lennart Hanzon, Åke Julander, Erik Pira och Helmer Nygren.

Vid ett sammanträde på underofficersmässen 24/4 bildades Gamla hälsingeunderofficerare, en förening av pensionerade. Föreningen skall verka för att bevara gamla traditioner samt utgöra en träffpunkt för de icke längre aktiva underofficerarna. Förebilden är det gamla Helsinge regementets underofficerscorps, som bildades på gamla exercisplatsen Mohed 1847. Äldste medlemmen är 90-årige f. d. löjtnanten E A Pira.

HD-UTSLAG

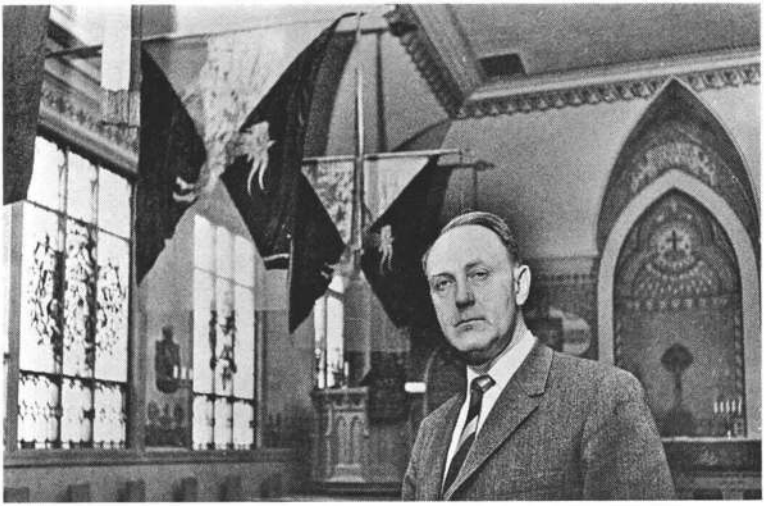
En värnpliktig vid regementet, som en natt i september 1968 besköt en bil i närheten av ett ammunitionsförråd, har av Högsta Domstolen med ändring av hovrättens dom dömts till 15 dagars disciplinbot. Hovrätten hade dömt mannen till fem dagars arrest för framkallande av fara för annan och tjänstefel. (29/5).

PÅ REGEMENTSORDER

Kn P Pauhlsson skall 7 januari—31 oktober nästa år tjänstgöra vid arméns skyddsskola i Solna som chef för skyddsingenjörskolan.

— Kn E Persson skall vara elev vid intendenturförvaltningsskolan i Stockholm och har antagits som intendentaspirant från 20/10 t o m 20/4 1972.

SOLDATKYRKANS FRAMTID

Militärpastor C.-E. Björk i Soldatkyrkan.

Det blåser ekonomiskt iskalla vindar kring en av Gävles märkligaste byggnader. En byggnad där kaffedoften sitter ordentligt inpyrd i väggarna, en byggnad där biljardspel och gudstjänstliv skiljs åt endast genom en gammaldags dörr. Det handlar om Soldatkyrkan och soldathemmet. Där har tusentals och åter tusentals soldater lyssnat till Guds ord och druckit sitt kvällskaffe sedan Soldathemmet kom till 1911. Personalkassan, som driver det hela har tömt sina tillgångar och regementet har inga ekonomiska möjligheter att sörja för byggnadens fortbestånd. Om de ekonomiska svårigheterna inte kan lösas blir det kanske en tvingande nödvändighet att riva byggnaden.

MILITÄRPASTOR

Arvodestjänsten som militärpastor vid Kungl Hälsinge regemente, för präst tillhörande svenska kyrkan, förklaras till ansökan ledig med tillträdesdag 1/10 1969.

FORNFYND?

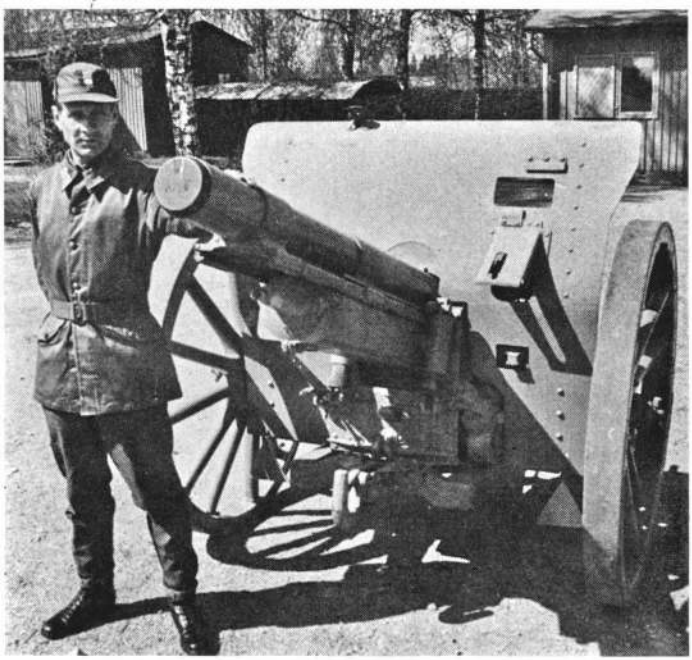
Hur länge den lätta kulspruta, som hittades vid Lervik under gårdagen (1/5), legat i markerna skall vapenverkstaden vid I 14 reda ut. LG 42, som modellen heter, tillverkades från 1934. Den finns ej i svenska armén men däremot i tyska och norska.

Löjtnanten i reg reserv T T Ticka entledigas ur reserven 1/5.

Till fanj vid reg sergeanterna F H Lundquist, B P Munther och R F Lewin.

JUNI

STÖRRE SKJUTFÄLT

Skjutfältet i Marma är från 1883. Det räcker dock inte för dagens skjutningar, omtalar fanjunkare Karl-Axel Lindman. Huruvida det skall bli en ny epok för fältet vill han dock inte yttra sig om. Känt är att 11 lantbruk inköpts jämte åtta områden med åker och skog. 640 hektar har förvärvats av Domänverket.

Då E 4:ans sträckning styckar sönder utbildningsområdet för I 14 i Gävle måste det flyttas till Marma. Lägret där skall byggas om och moderniseras. Ett tiotal civila är anställda. För städning och andra arbeten tas ibland 25-talet hemmafruar till hjälp.

Kanoner har hört samman med Marma under åtskilliga år. Ovan fanjunkare Lindman vid en gammal hederlig pjäs.

ID-BRICKOR PR POST

STOCKHOLM (TT)

Från och med i år kommer trupp-registreringsmyndigheterna vid armén och flygvapnet att per post sända ut ID-brickor till samtliga värnpliktiga som fullgör grundutbildningen. (7/6).

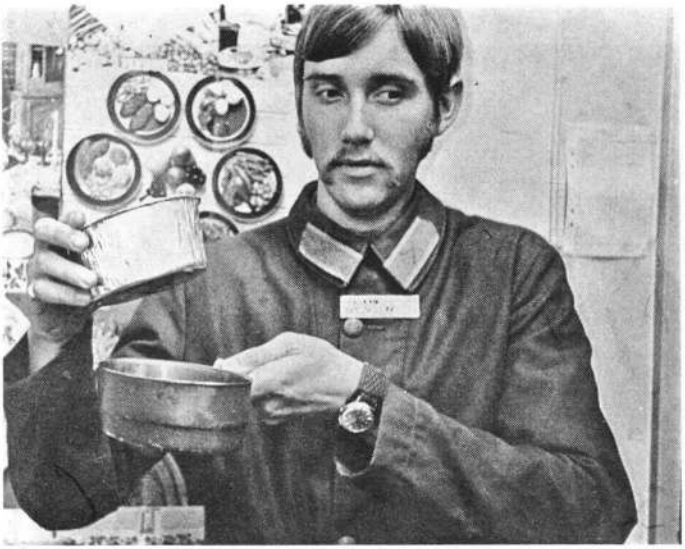
PÅ REGEMENTSORDER

Fr o m 5/6 till furir vid reg, furir B E G Söderblom.

— övl K-G Holm förordnas fr o m 1/7 som byrådirektör vid Värnpliktskontoret Ö.

— kn S L Kindström i arvodestjänst 15/6 vid KS.

RENARE KOKKÄRL

Militära kokkärlet, populärt kallat "snuskburken", fyller i fält två uppgifter, att värma maten i och att fungera som tallrik. Diskningen har inte alltid varit så noggrann.

En aluminiumkartong som kastas bort efter användningen kan vara lösningen på diskproblemet. Den prövas nu på regementet.

MERA INRYCKNING

Vid regementet ryckte på måndag (3/6) sammanlagt 437 man in. Av dessa är 135 uoffuttagna, 27 befälselever, 229 värnpliktiga befäl och 70 hdrvärnpliktiga. Det är i år tredje året man genomför utbildning enligt det s. k. VU 60-systemet, vilket bl. a. innebär att utbildningstiden är differentierad för olika kategorier värnpliktiga.

ORDENS- OCH MEDALJREGN

Riddare av svärdsorden: överstelöjtnant B H Lorichs.
Svärdsmän: förvaltare S S Bender, Medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst: förrådsförman J E Lindberg, 1:e förrådsförman K E G Åkerlund och förrådsman A H S Karlsson.

75 år, 6/6, f. d. majoren Yngve Säfwenberg, Gävle.

BÄSTE SOLDATEN

Regch överlämnar diplom och medalj till vpl R Pettersson, Gävle, livkomp bäste soldat.

JULI

FRITIDSTRIPP ÖVER ÅN

Kvittret i Boulognerskogen har en trogen publik från regementet. Till dem hör Bo Pettersson, Sven Pihl, Nils Thelander och Lars Norrström.

SIMULANTFEBER

Oroande rapporter går i dagarna genom svenska pressen om ständigt växande skaror av simulanter i förbandläkarens väntrum.

— Här hos oss har vi ingen statistik som kan ange hur många s. k. simulanter vi har per dag, säger dr H Backlund, förbandsläkare vid I 14. Jag vill hellre kalla dem, som sitter i väntrummet för "sökande". Begreppet "simulant" bör nämligen mätas efter en glidande skala, d v s gränsen mellan simulation och faktiska obehag kan vara svåra att fixera. Det är ju hela tiden fråga om ett obehag, killen är fylld av rädsla inför en övning, han förnimmer ett starkt obehag vid tanken på att ligga ute en kall natt osv. Det är ju mänskligt.

PERMISSIONSRESORNA

STOCKHOLM (TT)

Från 1 juli fördubblas de värnpliktigas permissionsresor under grundutbildningen från fem till tio. 36 av de 70 milj kronor som i försvarsbeslutet 1968 under en fyraårsperiod avsattes för att förbättra de värnpliktigas förmåner satsas på denna fördubbling (4/7).

FÖDELSEDAGAR

60 år, 11/7, major H Källman, Stockholm.

60 år, 15/7, general C Göransson, Stockholm.

Försvarstandläkare J E I Lundgren, I 14, har tillagts kaptens tjänsteklass från 1/10.

STALLVAKTERNA FÖRSVINNER

Stallvakt! En gång var det en militär order, som hade mindre utsikter än någon annan, att välkomnas. För många var stallet en ovan och främmande miljö. Ryktet om militärhästarna var inte det bästa och även vana hästskötare nalkades dem med respekt.
På regementet utfärdas inte längre några order om stalltjänst. Stallet stänger för dagen kl 17. De få hästar man har på regementet fordrar ingen dygnet-runt-passning.

Ovan två av de åtta hästar man har kvar Rapp och Kolibri. Stallpersonalen för övrigt fr. v. hästskötare Leif Johansson, rustm Göte Karlsson, kn Rune Wiebe och hästskötare Anders Hillman.

Krigare i kavajkostym

Värnpliktiga vid I 14 får bära civil klädsel utom tjänsten vid vistelse inom kasernområdet. I 14 är nämligen ett av de förband som överbefälhavaren valt för försök med civila kläder inom militärt område. 1 september är start för försöken. För att säkerställa bevakning och kontroll inom kasernområdet skall de värnpliktiga bära sin legitimation i plastfodral på de civila kläderna.

AUGUSTI

FIRMA BEVÄRINGSPRODUKTION

Verkställande direktör med ansvar för produktion av krigsförband. Överste Jan Smedler, regementschef, ser också gärna sin funktion, som företagsledare för en stor fabrik. Regementet är, med en total driftbudget på 20—25 miljoner och med nära 400 anställda, ett av de största företagen i Gävle. Han tror nog att regementschefen och verkställande direktören i stort sett har likartade jobb. Men direktören har nog lättare att få igenom beslut hos sina överordnande, tror han.

"Direktören" på firmarond.

HÅRKLYVERI

Med anledning av en förfrågan hos JO om hur bestämmelserna för soldaternas hårlängd skall tolkas säger chefen I 14 att man inte kan kräva hårklippning — om håret är vårdat. Inte heller finns det någon viss längd bestämd för hårlängden.

— En bra personalvårdsåtgärd vore om regementet hade tillgång till frisör och att fri klippning ingick i de värnpliktigas förmåner, säger överste Smedler på en förfrågan.

LÖJTNANTSHOPP

ÖSTERSUND (TT)
Löjtnant Torkel Seth från Karlsborg och I 14 blev svensk mästare i stilhoppning, när SM i fallskärmshoppning fortsatte på Opefältet utanför Östersund (4/8).

Kapten S P Åkerman placeras 1 september i år till 30 september 1972 som ordinarie instruktör vid Uppsala—Västerås fo-stab med Uppsala som stationeringsort.

PÅ SKOGSBRANDSLÄCKNING

En hotande brand utbröt 8/8 i ett skogsområde väster om Lapphällan. C:a 30.000 kvadratmeter eldhärjades.

— En häftig skogsbrand rasade 11/8 mellan Åsbo och Dalen. Två hektar skogsmark eldhärjades.

— Vid den stora skogsbranden på Alfta finnskog eldhärjades en areal av omkring 400 hektar 12/8.

— Ytterligare en häftig skogsbrand upstod 13/8 på Alfta finnmark. Ett område om 100 hektar eldhärjades.

Vid samtliga bränder har regementet deltagit med större och mindre enheter.

PÅ REGEMENTSORDER

Till sergeanter vid reg fr o m 28/8 öfu S D Thuresson, L B K Lundström, L Å Hållander samt B G Jonsson.

— Fr o m 1/9 till kaptener lt B G Österdahl, H L E Jansson, N S L Ohlson.

— Till löjtnanter från samma tid fk A Å Hedlund, L E Larsson, K A Wallin, H C Bemminge och K E G Åkerlund.

— Fanjunkare K A Lindman förordnas fr o m 1/4 1970—tv i arvodestjänst såsom förvaltningsuoff vid reg. Placering Marma.

AVSKED

Avsked med ålderspension förrådsman E Wickholm fr o m 1/12 och förrådsman G Åkerlund fr o m 1/1 1970.

40-ÅRIG

rök- och spritfri yrkesmilitär önskar hyra rum i Gävle 1/9—11/10 1969 hos varm fördomsfri och förstående kvinna. Svar med pris för hela tiden till "Nytta och nöje — Å" GD:s exp. f. v. b.

PÅ RYMMEN

Till en månads fängelse för undanhållande och rymning dömdes en vpl från I 14 av rådhusrätten i Gävle. Han hade vid två tillfällen rymt.

En annan värnpliktig dömdes för undanhållande till arrest i 15 dagar. Han hade avvikit från regementet ett och ett halvt dygn innan han skulle få skördepermission.

— Fortifikationsförvaltningen har av regeringen fått i uppdrag att låta bygga en ny vakt- och arrestbyggnad vid Hälsinge regemente inom en kostnadsram av 690.000 kr.

ETT MEMENTO

En värnpliktig på I 19 omkom häromdagen när han höll på att pressa sina byxor med ett elektriskt strykjärn. På I 14 säger man:

— Vi har inga strykjärn, som inte är S-märkta. I samband med ombyggnad av kasernerna har all gammal material försvunnit.

Överstar på kurs: överstarna P Winberg och Jan Smedler är bland deltagarna i en administrativ kurs för regementsofficerare 20—29/10, förlagd till Skånska dragonregementet i Hässleholm.

FÖDELSEDAGAR

75 år, 21/8, överstelöjtnant E Hammarström, Uppsala.

75 år, 21/8, överste J Sundstedt, Karlholms bruk.

60 år, 21/8, överste D Stiernspets, Bromma.

60 år, 31/8, förvaltare K G Smitt, Malmö.

SEPTEMBER

REGEMENTETS DAG 1969

Som vanligt blev stridsövningen en höjdpunkt i det traditionsenliga firandet av regementets dag (7/9). Inför en rekordpublik på c:a 7000 personer stormade två plutoner ur 7. kompaniet över Lilla fältet mot Åkermans kulle, där fienden hade förskansat sig.

Liksom tidigare år började dagen med marsch genom staden. Regementschefen tog emot regementet på Lilla fältet, där man sedan höll korum. Efter stridsövningen var det sedan dags för fallskärmshoppning av kapten Gert Fröderberg och löjtnant Torkel Seth.

I regementsparken underhöll musikkåren under det lottorna serverade kaffe. Där fanns också utställning av vapen och annan utrustning.

PÅ REGEMENTSORDER

Kapten N S Ohlsson beordras till FN-tjänst 13/10—30/4 1970.

— Officersaspiranterna H I Ahlin och L Å V Jansson har antagits till fänrikar.

— Musikfanjunkare F V Ohlsson har entledigats ur regementets reserv.

— Till öfu vid regementet fr o m 1/10 fu J Holum.

Kn G L Fröderberg och lt J T Lindman skall vara elever i tygofficerskurs 1969—1971.

PSYKOLOGTEST

De medicinska undersökningarna i samband med värnpliktsinskrivningarna blir från och med i år mycket omfattande. Bl. a. kommer samtliga värnpliktiga vid inskrivningen att genomgå en psykologisk test vid enskilt samtal.

AVSKEDSPREDIKAN

I söndags (21/9) höll regementspastor Carl-Olof Björck sin avskedspredikan i Soldatkyrkan. Ny regementspastor kommer att utses från 1/10.

BEFÄL OCH VÄRNPLIKTIGA SOM TILLHÖRDE 9. KOMPANIET

(stab) I 14 och var inkallade till krigstjänst 1944—1945, sök samband med Olle Nylund, tfn 026/111820. Samling vid I 14 minnesstenen 7/9 kl 1100.

MARMAFÄLTET I NY DRÄKT

Fr. v. fj Lindman, vpl Björk och rustm Söderberg utanför officersmässen

Generalplanen för Marmalägret är fastställd. Lägret blir väsentligt förändrat. Hälften av de 98 byggnaderna försvinner. Den viktigaste delen av lägret får stå kvar. De största bristerna ha legat på sanitära sidan. Små logement för högst sex man planeras. Duschar, WC, torkrum och centralvärme ordnas. Tre stora förläggningsbaracker behålls — liksom matsalsbyggnaden. De röda barackerna komma att förflyttas och användas som expeditions- och förrådsutrymmen på de planerade tältlägren.

ÖKAD BUDGET

STOCKHOLM (TT)

Krigsmaktens planering måste från budgetåret 1971/1972 få utgå från en ekonomisk ram, som innebär en årlig enprocentig höjning, säger ÖB i sitt budgetförslag. (30/9).

PÅ REGEMENTSORDER

Fanjunkare K A Larsson I 14 reserv får från 1/8 arvodestjänst vid Fest. — Konsulent G Larsson har förordnats som konsulent vid S 1 fr o m 1/9.

FÖDELSEDAGAR

50 år, 19/9, förv Å Julander. Vol 38, fu 41, serg 47, fj 58, förv 60. AUS-FL 44—47. Stormpi-artkurs 51—52, kvm- o. sky-kurs 53—56. Rekryteringsuoff. Hv- o. FBU-utb. Fälttävl. o. orienterare.. Pensionsavg. 1/10 69.

70 år, 2/9, f. d. bagaren E Hedkvist, Gävle.

75 år, 16/9, f. d. majoren G Hinnersson, Torslanda.

OKTOBER

NU SPELAR "NÄCKEN"

— Näcken-sammandragningen har inneburit ett nytt steg i integrationen mellan flyg-, sjö- och markstridskrafterna. Vi har också fått större erfarenhet hur instrumentet krigsmakten fungerar. Ur min synpunkt anser jag att övningen givit så gott utbyte att det väl svarar mot de ekonomiska och personella insatser som gjorts.

Det sade bl. a. militärbefälhavaren generallöjtnant Ove Ljung vid en presskonferens. Generalen medgav att man konstaterat brister inom vissa områden under övningens gång. Han framhöll dock att det inte gällt generella och allvarliga saker. Näcken beräknas ha kostat 250—300 kr för varje deltagande soldat.

FÖDELSEDAGAR

50 år, 29/10, militärpastor C-O Björk, Hilleby.

60 år, 25/10, förv K A Källén, Uppsala.

FÖRORDNANDE

Fj E Jonzon har fr o m 1/4 1970 förordnats i arvodestjänst såsom expeditionsunderofficer vid regementets tygavd.

— Serg R **Persson** elev vid StabSbs 14/10—8/5 1970.

JUBILAR

50 år, 25/10, fanj Karl-Axel Lindman, förv.uoff vid Marma läger.
Serg 1942 och stj 1955 vid A 1. 1962 överfördes han till Ing 1. Tjänstgjort vid A 1:s befälsskolor. Mångårigt arbete vid FBU-kurser i Stockholm.

Regementets bastu öppnas efter ombyggnad 20/10.

TIII FLYDDA DAGAR ÅTERGÅR...

Förre indelte soldaten vid Hälsinge regemente nr 91 Jonas Alm vid Delsbo kompani uppvaktas ovan på sin 90-årsdag den 31/10 av ställföreträdande regementschefen, överstelöjtnant Gåsste och kapten Fernquist, vilka överlämnade blommor och boken "Regementets historia". Alm är en av de sista som tog soldatlega och är en av de fem nu levande soldaterna från indelningsverkets dagar inom Hälsinge regemente. 1925 fick han avsked från kronan efter tjugofem år och sex månader.

PENSIONSÅLDERN HÖJS

STOCKHOLM (TT)
Bland åtgärder för att höja pensionsåldrarna för militär och civilmilitär personal inom försvaret märks utbyte av alla arvodestjänster för pensionerad personal och ett betydande antal civila tjänster inom krigsmakten mot tjänster för militär och civilmilitär stampersonal, säger militära tjänstgöringsåldersutredningen i sitt betänkande till försvarsministern. (22/10).

Ny personalvårdskonsulent. Carl Cederberg tillträder sin befattning den 1 oktober.

NY FOBEF

Till försvarsområdesbefälhavare för Gävle försvarsområde har utsetts chefen för Västerbottens regemente, överste Allan Månsson. Förordnandet gäller från 1 april 1970. Nuvarande befälhavaren, överste Sten-Sture Ankarcrona avgår med pension från sama datum. (29/11).

AVSKED

Fanjunkare N Svacke och E Jonzon avsked med ålderspension fr o m 1/4 1970.
— Kapten Ringström har entledigats ur regementets reserv.

NOVEMBER

FRITIDSHUS

Regementschefen och värnpliktige konstnären Sandor Huszar, Avesta, provlyssnar musikanläggningen.

— Förr erbjöd marketenteriet med sina gustavianska marmorbord den enda förströelsen under fritiden inom regementet, erinrade överste Jan Smedler, då han på tisdagen (25/11) officiellt invigde regementets nya fritidshus. I dag har vi en vidare syn på personalvården.

Anläggningen, som är inrymd i de helt ombyggda lokalerna för gamla tvätten och skrädderiet, består av förutom expedition för personalvården, ett fullt modernt musikrum, bibliotek, fem studieceller och ett cirkelrum. Härutöver finns två rum avsedda för olika hobbyaktiviteter. Det finns inga planer på att riva Soldathemmet. Ett nytt fritidshus har visserligen invigts, men man ämnar trots det behålla Soldathemmet som servering. Det gamla biblioteket kommer eventuellt att användas som studierum.

PREMIERAD

Spjutkastaren Åke Nilsson, värnpliktig vid 4. komp, har tilldelats Gävle stads första idrottsstipendium på 2.500 kronor.

Förrådsman Erik Wikholm hyllades på fredagen (28/11) av överordnade och arbetskamrater i samband med att han avslutade sin sista arbetsdag vid regementet. Wickholm har under 27 år tillhört de civilanställda vid I 14. och har varit livligt fackligt engagerad.

93 år, 10/11, f. d. kaptenen M Vidigson, Gävle.

50 år, 28/11, överstelöjtnant B Lindström, Håstad.

PERSONALTRÄFF

Fr. v. Gunnel Karlsson, Siri Hedenström, Jan Smedler, Gunvor Jansson, Åke Wiklund, Bror Jegerbrandt, Åke Bendrik, Erik Wickholm och Tore Sörqvist.

Personal från alla avdelningar inom regementet samlades på fredagen, (21/11) för andra gången till en gemensam fest, och den hölls på Textilgården. 152 personer deltog i arrangemanget, som företagsnämnden stod för. Det främsta syftet var att skapa kontaktmöjligheter mellan anställda på alla avdelningar.

FÖRSÖKSVERKSAMHET

Den nye arméchefen, generallöjtnant Carl-Erik Almgren besökte i går 24/11) regementet. Det var inget officiellt besök utan gällde att ge synpunkter på en försöksverksamhet med sammanslagning av regementets och försvarsområdets administration. Försök med detta börjar i Gävle den 1 maj nästa år och resultatet kommer in när statsmakterna sedan skall avgöra den framtida lokala ledningen för krigsmakten.

UR ORDERPÄRMEN

Övl C-H Gåsste till kurs vid försvarshögskolan 13/1—19/3 1970.
— Rustm P G Lindström tjänstgör vid Fo 46 1/4 1970—t.v.
— Kn i reserven G E Claesson medges kvarstå t o m 31/12 1979.

Samövningar äger rum med Krigsskolan, Karlberg 17/11—28/11 och med AUS, Uppsala, 2/12—4/12.

50 år, 1/12, rustm Lars Åke Wiklund, Gävle.

JUBILAR

50 år, 19/11, fj E Jonzon. Vol 42, fu 45, serg 55, fj 60. AUS-FL 47—50, GIS 63, motorkurs 64, förråds-expkurser 68—69. Motoruoff, vik. tygförv. Flitig o. framgångsrik i skytte, orientering o. fälttävlan. Pens.avg. 1/4 70.

DECEMBER

PRISVÄRDA MÄN

I samband med en personalsammankomst (23/12) utdelade regementschefen till förste förrådsförman Gösta Åkerlund (t. h.) ovan och förrådsförman Arne Karlsson guldarmbandsur för nit och redlighet i rikets tjänst. Åkerlund har varit anställd vid regementet sedan 1931 och Karlsson 1938. Regementschefen tackade båda för en förtjänstfull arbetsinsats vid regementet.

*

Vid personalfesten 23/12 fick vpl N.-E. Wadelius mottaga en penninggåva, som på initiativ av företagsnämnden insamlats bland den fast anställda personalen vid regementet. Gåvan var avsedd att täcka rättegångskostnaderna för den rättegång som ägt rum med anledning av att han åtalats för att han i samband med vakttjänstgöring skjutit skarpt.

Inneliggande åldersklass tackades på fredagen (19/12) av överste Jan Smedler för den fina laganda som rått under den avverkade delen av utbildningen.

Efter regementschefens inledande tal förrättades prisutdelning i samtliga regementsmästerskap. Flitigast vid prisbordet var Raine Olander, (ovan) som blivit fyrfaldig individuell regementsmästare.

KÖK OCH MÄSSAR

För närvarande pågår en del ombyggnadsarbeten av matsalen vid regementet, men större projekt kommer så småningom. Bl. a. planeras nybyggnad av marketenteriet, och det är tänkt, att samtliga tre mässar genom tillbyggnad skall anslutas till detta.

HÖGRE OLYCKSFALLSSKYDD

Regeringen utfärdade i fredagskonseljen (19/12) kungörelse om det nya olycksfallsskyddet åt värnpliktiga med en högsta invaliditetsersättning på 150.000 kronor. Kungörelsen träder i kraft vid årsskiftet men gäller även skador, som inträffat under 1969.

SÄKERHETEN TRYGGAS

I kväll klockan tolv när 1969 gjort sitt och 1970 vaknar till liv roar sig största delen av svenska folket på diverse nyårsjippon. Men på regementet finns sjunde kompaniets tredje pluton kvar för att bevaka Hälsinge regemente. Åtta av dessa utgör vaktstyrka och återfinnas dels i grindvakten och dels cyklande runt regementets domäner med vapen och radio på ryggen för att kontrollera att allt står rätt till. Övriga ligger på luckan i beredskap. Ovan vpl Tommy Ågren, Hagaström på vaktrundan över kaserngården.

VINTERMANÖVER

Terrängen norr om järnvägen Falun —Storvik blir centrum för en stor militärmanöver på eftervintern. Omkring 10.000 man från olika förband bl. a. I 14 drabbar samman för att genomföra strid under vinterförhållanden.

SOLDATKYRKAN

Heliga Trefaldighet kyrka i Gävle kommer i början på nästa år att stängas för reparationer. Under denna tid skall Soldatkyrkan tjänstgöra som "moderkyrka" för församlingen. (2/12).

JUBILAR

50 år, 31/12, kn F Alnevik. Vol 41, fu 42, serg 44, fk 47, lt 49, kn 61. IOS 46 —47, batchkurs 51 —52, grk 58. FN-tj Palestina 62-63, Pakistan 67-68. OS-brons 4×400. London 48, Idrottsoff. Gästr. friidrottsbas, bliv. fritidskons. i Älvkarleby. Pens.-avg. 1/4 70.

50 år, 28/12, rustmästare S E Angermund, Gävle.

50 år, 24/12, rustmästare E Olsberger Gävle.

REGEMENTSSTABEN

(fr. o. m. 1/11 1969)

Regementschef		öv J. Smedler
Stabsavd med exp	stabsch	mj Strömberg
	regadj	kn B. Nilsson
	expföreståndare	förv Fisk
	expuoff	fj Berlin
	regch sekreterare	fru G Jansson
	till förfogande	mdir Mårelius
skrivcentral	kansliskrivare	fru I Jansson
	kontorsbitr	fru Brofeldt, M. Andersson
telefonväxel	telefonist	fru Westerlund
fasta radiostn	föreståndare	rustm Fredman
	stf föreståndare	rustm Lönnberg
budcentral	ch	rustm Olsberger
rättsvårdsdet	auditör	häradshövding Ormegard
	v. auditör	rådman von Post
	straffregförare	förv Fisk
personalvårdsdet	personalvårdsoff	kn B. Nilsson
	konsulent	konsulent Cederberg
	militärpastor	vakant
	bibliotekarie	rustm Olsberger
rekryteringsdet	rekryteringsoff	mj Strömberg
	stf »	kn Björk
säkerhetsdet	säkoff	mj Bendrik
	stf »	kn Sundberg
dag- och vakttjänst	dagmajor	kn Alnevik
	vaktchefer	rustm Ersholt, öfu Stonert, K. G. Jansson, Kj. Ellebo
brandtjänst	brandch	kn Fernquist
	v. »	Stj Sohl
	1. brandmästare	rustm Nyström
	2. »	rustm I Svensson
verkskydd	verkskyddsledare	stj Sohl
	stf »	rustm Falk
Utbildningsavd	utbildningsoff	mj Everhall
	adj	kn Wiebe
	instruktör	förv Sjödin
idrottsdetalj	ch	kn Alnevik
	instruktör	rustm G E Karlsson
utb.anordningar	ch inre	rustm Ygerth
	ch yttre	rustm B V Eriksson
fotolab	ch	rustm L Persson

Mobiliseringsavd	moboff	mj Bendrik
mobdet	bitr moboff	kn Sundberg
	expföreståndare	fj Hägglund
	kryoff	kn H Jansson
	kansliskrivare	fru G Carlsson
personaldet	personaloff	kn Fredriksson
	registrator	förv Hälsingdal
	expuoff	fj Hjelm
	kontorist	frk Lindqvist, Wallgren
	kontorsbitr	fru Laessker, M Olsson, K Andersson, Nordlund, Janstål, Bostrand, G Axelsson
Tygavd	tygoff	kn Falkenström
	motoroff	kn Lingblom
	motoruoff	fj E A Jonzon
tygexp	expuoff	fj E A Jonzon
	till förfogande	fj G Nilsson
	kontorist	fru G Nilsson
	kontorsbitr	frk Dackell
tygförråd	förrådsförv	förv K H Johansson
	bitr »	förv Järnkrok
	förrådsförmän	ffm Åkerlund, Björnkvist, Eklöw
	förrådsmän	fm Hemlin, Söderberg, Hedman, Kjellin, Sjödin, E E Larsson, Wickberg
	förrådsarb	föarb Jernberg, André, E Eriksson, S E Larsson, Fernstedt, Nordlöw, Hammarlund, Wirén, Berglund, Melander, Lindfors, Lundqvist
skjutbanor	tillsyningsman	rustm Lundström
körcentral	ch	garagefm Kaju
besiktningscentral	ch	ate Berglund
Intendenturavd	regint	kn Palm
intexp	expuoff	fj Eliasson
	kansliskrivare	fru G Eriksson
	kontorist	frk I Hansson
	kontorsbitr	frk Malm
intförråd	förrådsförv	förv Sandberg, Harneman
	förrådsförmän	ffm H Persson, A Carlsson
	förrådsmän	fm Renström, Wickolm, S G Andersson, S H Jansson, Berthilsson, Pallin, H Pettersson
	förrådsarb	sömm S Pehrsson, föarb Käller, A H Andersson, Roos, A G Andersson, Elofsson, H G Olsson, T G Andersson, Hjort, Thyr
matinrättning	köksföreståndare	frk Stridsberg
	bitr »	fru Wollmyr
	kokerskor	fru Hamkvist, Fahlén
	ekonomibitr	fru Engstedt, Holm, Rung, Stödberg, Forsman, Svanberg, Melin, Jernberg, A Persson, G Andersson, K Olsson, G Eriksson, A Eriksson

Sjukvårdsavd	förbandsläkare	dr Backlund
	tjänsteläkare	dr Backlund
	anvisningsläkare	dr Backlund
exp	expföreståndare	rustm Reidle
	expubef	rustm Söderberg
sjukhus	översköterskor	fru Johannesson, Karlberg
	undersköterska	fru M Pettersson
	sjukvårdsbitr	fru Elmqvist, Lindh, Wirén, Wahlman
tandklinik	tandläkare	tandläk Lundgren
	tandsköterska	fru Almén
Veterinäravd	ch	kn Wiebe
	veterinär	vet Regnér
	stallchef	rustm G E Carlsson
Kasernvårdsavd	kasernoff	kn G Nilsson
	fortuoff	stj Sohl
	förvuoff Marma	fj Lindman
kaserndetalj	kasernubef	rustm Falk
	fortarb	snick Ferm, divarb Andréasson, E Larsson
maskindetalj	maskinch	maskinch Bergfors
	1. maskinist	maskinist Bergengren
	reparatörer	rep Rydberg, Lindberg, E Karlsson, Westergren
	värmeskötare	Hedlund, Hillman
skogsdetalj		kronojägare B Eriksson, skogsförman Östlund, skogsarb Skoglund
Kassaavd	kassach	förv Brännström
	kassör	fru Hedenström
	kansliskrivare	frk Thunstedt
	kontorister	fru Lenner, Eklund
	kontorsbiträde	fru Herre
Milotygverkstad	verkstförest	ftvm Carlberg
	avdch	fthv Bodin, N E Eriksson, Holmberg, fm I Svensson
	tekniker	fate Muhrén, thv C A Pettersson, ate K O H Johansson
Bataljonsstab	ch	övl Gåsste
	stf ch	mj Palm
	stabsuoff	fj Svacke
instruktionsgrp		kn H Jansson, förv B Olsson, Bender, Sörqvist, lt S E Olsson, ate Jengvert

LIVKOMPANIET

Chef: kn K E Björk
stf: kn E Danielsson

Adj: rustm Wikström

Instruktörsskola I
Chef: fj Kvist

Instr: öfu Larsson

Krp 470405-757 Brolin, Gävle
Krp 480121-753 Andersson, Gävle

Krp 480711-779 Pettersson, Gävle
Krp 500223-753 Hillborg, Gävle

Befälsskola I
Chef: lt S E Olsson

Instr.: öfu I Olsson
Instr: rustm Mickelsson

490213-751 Tillander, Bollnäs
500928-757 Norrström, Gävle
490510-761 Wallgren, Ockelbo
490501-759 Larsson, Norrala
491101-751 Hälsingdahl, Gävle
520920-753 Eriksson, Hofors
490330-761 Lund, Rengsjö
491102-765 Schön, Gävle
490801-765 Eriksson, Storvik
480625-751 Lundgren, Gävle

501114-753 Zell, Bollnäs
490214-761 Moberg, Åshammar
500323-755 Petersson, Gävle
490910-753 Pettersson, Gävle
490627-755 Kraft, Bollnäs
521128-751 Albertsson, Hofors
490501-899 Ekholm, Gävle
491102-761 Söderblom, Gävle
480919-195 Pihl, Avesta

Plutonchefskolan 1:a pluton/sk
Chef: lt B Gustafsson

Instr: serg Lundström

450308-437 Wejbro, Hagaström
461023-687 Carlström, Sandviken
461120-773 Söderström, Gävle
470523-757 Nordqvist, Hallstahammar
470803-773 Bråned al, Bollnäs
480203-771 Jonsson, Alfta
490111-009 Holmberg, Älvsjö
490330-771 Jämthagen, Gävle
490713-765 Engwall, Järfälla
490811-141 Danö, Söderhamn
490908-755 Andersson, Enånger
491006-013 Meijer, Stockholm
480530-011 Bennet, Tumba
480620-403 Vedin, Kungsgården
490812-691 Forsberg, Sandviken
470222-757 Ahs, Gävle

490219-039 Jansson, Stockholm
490325-007 Sjödin, Tyresö
481020-751 Strandell, Edsbyn
500331-753 Stenberg, Torsåker
480128-011 Gezelius, Stockholm
490720-755 Simas, Arbrå
470512-753 Cederberg, Hofors
480518-109 Gustafsson, Söderköping
470506-753 Wedin, Gävle
480205-873 Mattsson, Gävle
480323-023 Ekborg, Stockholm
481027-857 Andersson, Storvik
500704-751 Grip, Bollnäs
470416-127 Melin, Stockholm
480212-771 Eklund, Bollnäs

Befälsskola I på väg till matsalen

Plutonchefskolan 2:a pluton/grk

Chef: lt Hiedland

Instr: fj Ö Andersson
Instr: öfu Höglund

480117-757 Fredriksson, Arbrå
490506-759 Palm, Åmotsbruk
450219-751 Sverin, Bollnäs
461122-751 Hedblom, Gävle
470107-753 Loock, Gävle
470131-173 Leksell, Gävle
470314-755 Vinlund, Hudiksvall
470603-191 Friberg, Gävle
480407-647 Rune, Gävle
480502-171 Nälsén, Mackmyra
480316-013 Smedhagen, Bromma
480523-101 Björklund, Hägersten
480612-761 Dahlström, Bollnäs
480715-435 Landborn, Stockholm
480924-107 Eriksson, Södertälje
480927-771 Hägglund, S. Valbo
481005-765 Olander, Bollnäs
481218-751 de Agé, Gävle
481228-897 Sandberg, Gävle
490129-751 Persson, Gävle
490814-931 Svensk, Söderhamn
491016-751 Vestberg, Gävle

Förberedande Plutonchefskola 3:e pluton

Chef: lt Östblom

Instr: vpl serg Berlin

501211-751 Mattson, Hofors
501103-413 Jespersen, Gävle
500909-751 Wallström, Gävle
500811-753 Hjelm, Gävle
500602-8178 Gahlin, Gävle
500409-753 Jonsson, Gävle
500317-773 Jörler, Edsbyn
500301-765 Nordin, Bollnäs
500123-7618 Nässlander, Ärsunda
500125-753 Käck, Söderhamn
491106-757 Sundell, Söderhamn
490809-773 Modin, Bollnäs
490704-755 Norling, Bollnäs
490621-759 Persson, Iggesund
490611-755 Johansson, Alfta
490527-761 Skoog, Sandviken
490114-8058 Ramström, Älvkarleby
481110-753 Norman, Sandviken
480811-753 Eriksson, Gävle
480219-859 Odén, Sandviken
480210-757 Östh, Gävle
480105-1030 Arvidsson, Hudiksvall
460727-905 Borgenstål, Gävle
451211-125 Sundqvist, Solna
490330-491 Ellström, Saltsjöbaden

Förberedande Plutonchefskola 4:e pluton

Chef: serg Castell

Instr: vpl fu Runstedt

481017-517 Jannersten, Enskede
501221-145 Odén, Gävle
501113-757 Norling, Sandviken
501023-751 Lindberg, Jäderfors
500830-755 Näslund, Söderala
500610-029 Wegler, Spånga
500430-775 Ödmark, Gävle
500329-751 Nord, Gävle
500313-105 Thyrsson, Bollnäs
500213-751 Molin, Gävle
491216-755 Johansson, Gävle
491202-895 Westin, Bollnäs
490922-021 Isaksson, Stockholm
490728-311 Eidefors, Södertälje
490629-735 Karlsson, Hofors
490620-757 Engblom, Gävle
490606-755 Widlund, Gävle
490516-695 Holmgren, Solna
490124-767 Östlund, Landafors
481218-757 Christoffersson, Gävle
480515-771 Lingdén, Gävle
480416-763 Ericsson, Kilafors
480131-777 Wiklander, Bollnäs
470124-751 Häggblom, Norrsundet
460507-771 Hillström, Järbo

Fackpluton

Chef: fk Wallin

Instr: öfu Lundberg

480310-017 Källberg, Älvsjö
500721-757 Edenhag, Hofors
491126-755 Lydig, Sandviken
490304-751 Sandhammar, Gävle
500302-009 Bager, Lidingö
500227-013 Wrande, Stockholm
491120-025 Larsson, Nacka
490912-125 Brolin, Ektorp

500817-757 Broomé, Bollnäs
500806-861 Wallén, Gävle
481203-765 Nilsson, Trönödal
480725-775 Pettersson, Gävle
501208-013 Hast, Vällingby
500117-031 Ljungman, Bandhagen
500928-009 Hacksell, Vällingby
500528-111 Rigner, Stockholm
500420-109 Mårtensson, Enskede
500412-113 Lindgren, Ektorp
500321-109 Mattsson, Saltsjöbaden

490808-105 Wändell, Lidingö
490626-001 Lindbom, Stockholm
490416-937 Wejdmark, Norberg
490413-101 Holst, Lidingö
490411-033 Remmets, Djursholm
490408-109 Herrlin, Lidingö
480906-019 Larsson, Johanneshov
480518-753 Nyman, Sandviken
480428-751 Nilsson, Uppsala
470530-941 Holmboe, Täby

4. KOMPANIET

Chef: kn Fernquist

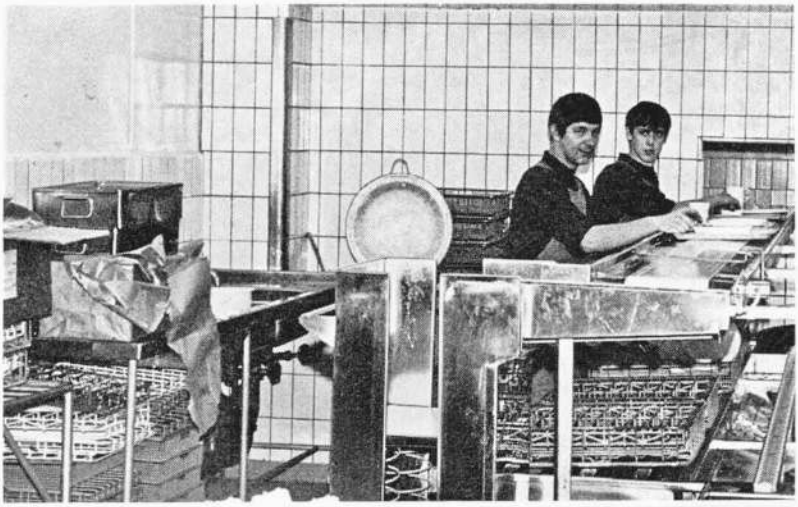
Adj: fj Lindström

fr. o. m. 2/2 fj L. Persson

Arbetsavdelning
Chef: rustm Olshage

401007-943 Huszar, Avesta
420825-941 Pedersen, Järbo
430605-947 Nyborg, Gävle
440216-803 Tjörneryd, Gävle
450429-751 Nilsson, Gävle
450525-775 Johansson, Hägersten
450907-663 Burchardt, Söderhamn
451111-755 Fernstrand, Österfärnebo
470120-757 Berggren, Björke
470128-717 Lindgren, Bergvik
470128-751 Wigren, Ockelbo
470318-759 Lundin, Gävle
470403-943 Ollila, Mackmyra
470608-755 Lindgren, Sandviken
470621-773 Jansson, Sandviken
470623-715 Lundgren, Krylbo
470701-697 Jansson, Gävle
470714-759 Wallin, Sandviken
470904-753 Eriksson, Sandarne
471029-781 Larsson, Bollnäs
471105-753 Johansson, Sandviken
471122-945 Viinamäki, Sandviken
471127-693 Rönnqvist, Järbo
471212-753 Sjöström, Sandviken
471220-789 Källman, Gävle
480118-813 Sjöholm, Söderhamn
480119-775 Lindgren, Ockelbo
480128-141 Forsberg, Skyttorp
480301-771 Johansson, Gävle
480315-761 Hedberger, Gävle
480329-697 Halvorsen, Sandviken
480331-771 Ehn, Runemo
480401-753 Holmberg, Gävle
480405-755 Bergström, Sandviken
480413-751 Östlund, Sandviken
480422-757 Larsson, Ockelbo
480422-759 Sundqvist, Valbo
480501-755 Engberg, Arbrå
480503-773 Åkerman, Gävle

480717-779 Samuelsson, Kilafors
480718-23 Karlsson, Krylbo
480721-753 Nyberg, Gävle
480726-775 Berglund, Florsjöbaden
480731-759 Norlin, Torsåker
480801-755 Holm, Huddinge
480802-753 Andersson, Strömsbro
480805-773 Jonsson, Åshammar
480810-771 Vetter, Österfärnebo
480819-775 Nilsson, Gävle
480820-751 Östblom, Sandviken
480824-753 Arborén, Landafors
480825-757 Sjögren, Sandviken
480828-777 Friberg, Sandviken
480912-149 Axelsson, Söderfors
480917-703 Stoor, Hallstahammar
480918-713 Söderström, Krylbo
480918-763 Larsson, Järbo
480929-751 Modin, Söderhamn
481011-757 Spellas, Åshammar
481015-751 Edbom, Storvik
481017-745 Garderot, Alfta
481017-755 Pettersson, Lingbo
481019-763 Hansson, Bollnäs
481026-755 Berggren, Gävle
481028-751 Voxlin, Voxnabruk
481031-755 Johansson, Strömsbro
481101-803 Johansson, Avesta
481101-941 Båth, Hofors
481103-759 Olsson, Gävle
481109-765 Björnqvist, Edsbyn
481112-743 Avesta
481116-691 Larsson, Fagersta
481120-755 Eriksson, Mackmyra
481204-759 Jansson, Gävle
481210-763 Larsson, Ockelbo
481215-703 Ståhl, Avesta
481216-751 Enberg, Bollnäs
481224-733 Magnusson, Avesta

Lars Göran Arborén, Landafors och Karl Åke Lindgren, Bergvik

480523-751 Eriksson, Sandviken
480524-733 Eriksson, Horndal
480526-673 Sandberg, Avesta
480609-751 Magnusson, Alfta
480610-739 Carlsson, Sandviken
480612-759 Bergqvist, Kilafors
480620-751 Mickelsson, Sandarne
480624-777 Vestberg, Gävle
480626-759 Sandberg, Sandviken
480627-753 Pettersson, Oppala
480709-701 Eriksson, Runhällen
480711-743 Eriksson, Krylbo
480711-751 Sandgren, Kungsgården
480713-773 Björklund, Bollnäs
481228-757 Granqvist, Gävle
490104-139 Wahlberg, Gävle
490104-753 Eklund, Gävle
490106-759 Vestberg, Gävle
490125-767 Rehn, Runemo
490225-763 Carlsson, Gävle
490326-935 Thysell, Gävle
490406-761 Strandberg, Ljusne
490527-753 Hillborg, Gävle
490809-769 Roth, Sandviken
491127-825 Kjellberg, Sandviken
500101-755 Engstrand, Hedesunda
500930-759 Jäderström, Järbo
501101-755 Lundberg, Gävle

Vaktpluton

Chef: rustm Nyström
470919-777 Karlsson, Valbo
471222-755 Jansson, Gävle
480102-759 Stenergard, Sandviken
480122-697 Karlsson, Hilleby
480426-751 Alm, Gävle
480518-751 Lindberg, Sandviken
480518-771 Jonsson, Gävle
480606-755 Eriksson, Gävle
480608-905 Andersson, Sandviken
480627-763 Cederholm, Gävle
480628-701 Cogne, Gävle
480630-751 Larsson, Sandviken
480712-143 Larsson, Gävle
480715-753 Persson, Gävle
480716-109 Olsson, Gävle
480720-753 Brannerydh, Gävle

Stf: rustm Lindeberg
480731-753 Berg, Sandviken
480803-731 Friberg, Gävle
480803-773 Östling, Gävle
480810-751 Pettersson, Gävle
480824-735 Andersson, Skutskär
480825-773 Björklund, Gävle
480831-773 Johansson, Gävle
480916-29 Hedman, Ockelbo
480921-753 Danielsson, Gävle
480928-753 Moberg, Sandviken
481018-771 Nordin, Sandviken
481021-755 Norman, Gävle
481105-771 Wennberg, Gävle
481107-759 Berg, Sandviken
481204-753 Lundberg, Gävle
490121-939 Klinger, Gävle

Målpluton

Chef: öfu B Johansson

470205-13 Bengtsson, Johanneshov
470305-751 Mandlbauer, Hofors
470721-701 Ingvarsson, Krylbo
480314-141 Karlsson, Uppsala
480407-775 Lindström, Ockelbo
480429-757 Wickberg, Gävle
480527-757 Åberg, Österfärnebo
480528-733 Birath, Horndal
480609-773 Skoglund, Gävle
480618-771 Larsson, Gävle
480709-741 Andersson, Krylbo
480710-759 Berg, Sandviken
480714-733 Arnoldsson, Avesta
480716-775 Lindgren, Sandviken
480718-779 Vestlund, Valbo

Stf: öfu Holum

480814-771 Skön, Bollnäs
480815-779 Holmgren, Söderala
480824-145 Göstasson, Marma
480901-747 Lööv, Avesta
480917-375 Rydén, Gävle
481009-555 Ulfvebrand, Stockholm
481016-115 Larsson, Söderhamn
481024-761 Pettersson, Skutskär
481027-773 Jonsson, Edsbyn
481030-771 Söderqvist, Sandviken
481110-629 Carlsson, Gävle
481230-103 Blomkvist, Uppsala
490207-751 Solin, Vallsta
490711-751 Porivai, Gävle
490723-121 Hermansson, Skå

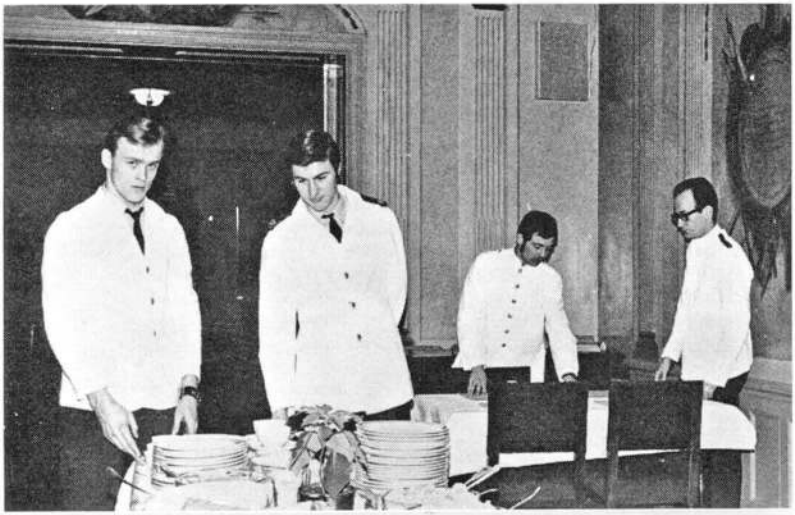

Körcentralens mannar i väntan på order

SOLDATENS LYCKA OCH OLYCKA

Logementschefen har gjort sitt, mörkret lägger sig över luckan, det knarrar och gnisslar. De gamla gröna repade järnskeletten får liv och stämmer upp sin klagande körsång över de bördor som lagts på deras ryggar.

En och en sjunker vi in i drömmarnas rosenskimrande värld — inga staket, inga vakter, beviljade permissionssedlar, muckarskiva, soliga badstränder, mammas köttbullar och hon med stort H.

Mässuppassarna Kjell Garderot, Alfta, Hans Nyberg, Gävle, Per Åke Andersson, Strömsbro och Bo Burchardt, Söderhamn dukar för middag på officersmässen.

Skrämd och yrvaken hoppar jag till när dagskruvens hårda känga gör ännu en repa i den gamla kämpen, som burit mången beväring genom drömmarnas och frihetens rike.

Jag somnar om, i en kort orolig slummer, för att efter hård kamp mellan kropp och själ kika upp över täckkanten och med en slutgiltig kraftansträngning lämna min älskling.

I slaviskt nit för fosterlandet bäddar och sträcker jag min ögonsten, för snart kommer han.

Överfuriren kliver utstuderat skickligt in genom dörrhålet och med kännarens min sveper hans hökblick över de dunblå spegelblanka överkasten, som en blixt slår den ner på min bädd. Aj, fan där syns en månkrater efter 82:ans breda bak, hotet blir verklighet, ingen permission.

Stackars överfurir, åter slogs hans dröm i spillror, målet hägrar fortfarande i fjärran, *de perfekt bäddade sängarnas dag.*

Moloken strövar han mot utgången med tankarna på djävulska disciplinåtgärder, men innerst inne spelar de optimistiska själasträngarna och åter sprider sig ett lyckligt leende över hans anlete.

Vi drar en lättnadens suck och tömmer papperskorgen. Fast förvissade om att någon kommer att drabbas av samma olycka i morgon, går vi ut till dagens göromål.

Ale Friberg

Koncentrerad stabspluton i lektionssalen

5. KOMPANIET

Chef: kn B Sundstedt

Adj: rustm E Jonsson

Stabs- och trossto

480210-759 Lund, Sandviken
480321-735 Wallertz, Söderfors
480411-777 Bergström, Gävle
480417-755 Alm, Lottefors
481101-697 Nordin, Tillberga

Stabspluton

Chef: lt Arnborg
Instr: rustm Lönnberg

Stf: rustm Fredman
Instr: öfu Ågren

450905-081 Åkerblom, Stockholm
460204-623 Thomasson, Gävle
470215-101 Jonsson, Södertälje
470312-771 Claesson, Gävle
470408-25 Olin, Stockholm
470605-105 Alfredsson, Södertälje
470618-461 Boqvist, Stockholm Ö
470701-759 Ekendahl, Gävle
470908-751 Björkman, Torsåker
470925-009 Kolmskog, Bromma
471013-439 Borgenstam, Hofors
471126-751 Relin, Gävle
471207-881 Burwall, Söderhamn
480213-753 Berglund, Gävle
480229-755 Björnsson, Gävle
480301-761 Hammarlund, Ockelbo
480329-761 Olsson, Jäderfors
480413-755 Edvardsson, Bollnäs
480512-751 Kjölvmark, Ockelbo
480513-757 Israelsson, Gävle
480624-753 Jonsson, Horndal
480922-771 Fastesson, Gävle
481011-933 Kujansuu, Söderfors
481106-753 Larsson, Gävle
481107-753 Granegård, Sandviken
481215-753 Enerhall, Storvik
481219-761 Listh, Trönödal
490703-763 Lindroth, Gävle
490922-757 Eriksson, Gävle
491212-759 Vallin, Iggesund
491219-763 Berg, Söderhamn
500119-759 Vikman, Vallsta
500225-729 Olofsson, Bergvik
500227-759 Björklund, Kilafors
500704-767 Embretsén, Edsbyn
501114-763 Forslund, Gävle

Pvpluton

Chef: lt L Nilsson
Instr: fu Kvist

Stf: rustm Mickelsson
Instr: fu L Nilsson

470224-711 Ohman, Avesta
470521-759 Jonsson, G.-Hammarby
470616-715 Vestberg, Hofors
470719-763 Mittjas, Edsbyn
470726-759 Persson, Norrala
470908-755 Edvardsson, Alfta
480514-771 Skog, Gävle
480515-755 Källman, Söderhamn
480517-759 Rådman, Hofors
480520-753 Westin, Gävle
480520-771 Wik, Bergvik
480524-759 Jonsson, Bollnäs

471025-771 Gustavsson, G.-Hammarby
480101-751 Lundin, Sandviken
480229-759 Jonsson, Rengsjö
480306-753 Olsson, Gävle
480306-773 Leanders, Hofors
480313-759 Andersson, Gävle
480314-801 Andersson, Storvik
480320-743 Ljungcrantz, Fors
480406-171 Nordström, Krylbo
480407-753 Söderblom, Hå
480410-775 Kjellin, Gävle
480411-941 Aho, Sandviken
480419-773 Melin, Hofors
480420-743 Lund, Krylbo
480425-759 Johansson, Oppalaby
480426-753 Norder, Gävle
480429-759 Larsson, Hå
480502-757 Hiller
480505-759 Wallqvist, Kungsgården
480508-751 Östman, Gävle
480512-773 Eriksson, Storvik
480528-751 Vestberg, Sandviken
480529-753 Jonsson, Bollnäs
480530-753 Pousette, Avesta
480828-943 Yrjänä, Storvik
480918-755 Öst, Skutskär
480927-779 Geijer, Söderhamn
480930-761 Lundgren, Gävle
481014-751 Svensson, Trönödal
481120-781 Udd, Gävle
481201-699 Andersson, Gävle
490311-771 Pettersson, Storvik
490326-773 Isaksson, Gävle
490402-751 Asplund, Gävle
490510-759 Östlund, Hälsingmo
490613-761 Lundström, Storvik
490810-029 Hansson, Bergvik
490813-761 Gillsäter, Njutånger
490827-759 Sjöblom, Hofors
500119-759 Vikman, Vallsta
500626-755 Karlsson, Gävle
500118-753 Hägglund, Bollnäs

8. KOMPANIET

Chef: kn Wiberg
Stf: lt E Olsson

Adj: rustm K Persson

Stabs- och trosstroppen
Chef: öfu B Ellebo

480125-691 Carlsson, Västerås
480907-787 Hillblom, Mackmyra
460419-733 Calles, Skutskär
480929-735 Söderqvist, Sandviken
481216-771 Sjöberg, Hofors
481108-759 Sedvall, Viksjöfors
480727-751 Knief, Sandviken
480702-155 Gustavsson, Sandviken
481105-731 Holmberg, Avesta
490727-757 Markusson, Järvsö
470413-757 Broman, Sandviken
480630-757 Svärd, Runemo
480706-747 Löfgren, Krylbo
480820-775 Landström, Åshammar
480923-753 Lindh, Hedesunda
481123-755 Nygren, Gysinge
481211-761 Andersson, Valbo
490907-747 Rystedth, Bollnäs

Första skyttepluton
Chef: serg Nordfors

Stf: fu Åkerlund, fu Belin

480705-773 Rask, Ljusne
480321-771 Eding, Edsbyn
500323-757 Hansson, Hofors
460524-759 Jansson, Gävle
480430-691 Thedvall, Västerås
480320-751 Forsman, Ockelbo
470526-939 Engel, Gävle
480315-773 Ålund, Sandviken
480712-9 Eriksson, Hägersten
480715-751 Löfgren, Storvik
481228-593 Lundgren, S. Valbo
490126-753 Claesson, Hagaström
490205-753 Odby, Gävle
480703-753 Palm, Norrsundet
480725-755 Flink, Kilafors
481014-753 Andrén, Norrsundet
481105-735 Björklund, Gävle
490721-763 Jonsson, Gävle
491020-759 Freimuth, Gävle
490302-751 Orrsten, Gävle
490421-755 Eriksson, Hofors
480918-753 Blom, Voxnabruk
481026-735 Lövgren, Horndal
490502-757 Wiklund, Bollnäs
510608-751 Eklöf, Gävle
481118-759 Ågren, Sandviken
511121-103 Broberg, Gimo
490403-755 Olsson, Alfta
481219-757 Larsson, Sandviken
481206-755 Svensson, Norrala
480125-305 Andersson, Gävle
480703-757 Elmkvist, Gävle
480504-751 Östlund, Söderhamn
480403-759 Östlin, Mackmyra
480915-017 Eklöf, Vällingby

Andra skyttepluton

Chef: fk Dahlström

481108-691 Svensson, Surahammar
480604-771 Axelsson, Österfärnebo
480607-785 Karlsson Mård, Horndal
480610-755 Lindborg, Sandviken
480703-755 Eriksson, Gävle
480704-751 Östlund, Gävle
480713-755 Wennberg, Norrsundet
490322-755 Walter, Gävle
500927-695 Jansson, Stockholm
480527-859 Öhman, Sandviken
480728-753 Kronquist, Gävle
480731-761 Hedvall, Torsåker
480805-509 Herre, Avesta
481011-753 Skogh, Årsunda
481205-755 Andersson, Storvik
480819-241 Berntsson, Avesta
480911-755 Sandström, Sandarne
510527-753 Grip, Ockelbo

Stf: fu Gahnold, fu Nord

480905-811 Unger, Lottefors
481110-771 Lindqvist, Gysinge
481224-753 Ferm, Ockelbo
480416-765 Lindblom, Kilafors
451227-753 Persson, Växjö
470619-773 Astner, Lottefors
480529-751 Ljunggren, Storvik
480530-775 Norberg, Ockelbo
480601-771 Olsson, Torsåker
480509-931 Lahdenmäki, Västerås
481106-771 Henriksson, Stockholm
460218-775 Gustavsson, Vall
480815-753 Johansson, Söderhamn
480711-753 Persson, Norrsundet
471011-699 Karlbom, By Kyrkby
480715-663 Åhlström, Avesta
480717-751 Fredriksson, Söderala
490913-775 Holmsten, Sandviken

Tredje skyttepluton

Chef: fk Alin

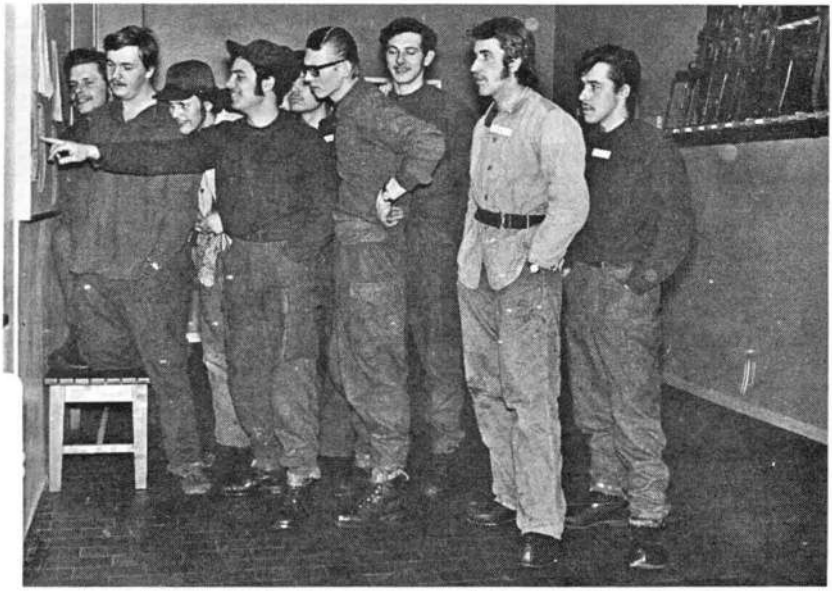
480309-145 Sternlund, Lövstabruk
490210-751 Hallström, Gävle
471127-735 Andersson, Avesta
480612-773 Hagström, Gävle
480615-753 Söderman, Gävle
480620-741 Pettersson, Krylbo

Stf: fu Söderberg

480703-759 Hedberg, Sandviken
480720-757 Skoglund, Sandviken
480801-753 Engström, Sandviken
480802-1 Bergqvist, Gävle
480921-759 Skogsberg, Torsåker
481011-755 Lundberg, Viksjöfors

8. kompaniets gruppchefsskola klar för avlämning

Ivrigt och glatt studium av ordertavlan på 8. komp

480629-753 Hedström, Gävle
480712-775 Olsson, Kilafors
490424-391 Ekstrand, Skärholmen
480521-105 Torngren, Uppsala
480304-801 Näsström, Sollentuna
480627-759 Frank, Ockelbo
480622-775 Cedergren, Bollnäs
471026-733 Eriksson, Krylbo
480630-127 Rundgren, Sundbyberg
480717-773 Eriksson, Hofors
480724-751 Lövbom, Sandviken
460301-713 Johansson, Norberg
481008-695 Nilsson, Märsta

481101-765 Damberg, Broby
490218-759 Svedberg, Gävle
481027-757 Jonsson, Gävle
481105-751 Hult, Söderhamn
481116-771 Bergvall, Gävle
481207-753 Palm, Sandviken
490124-855 Gavelin, Gävle
490318-755 Vestling, Söderhamn
471018-763 Bergström, Hofors
501204-759 Berg, Sandviken
480510-39 Fridberg, Gävle
490417-7 De Maré, Hofors

Pansarvärnspluton

Chef: serg Fernström

491102-771 Isaksson, Vallsta
480919-753 Landström, Hofors
480924-771 Bäckius, Ljusne
481005-761 Rottbes, Edsbyn
481005-763 Ros, Alfta
481009-751 Berglund, Sandviken
481011-771 Andersson, Sandviken
481014-755 Berg, Sandviken
481018-765 Hillin, Gävle
481021-751 Andersson, Hälsingmo
481025-757 Svedberg, Runemo
481030-197 Modén, Ljusne
481031-751 Åberg, Oppalaby
481230-773 Sterner, Gävle

Stf: fu T Jansson

500927-939 Laine, Forsbacka
460116-755 Berglund, Gävle
481031-757 Brodin, Bollnäs
481109-771 Höglund, Runemo
481113-767 Uddas, Edsbyn
481114-755 Jonsson, Bergvik
481130-759 Pettersson, Gävle
481210-759 Svensson, Rengsjö
481223-741 Sundberg, Avesta
481224-821 Johansson, Strängnäs
481231-733 Larsson, Avesta
481206-757 Eriksson, Marmaverken
481203-741 Kloow, Avesta
501123-765 Olsson, Årsunda

11. KOMPANIET

Chef: kn U Gjerulf

Adj: rustm Wiklund

Central instr: fj Levin

Eldledningspluton

Chef: fk/vpl Belander

Stf: öfu Höglund

470503-759 Holmqvist, Gävle
480131-701 Sundin, Västerås
480420-145 Call, Uppsala
480606-779 Haglund, Gävle
480701-147 Mejbert, Uppsala
480723-145 Arnborg, Uppsala
480724-115 Kihlström, Rimbo
481113-763 Johansson, Edsbyn
481118-753 Berggren, Söderhamn
481114-751 Wallin, Sandviken
481122-739 Axelsson, Avesta
481123-945 Kastberg, Krylbo
481202-761 Jönsson, Gävle
481204-737 Olofsson, Gävle
481206-759 Lövgren, Forsbacka
481226-143 Pettersson, Uppsala (Viksta)
490107-753 Sjöholm, Handen

490107-763 Skålberg, Hofors
490303-123 Gustavsson, Södertälje
490303-751 Knutsson, Hofors
490331-757 Danielsson, Gävle
490415-767 Olsson, Hofors
490420-355 Abrahamsson, Södertälje
490502-761 Södergren, Hagaström
490529-035 Grundlöv, Stockholm
490602-757 Pettersson, Gävle
490610-755 Sörell, Årsunda
490618-753 Martinelle, Gävle
490619-001 Nordström, Stockholm
490702-103 Zettergren, Bromma
490725-115 Fransson, Årsunda
490925-027 Johansson, Söderhamn
491108-759 Mellin, Ljusne
500704-763 Jansson, S. Valbo

Trosstroppen

Chef: rustm Försäter

Stf: öfu Scheele

480124-117 Vidlund, Tierp
480217-771 Forsberg, Ockelbo
480508-757 Eriksson, Rengsjö
480706-759 Lundin, Gävle
480827-771 Valtersson, Runemo
480922-141 Tranberg, Österbybruk

490201-753 Julin, Åmots bruk
490314-759 Nyberg, Sandviken
490723-753 Olsson, Gävle
490724-753 Höglund, Sandviken
491108-765 Thalén, Viksjöfors
500519-761 Eriksson, Vallsta

Första pluton i väntan på avlämning

1. granatkastarpluton

Chef: fj Wing

Stf: serg B Jonsson

470715-763 Sjöblom, Gävle
480412-215 Leksell, Hofors
480417-331 Svensson, Västerås
480427-751 Nordström, Gävle
480512-755 Hemsén, Sandviken
480513-731 Eriksson, Avesta (Kyrkby)
480606-761 Söder, Gävle
480617-755 Ersson, Gävle
480620-937 Glöggler, Sandviken
480722-149 Pettersson, Uppsala (Vattholma)
480731-247 Hedlund, Uppsala
480807-751 Lindberg, Iggesund
480812-779 Kalvik, Gästrike-Hammarby
480818-759 Börjesson, Årsunda
480819-773 Larsson, Gästrike-Hammarby
480825-771 Eriksson, Norrsundet
480827-751 Ekström, Gävle
480907-699 Narfström, Avesta
480911-755 Markusson, Söderhamn
480911-933 Lundgren, Ockelbo
480916-755 Sellin, Sandviken
480918-751 Swales, Söderhamn
481006-773 Gustavsson, Gävle
481015-145 Wallin, Uppsala

481107-691 Jonsson, Västerås
481029-751 Wahlman, Gävle
481115-753 Söderberg, Söderhamn
481205-759 Olofsson, Ockelbo
481219-755 Sannefur, Arbrå
481219-765 Löf, Sandviken
481231-761 Berggren, Bollnäs
490107-765 Friberg, Mackmyra, Valbo
490130-753 Hedman, Gävle
490210-753 Löf, Årsunda
490418-753 Nord, Gävle
490528-707 Svedlund, Hofors
490704-761 Johansson, Åmots bruk
490801-753 Jonasson, Edsbyn
490919-753 Persson, Gävle
490925-751 Samuelsson, Vallsta
491022-803 Norlander, Hälsingmo
491215-013 Arnell, Västerås
491226-937 Norrman, Hofors
500211-751 Jönsson, Sandviken
500401-757 Löf, Årsunda
500419-757 Lindqvist, Sandviken
500419-813 Lindgren, Stockholm
500513-757 Ahlström, Lottefors

2. granatkastarpluton

Chef: serg Hållander

Stf: öfu J Larsson

450521-933 Nyman, Stockholm (Vendelsö)
460131-753 Thuresson, Stockholm
470713-753 Jansson, Gävle
470831-763 Nordström, Gävle
471002-757 Öijmark, Gävle
480302-149 Karlsson, Uppsala
480313-147 Mattsson, Gimo
480427-771 Göstasson, Storvik
480516-751 Hagelin, Ockelbo
480613-757 Sundberg, Sandviken
480615-153 Andersson, Uppsala
480702-741 Hedberg, Krylbo
480713-147 Wallner, Uppsala
480709-755 Bolin, Hofors
480719-007 Holm, Uppsala
480804-751 Andersson, Gävle
480811-751 Eriksson, Gävle
480813-201 Blomqvist, Sandviken
480813-759 Hillblom, Gävle
480914-753 Lindström, Hofors
480922-943 Schramm, Sandviken
481001-755 Persson, Forsbacka
481005-809 Jakobsson, Gävle
481013-761 Nilsson, Åshammar
481018-755 Skog, Årsunda

481025-753 Jansson, Hilleby
481030-149 Grön, Uppsala
481101-753 Thornell, Forsbacka
481108-771 Hjelm, Gävle
481126-757 Fast, Njutånger
481117-737 Vestman, Långshyttan
481127-757 Hedman, Järbo
481203-769 Larsson, Viksjöfors
481218-007 Nord, Sala
490120-763 Brunk, Sandviken
490207-761 Niklasson, Ockelbo
490212-759 Löfstrand, Lingbo
490318-167 Ekstrand, Gävle
490328-751 Lundvik, Sandviken
490516-751 Bolstad, Ockelbo
490704-751 Brolund, Gävle
490718-561 Fredriksson, Gävle
490926-759 Strid, Åmots bruk
491118-753 Erixon, Holmsveden
491129-699 Larsson, Österfärnebo
500511-763 Eriksson, Alfta
500711-141 Dahlborg, Viksjöfors
500801-801 Blom, Gävle
500924-751 Backman, Gävle

12. KOMPANIET

Chef: kn Zetterlund

Adj: rustm S A Jonsson

Stf: fj Hammarstrand,
tillika chef för pipluton

Stabs- och trosstropp

Chef: rustm Calissendorf

Stf: öfu Lindeberg

470719-771 Palm, Alfta
490916-753 Björklund, Kilafors
480921-867 Jonsson, Horndal
481023-757 Holmsten, Gävle
480114-695 Hjort, Västerås
480725-823 Olsson, Gävle

500426-757 Abrahamsson, Edsbyn
480123-785 Hamrin, Gävle
490515-771 Sjöberg
480502-751 Hermansson
480501-757 Svärd, Valbo

Trosspluton

Chef: fj Munther

Stf: rustm I Svensson

400707-931 Järvinen, Sandviken
490610-757 Ekenberg, Gävle
440211-933 Malmlund, Gävle
490215-759 Åsberg, Jäderfors
490523-11 Dahlgren, Södertälje
490403-937 Eriksson, Sandviken

490320-755 Friberg, Sandviken
490414-757 Nilsson, Norrala
481016-147 Afzelius, Öresundsbro
481019-757 Ivarsson, Viksjöfors
470509-151 Rosén, Vallvik

Pionjärpluton

Chef: fj Hammarstrand

Stf: öfu Norin

491111-715 Bäcker, Gävle
481205-013 Griffon, Stockholm NO
480422-777 Johansson, Sandviken
480719-771 Svensson, Gävle
480618-771 Larsson, Gävle
480407-751 Lundberg, Hofors
480409-703 Larsson, Västerås
480731-109 Serdén, Spånga
480605-019 Bergström, Johanneshov
480714-107 Jansson, Knivsta
480618-939 Paulsson, Tullinge
480228-699 Ferm, Stockholm VA
481203-301 Olsson, Uppsala
500930-855 Burvall, Söderhamn
480910-757 Jonsson, Skutskär
480805-691 Karlsson, Hallstahammar
481127-755 Jonsson, Ljusna
481117-515 Hedblom, Uppl.-Väsby
481228-909 Öberg, Uppsala
481229-771 Andersson, Storvik
500826-757 Östlund, Sandviken
480918-361 Nilsson, Söderhamn
480721-691 Johansson, Sala

481116-753 Wikblom, Storvik
460402-761 Mattsson, Västerfärnebo
481218-763 Thyr, Rengsjö
481107-751 Bergqvist, Sandviken
480616-777 Bergström, Johanneshov
480120-115 Larsson, Vallentuna
470817-945 Bergheim, Sollentuna
480612-731 Westlund, Avesta
480410-739 Sjöstrand, Hofors
480917-751 Jonsson, Hedesunda
470905-751 Söderlund, Söderhamn
481227-747 Andersson, Krylbo
480217-325 Nilsson, Sigtuna
480624-771 Larsson, Bollnäs
480327-821 Kjellberg, Sandviken
480719-773 Törnblom, Bergvik
480620-145 Karlsson, Bålsta
471220-751 Eriksson, Järbo
470125-775 Wahlman, Sandviken
481117-771 Eriksson, Strömsbro
481106-195 Larsén, Enköping
500306-769 Bryngel, Hudiksvall
460715-151 Lindfors, Söderfors

Sjukvårdspluton

Chef: serg Thuresson

Stf: rustm Essingmo

470114-765 Unnegård, Söderhamn
480324-143 Jonasson, Skutskär
480418-943 Venetjoki, Forsbacka
480428-705 Rudström, Uppsala
480525-753 Ungsgård, Edsbyn

480411-485 Fredriksson, Ockelbo
480531-755 Jonsson, Hofors
480610-141 Selin, Bålsta
480907-147 Lindh, Uppsala
480914-757 Eng, Alfta

480713-157 Andersson, Skutskär
480818-895 Rask, Gävle
481122-755 Larsson, Gimo
481213-693 Pettersson, Hallstahammar
490222-757 Olsson, Los
490224-767 Åberg, Sandviken
490226-805 Höglund, Gävle
490305-753 Lindblad, Gävle
490511-757 Törnros, Söderhamn
491122-759 Axlund, Gävle
500305-763 Brandt, Sandviken
500512-751 Roström, Forsbacka
500909-753 Angelöf, Gävle
470114-761 Östberg, Söderhamn
471221-919 Nordberg, Åkersberga
480207-663 Bjurling, Gävle
480210-933 Hultqvist, Lännaholm
480211-693 Linder, Tärnsjö
480307-147 Norin, Skutskär
480318-151 Larsson, Märsta
480924-147 Åkedlöf, Gimo
480930-755 Flink, Kilafors
481108-37 Thunström, Gävle
481112-771 Larsson, Gävle
481213-699 Sundin, Sala
481230-761 Westerinen, Gävle
490228-757 Ahlmén, Sandviken
490304-753 Öst, Sandviken
490317-855 Hedlund, Sandviken
490402-761 Vallinder, Hilleby
490408-763 Jonsson, Söderala
490501-753 Strand, Gävle
490510-117 Sjöström, Södertälje
490510-751 Eriksson, Runemo
490513-751 Boström, Gävle
490629-763 Blank, Gävle
490728-753 Eriksson, Gävle
490907-113 Pettersson, Södertälje
491022-759 Larsson, Norrala

Ctp, bandtraktor

Chef: rustm Höglund

Stf: öfu Duste

450630-53 Möller, Krylbo
480615-751 Hasselgren, Gävle
490525-751 Lööf, Sandviken
480720-755 Andersson, Storvik
480216-775 Andersson, Kungsgården
480504-143 Eurell, Uppsala
480618-773 Larsson, Gävle
480518-757 Harström, Hofors
460311-751 Persson, Sandviken
450101 941 Stanev, Handen
490420-757 Wiklund, Njutånger
480717-771 Anderssén, Hedesunda
481102-771 Ström, Hedesunda
481001-771 Jakobsson, Edsbyn
491123-751 Göransson, Kungsgården
490616-761 Nilssén, Torsåker
480820-773 Persson, Söderhamn

Förplägnadspluton

Chef: rustm Jegebrant

Stf: öfu Thimper

501114-771 Karlsson, Kilafors
480107-793 Eriksson, Gävle
480408-765 Nowicki, Bollnäs
480114-809 Larsson, Stockholm SV
480330-773 Dannberg, Hofors
480106-775 Åbom, Kilafors
480502-931 Spurny, Ljusne
480614-747 Eriksson, Avesta
480603-471 Andersson, Sandviken
480712-851 Öberg, Edsbyn
481119-763 Andersson, S. Valbo
480926-751 Nilsson, Gävle
480801-771 Nikanorsson, Bollnäs
480824-775 Eriksson, Gävle
480812-775 Persson, Ockelbo
480921-701 Eriksson, Uppsala
481208-695 Norén, Bergvik
481229-771 Gustafsson, Gävle
480925-631 Bergqvist, Stockholm SÖ
481007-697 Stuvemark, Sala
481012-755 Axlund, Sandviken
481022-141 Sundström, Örbyhus
500829-755 Hedlund, Järbo
480829-759 Jonsson, Arbrå
481024-751 Morling, Voxna
481025-751 Albertsson, Sandviken
481108-761 Johansson, Söderhamn
481122-755 Hillgren, Gävle
480812-773 Söderström, Spånga
490404-145 Selhammar, Älvkarleby
490313-753 Haglöf, Kungsgården

Motorcykelpluton

Chef: fj Stenborg

Stf: öfu L. E. Nilsson

480309-741 Serenius, Gävle
491110-753 Löfstedt, Gävle
491007-765 Johansson, Viksjöfors
490402-753 Strandberg, Bollnäs
481002-153 Eklund, Uppsala
481006-753 Olnils, Bollnäs
481016-751 Johansson, Gävle
481029-755 Häggblom, Edsbyn

480329-731 Samuelsson, Krylbo
480514-755 Rönnqvist, Ockelbo
480613-771 Sondén, Mackmyra
480724-691 Karlsson, Sandviken
480805-697 Öndefors, Årsunda
480724-757 Nyström, Gävle
480818-775 Strid, Bergvik
480907-821 Persson, Norrsundet

481107-733 Hedbom, By Kyrkby
481110-739 Johansson, Avesta
481121-851 Johansson, Avesta
481126-143 Garborg, Faringe
481127-759 Eriksson, Edsbyn
481230-765 Andersson, Årsunda
490825-757 Johansson, Sandviken
490530-753 Persson, Sandviken

7. KOMPANIET

Chef: kn Å Sundstedt
Stf: lt Callenmark

Adj: rustm Sandin

Första skyttepluton

Chef: fk Lax
Instr: fu Rosell

Stf: fu Landin

480208-711 Borger, Avesta
480412-751 Larsson, Kilafors
490720-765 Helmersson, Kilafors
410819-959 Diekman, Järbo
480331-765 Sidén, Sandviken
480211-751 Murhagen, Sandviken
480218-763 Jansson, Gävle
480219-771 Stålberg, Torsåker
471216-773 Ekström, Årsunda
501222-755 Sköld, Årsunda
490608-757 Grönberg, Mackmyra
480303-751 Tronelius, Forsbacka
480314-755 Fyhr, Mackmyra
480305-747 Nyberg, Fors
480311-737 Carlsson, Avesta
480220-757 Wickström, Jäderfors
480407-771 Solström, Gävle

490620-23 Lindmark, Gävle
480522-823 Öberg, Gävle
480327-743 Engman, Horndal
480407-771 Hellstrand, Gävle
480408-15 Landebäck, Gävle
480416-751 Hammarberg, Sandviken
480326-771 Åberg, Sandviken
480412-775 Embäck, Sandviken
480210-751 Jansson, Sandviken
480307-777 Törnberg, Edsbyn
480405-763 Pettersson, Åmotsbruk
480221-751 Nilsson, Sandviken
480419-779 Larsson, Bollnäs
490415-753 Törn, Norrsundet
500225-757 Larsson, Rengsjö
480328-45 Johansson, Stockholm
480828-771 Aspenfelt, Bollnäs

Andra skyttepluton

Chef: fk L Å V Jansson
Instr: fu Eklöf

Stf: fu Forsström

470612-773 Jonsson, Spånga
480809-555 Åsbrink, Årsunda
490111-757 Lövgren, Gävle
490121-763 Åhlén, Vallsta
480426-759 Amrén, Årsunda
480502-771 Eriksson, Årsunda
480511-113 Bengtsson, Gävle
480420-761 Sundberg, Hofors
480511-771 Eriksson, Norrsundet
480503-753 Gauffin, Forsbacka
481127-145 Höglund, Söderhamn
481005-759 Lund, Arbrå
501014-755 Johansson, Hofors
480517-703 Svedlund, Gävle
461211-027 Broström, Johanneshov
480523-775 Wesström, Gävle
481022-751 Lundestig, Gustavsberg
470519-717 Nilsen, Horndal
460525-693 Lundin, Krylbo

480421-761 Åström, Edsbyn
461218-753 Lindberg, Gävle
480206-021 Ryd, Märsta
480809-779 Palm, Storvik
480903-771 Turesson, Alfta
480928-141 Eriksson, Avesta
480912-767 Jansson, Järbo
480919-775 Rönn, Lottefors
480903-751 Larsson, Sandviken
500121-809 Mellberg, Lingbo
490521-775 Holst, Hofors
480625-753 Nyström, Oppalaby
481206-249 Holmqvist, Hofors
460904-755 Holm, Näsviken
481002-759 Björkman, Sandviken
470715-771 Persson, Arbrå
480520-773 Olsson, Sandviken
480625-751 Lundgren, Gävle
480910-037 Larsson, Hägersten

Tredje skyttepluton

Chef: fanj Lundqvist
Instr: fu Murin

Stf: öfu Fernqvist

470830-245 Dahl, Klinten
481117-663 Bohman, Sandviken
481223-759 Kling, Storvik
490726-751 Östlund, Gävle
480929-741 Törnell, Bromma
471130-13 Nyberg, Stockholm
490802-763 Englund, Sandviken
481118-803 Sundqvist, Gävle
481114-7 Bäck, Söderhamn
481212-751 Axlund, Norrsundet
481118-931 Kivelä, Avesta
481101-759 Åberg, Hagaström
481023-755 Andersson, N. Valbo
481029-19 Bengtsson, Hägersten
481112-751 Åberg, Runemo
481130-761 Jonsson, Sandviken
481213-763 Karlsson, Gävle
481221-761 Pettersson, Torsåker
481226-753 Erlandsson, Hedesunda

490524-763 Karlsson, Arbrå
460428-693 Ekman, Torsåker
450722-753 Svärdsbacken, Gävle
481223-731 Gustavsson, Näs Bruk
481223-759 Gunnarsson, Bollnäs
481115-753 Lindberg, Arbrå
481212-757 Pettersson, Ljusne
481212-763 Hällberg, Sandviken
481218-23 From, Sandviken
490619-753 Lundqvist, Strömsbro
500921-943 Wiberg, Bergby
470503-761 Bengtsson, Landafors
481229-731 Steen, Avesta
481106-775 Jansson, Hedesunda
491115-753 Karlsson, Bergvik
481121-753 Florentin, Forsbacka
481205-753 Eriksson, Hofors
481227-755 Dahlström, Edsbyn

Pansarvärnstroppen

Chef: fanj Brandström

Stf: öfu Söderlund

490805-763 Frank, Sandviken
480614-751 Davidsson, By Kyrkby
501204-693 Odén, Gävle
501208-763 Jernberg, Sandviken
480601-775 Jonsson, Holmsveden
480703-771 Littner, Söderhamn
480712-773 Wahlberg, Bollnäs
480720-771 Hugg, Bollnäs
480718-757 Ekman, Kilafors
480609-755 Johansson, Sandviken
480711-773 Byqvist, Bollnäs
480718-773 Lundberg, Hofors
480825-755 Kvist, Kungsgården
480721-751 Larsson, Gästrike-Hammarby

480907-755 Vestgren, Sandviken
490911-325 Nilsson, Kilafors
491112-761 Rylander, Vallsta
480815-773 Holm, Hedesunda
480816-751 Eriksson, Bollnäs
480917-739 Holm, Avesta
480829-743 Hedlund, Krylbo
480907-761 Selander, Sandviken
480915-773 Johansson, Rengsjö
480922-759 Larsson, Norrala
481208-761 Karlsson, Gävle
480722-655 Andersson, Avesta
481009-937 Joensu, Avesta

Stabs- och trosstropp

Chef: öfu Bengtsson

Stf: öfu J H Larsson

470710-697 Rydmark, Möklinta
470518-751 Lööf, Söderfors
481222-771 Persson, Bollnäs
480217-759 Lingvall, Hedesunda
500615-755 Johansson, Vallsta
500525-757 Waller, Ockelbo
480405-765 Östlund, Bergvik
481002-757 Hillman, N. Valbo
480326-737 Gustavsson, Sandviken
471204-773 Svedberg, Bollnäs
490714-697 Rydmark, Möklinta

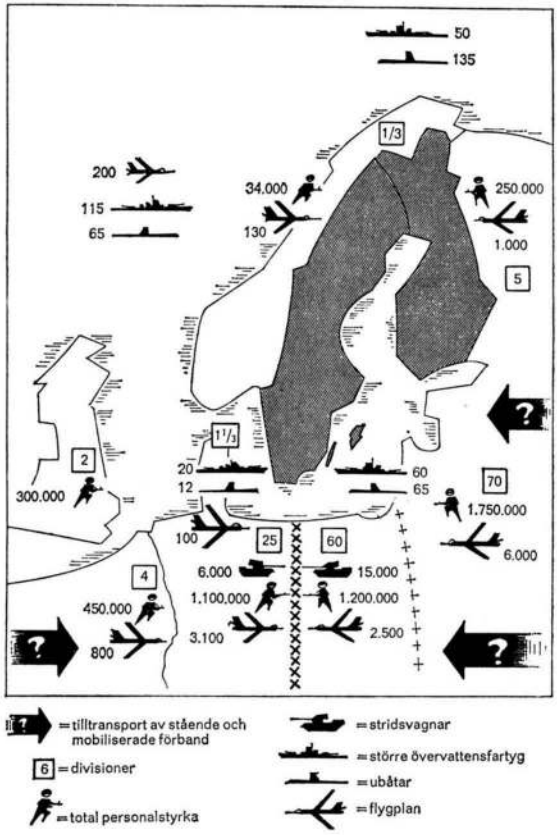
481104-753 Östlund, Söderhamn
501011-765 Hedman, Torsåker
480816-777 Hagman, Skutskär
481230-757 Persson, Edsbyn
481014-757 Englund, Gävle
481020-753 Söderström, Norrsundet
480710-771 Hedblom, Arbrå
490305-757 Berglund, Sandviken
490418-757 Hofberg, Gävle
490505-123 Jansson, Saltsjöduvnäs

"Skönt att det hela är över och man är civil igen!" Så tänker väl de flesta av Er när Ni ryckt ut från grundutbildningen i slutet av april 1970. Så har många årgångar tänkt före Er. Visst har Du av Ditt befäl flera gånger blivit informerad om syftet med grundutbildningen. Och de allra flesta av Er har väl också accepterat de bedömningar regering och riksdag gjort som grund för vår försvarsordning och vår allmänna värnplikt. Men jag är också övertygad om att Du inte dagligen under militärutbildningens vardagsbekymmer har tänkt på värnliktstjänstgöringens högst allvarliga bakgrund. Det gör ingen, inte ens Din regementschef! Tvärtom är det väl så, att de flesta fullgör sin värnplikt utan knot — på samma sätt som man betalar sin skatt — bara därför att våra folkvalda representanter har så bestämt.

När Du har Din grundutbildning bakom Dig och hunnit glömma kasernlivets små vardagsproblem, kommer Du säkerligen att betrakta värnpliktstjänstgöringen med ett något vidare perspektiv. Du frågar Dig kanske: "Kunde inte försvarspengarna komma till bättre nytta, t e för att lindra nöden i världen?" — "Borde vi inte lägga försvarspengarna på miljövården?" — "Har vårt försvar någon mening, när vi vet att en stormakt med sina resurser lätt kan förgöra oss?" Tankegångar av detta eller liknande slag har inte saknats i den politiska debatten under det år som gått.

Låt oss först fastslå att de svindlande belopp och arbetsinsatser som världens stater sammantagna, idag offrar på militära åtgärder, skulle kunna finna en långt mera ändamålsenlig användning. Det är i denna anda FN arbetar. Representanter för vårt land har inom FN:s ram gjort uppmärksammade insatser för att minska spänningen i världen och därigenom skapa förutsättningar för att dirigera om resurser från den militära mot den humanitära sektorn. Framstegen har emellertid varit måttliga. Ännu har man inte lyckats förmå

stormakterna att stoppa tillverkningen av kärnvapen eller biologiska och kemiska stridsmedel. En total avveckling av de konventionella vapnen kan inte skönjas. Dessa fakta får vi inte förglömma när vi funderar över våra försvarsproblem. I detta sammanhang säger kanske någon: "Låt stormakterna rusta bäst de vill! Om vi avstår från militärt försvar så kan det ju inte bli något krig här i vårt land!" Sådana tankegångar förekom på många håll i världen under 1920- och 1930-talen. Våra grannländer Norge och Danmark fick dyrt betala vådan av detta tänkesätt under de mörka ockupationsåren 1940—1945. Mera närliggande i tiden har vi Tjeckoslovakien. Visserligen kunde omfattande blodutgjutelser undvikas där hösten 1968. Visserligen kunde det passiva motståndet temporärt vålla de

Östs och västs styrkor i Europa 1969/70

invaderande betydande avbräck. Kvar står emellertid faktum att det nu inom landets gränser finns utlänningar, som kan använda stridsvagnar som maktmedel för att uppnå sina politiska syften.

Ingen småstat kan påstå att tillgången på egna stridskrafter utgör en garanti mot överfall från en stormakt. Däremot torde det stå klart att en småstat med ett tillräckligt starkt försvar tvingar en stormakt till en valsituation. Antingen måste stormakten splittra de stridskrafter som avsetts för huvudmotståndaren eller också avstå från att anfalla den småstat, som deklarerat sin bestämda avsikt att försvara sig vid angrepp. Ett militärt vakuum i Norden föranlett av en isolerad svensk avrustning skulle påtagligt förskjuta makt- och intressebalansen mellan stormaktsblocken i Europa. Detta påstående styrks av uttalanden från inflytelserika politiker både i öst och väst. Dessa har hävdat att Sveriges försvarspolitik under efterkrigstiden verksamt har bidragit till att minska spänningen i Nordeuropa. Så länge miljonarméer ur de båda blocken står mot varann i Centraleuropa torde vi få finna oss i att leva i det militärpolitiska klimat, som andra stater dikterar. Vi kan inte påverka deras rustningar utan måste dra de försvarspolitiska konsekvenserna härav. Våra insatser, t e i fråga om u-landshjälp eller inhemsk miljövård, kan inte påverka de förhållanden, som är riktgivande för våra försvarsansträngningar. Vi måste vara beredda bjuda motstånd om någon stormakt vill kränka vår självbestämmanderätt. Det är därför Du fullgjort Din grundutbildning. Det är därför det krigsförband, som Du kommer att placeras i, måste övas.

Du är välkommen åter när Du vid Din första krigsförbandsövning skall medverka till att Ditt förband bibehåller sin aktionsduglighet. Gör vad på Dig ankommer för att under mellantiden hålla Dig i fysisk trim! Håll kontakt med de vänner Du förvärvat under Din grundutbildning! Kamratföreningen vid Kungl Hälsinge regemente är beredd hjälpa Dig att hålla vid liv de vänskapsband Du knutit under det gångna året.

Jan Smedler

I FÄDRENS SPÅR FÖR FRAMTIDS SEGRAR

Som arrangör har regementet under utbildningsåret genomfört MID Ö skidskyttetävling för militärområdets samtliga förband. Den ägde rum den 14 februari med start vid Åbyvallen i Valbo, skidlöpning och skjutstationer på övningsfältet och mål vid Valbo Sportcentrum. Organisatoriskt blev tävlingen en fullträff under ledning av idrottsofficeren kapten Folke Alnevik.

Även resultatmässigt skördade regementet poäng och beröm genom förnämliga placeringar både individuellt och i lag. Första placering klarade således kapten Bengt Nilsson, YO och vpl S. E. Ingvarsson, AK-klassen, andraplaceringar intog fanjunkare Hilding Lindström, ÄO och vpl Göran Westh, J, och bronsplats fick vpl S. Walleräng i AK-klassen. Även övriga deltagare blandade sig så väl bland de främsta att det i lagtävlingarna blev guld- och bronssköld i juniorklassen, guld och 4:e i AK-klassen samt guld och 6:e i lagtävlingen för ÄO-YO-S.

Föregående utbildningsår erövrade regementet MID Ö jubileumspokal som bästa idrottsförband inom militärområdet. Skulle motsvarande pris funnits även detta år tyder resultaten i alla tävlingar inom militärområdet på att priset tillfallit regementet än en gång. Som vanligt har orienterare-fälttävlare varit framgångsrikast.

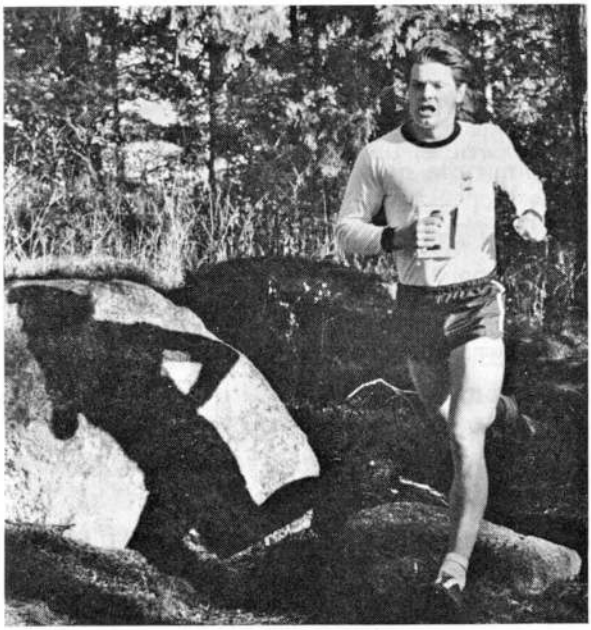
Omfattningen av tävlingarna inom regementet har varit den traditionella. På grund av de numera senarelagda inryckningarna blir det tyvärr en liten tidsförskjutning mot hösten och därigenom kanske mindre önskvärd koncentration av tävlingar till månaderna september—oktober. Emellertid är nu tiden förbi, då tävlingar inom regementet måste anordnas både på regementet och i Marma. Hela inneliggande styrkan har åter plats på Kungsbäck i de nyrenoverade kasernerna.

Årets skytteresultat är av mindre omfattning och något lägre klass än vanligt — på några undantag när. I dessa grenar måste tillväxten och rekryteringen av yngre skyttar snart få

en ordentlig knuff framåt om intresse och standard skall kunna vidmakthållas.

I varje åldersklass brukar finnas en eller några klart lysande stjärnor bland de tävlande. För året må nämnas en: studeranden och plutonchefseleven *Raine Olander,* Bollnäs. Efter tre månaders första tjänstgöring sommaren 1968 — då han väl inte hann visa sina idrottsliga färdigheter — återkom han i juni 1969 för ytterligare 12 månader. Hans främsta meriter under året torde vara i militär femkamp, där han segrade i RegM och MID Ö samt tog silver i AM, med drygt 4.500 poäng i de två första och över 4.700 i den senare. Enligt experterna ett av de mest lovande ämnena till en världsmästare i denna krävande femkamp. Men även i övriga prislistor finner man här och där den spänstige, koncentrerade Bollnäsgrabben som t. ex. i diskuskastning, som han vann med 35,75 m. och längdhopp — 5,90 m.

Inte bara stjärnor och föregångsmän behövs för breddidrottens stimulans. Även lagtävlingar av olika slag brukar öka intresset och utövandet av sport och idrott. Det är därför glädjande, att tidigare förekommande tävlingar mellan kompa-

Raine Olander i militära femkampens terränglöpning

nierna återupptagits med poängberäkning för de främsta placeringarna vid alla tävlingar inom regementet. Även i bollsporterna fanns tidigare kompanipokaler att tävla om. Kanske också något att återuppliva?

Inom fältidrotts- och ledargebitet har tidigare kapten *Bengt Nilssons* betydelse för regementets standard och framgångar betonats.

En annan aktiv-ledare, som betytt mycket för både regementets och hela Gästriklands idrott är kapten *Folke Alnevik,* som avgår med pension 1/4 1970 för att tillträda en befattning som fritidskonsulent i Älvkarleby. Som aktiv friidrottare krönte han sin idrottsbana med olympisk bronsmedalj på 4× 400 m vid OS i London 1948, som ledare är han numera mångårig ordförande i Gästriklands Friidrottsförbund. Det är väl symtomatiskt att hans sista placering vid regementet är som idrottsofficer. Sport-idrott-motion och frilutsliv torde få fortsatt glädje av honom i den befattning, han tillträder efter pensionsavgången.

Den resultatintresserade må för övrigt studera nedanstående översikt över årets tävlingar enligt tillgängliga resultatlistor.

Sven Bratt

TÄVLINGSRESULTAT

JANUARI

RegM skidstafett 10×3 km

Kompanilag: 1) 5. komp/1; 2) 12. komp; 3) 9. komp.
Befälslag: 1) Uoffkåren; 2) Ubefkåren; 3) Offkåren.

RegM skidskytte

Vplklass: 1) 87 Ivarsson, 7.; 2) 409 Westh, 5.; 3) 63 Sjöberg, 4.
Befälsklass: 1) kn B. Nilsson; 2) lt Österdahl; 3) öfu Thimper.
Lagtävling: 1) 9. komp; 2) 4. komp; 3) 5. komp.

RegM handboll

1) 7. komp; 2) 5. komp; 3) 12. komp.

Nyårssalut gevär på Kungsbäck

Klass S 5: 1) fanj Berlin 141; 2) förv Järnkrok 139; 3) kn E. Persson 129.

Kretsfältskjutning gevär i Hille

Klass F 5: 7) fanj Apelgren 23; 8) förv Järnkrok 23.
Klass F 4: 2) fanj E. Jonzon 22.

Kretsfältskjutning gevär på Kungsbäck

Klass F 5: 2) kn E. Persson 27; 5) fanj Järnkrok 26.
Klass F 4: 1) öfu Ögren 28; 2) fanj E. Jonzon 21.
Klass F 1: 3) öfu Gahnhold 19.

FEBRUARI

RegM skidlöpning

Klass ÄO: 1) kn E. Persson; 2) rustm Nyström; 3) rustm E. Jonsson.
Klass YO: 1) fanj Lindström; 2) kn B. Nilsson; 3) förv Bender.
Klass S I, befäl: 1) lt Österdahl; 2) fanj Ö. Andersson; 3) öfu Thimper.
Klass S II, befäl: 1) öfu Wengrud; 2) rustm Mickelsson; 3) serg Laurén.
Klass S I, vpl: 1) 308 Eriksson, 9.; 2) 218 Viklund, 5.; 3) 931 Hauhtonen, 12.
Klass S II, vpl: 1) 243 Schönning, 5.; 2) 410 Eklund, 5.; 3) 320 Mattsson, 5.
Klass S, vpl Marma: 1) 219 Larsson, 9.; 2) 28 Larsson, 9.; 3) 3 Larsson, 9.
Lagtävling: 1) 5. komp/I; 2) 9. komp; 3) livkomp/I.

MM skidlöpning, I 20 Umeå

Off 15 km: 9) lt Österdahl. Ubef 10) öfu Thimper. Oldb.: 4) fanj Lindström. Vpl: 30) S. Viklund; 32) B. Eklund; 34) A. Eriksson.
Ptr A, 25 km: 8) I 14/II (lt Gustavsson, fj Andersson, vpl Ivarsson o. Eriksson); 12) I 14/I (lt Österdahl, fj Lindström, vpl Westh o. Viklund).
Ptr B, 25 km: 8) I 14 (fj Andersson, fu Sandström, vpl Hauhtonen o. Eklund).

MID Ö skidskytte, I 14 Gävle

Klass ÄO: 2) fanj Lindström.
Klass YO: 1) kn B. Nilsson; 4) serg/vpl Larsson; 8) kn Wiebe.
Klass S: 6) lt Österdahl; 13) vpl J. O. Åström; 14) fanj Ö. Andersson.
Lagtävling: 1) I 14/I; 6) I 14/II.
Klass J, vpl: 2) G. Westh; 4) T. J. Hauhtonen; 7) H. A. Eriksson.
Klass AK: 1) S. E. Ingvarsson; 3) S. O. Walleräng; 4) N. I. Persson.
Lagtävling J: 1) I 14/I; 3) I 14/II. Lagtävling AK: 1) I 14/I; 4) I 14/II.

Kretsfältskjutning gevär i Valbo

Klass F 5: 1) förv Järnkrok 28; 12) fanj Berlin 23.
Klass F 4: 4) öfu Ögren 20; 7) fanj E. Jonzon 17.

MID Ö skidskytte: lt Österdahl påfyller magasinet. Bakomvarande syns göra farlig laddning (eller patron ur) i förhållande till skytten nr 186!

Kretsfältskjutning gevär i Hedesunda
Klass F 5: 6) kn E. Persson 22; 8) förv Järnkrok 21.
Klass F 4: 2) öfu Ögren 20; 11) fanj E. Jonzon.

Föreningsmästerskap fältskjutning gevär på Kungsbäck
1) kn E. Persson 27; 2) öfu Ögren 25; förv Järnkrok 24.

Kretsserietävling fältskjutning gevär
Klass F 5: 1) förv Järnkrok 83; 4) kn E. Persson 77.
Klass F 4: 3) öfu Ögren 68.
Klass F 1: 2) öfu Gahnhold 49.

Kretsmästerskap fältskjutning gevär
9) kn E. Persson 27; 15) öfu Ögren 25; 20) förv Järnkrok 24.

Gästrikemästerskap fältskjutning gevär
7) förv Järnkrok 35; 25) kn E. Persson 31; 31) fanj Berlin 30.

Kretsmästerskap skidskytte pistol i Ockelbo
9) serg Näslund, 1.03,05.

MARS
MID Ö handboll
StabSbS—I 14: 10—25; AUS-FL—I 14: 20—15.

RegM simning
100 m fritt: 1) Wolff, 8.; 2) Teodorowicz, liv; 3) krp Rehn, liv.
200 m bröst: 1) Nyhlén, 12.; 2) Åhlén, 9.; 3) Wahlström, 12.
Lagkapp 10×50 m fritt: 1) liv; 2) 12. komp; 3) 5. komp.

Vasaloppet
255) fanj Lindström; 474) lt B. Österdahl; 825) öfu Thimper.

NOVOS, T 3 Sollefteå
4) I 14 offkår (mj Bendrik, Palm, Ström, kn E. Persson, G. Fredriksson, B. Nilsson, Wiebe, Björk, E. Danielsson, lt Svanbom, Östblom, Österdahl, B. Gustavsson, fk Österdahl).

Förbundsfältskjutning gevär i Korsåbruk
Klass F 5: 41) kn E. Persson 21; 61) förv Järnkrok 19.
Klass F 4: 4) öfu Ögren 23; 22) fanj E. Jonzon 19.

Förbundsmästerskap fältskjutning gevär
9) öfu Ögren 32; 37) kn E. Persson 28.

APRIL
Kompaniernas poängtävling 1968—69
1) liv — 53,3; 2) 8. komp — 50,5; 3) 5. komp. — 16,3; 4) 11. komp — 14,5.

Plutonsfältävlan
Klass I: 1) 2. skplut/8.; 2) 1. skplut/9.; 3) piplut/12. komp.
Klass II: 1) pvtroppen/9.; 2) 3. skplut/7.; 3) ctpplut/12. komp.

Fyristräffen pistol i Uppsala
Klass III: 8) rustm S. Jonsson 45; 39) öfu Ögren 41; 71) förv Järnkrok 38.

Vårmönstringen pistol F 15, Söderhamn
Klass III: 2) öfu Ögren 38; 3) kn Nordin 38; 5) förv Järnkrok 37.

MAJ

Ockelboträffen fältskjutning kpist
Klass A: 4) fanj Apelgren 43; 5) kn B. Nilsson 42; 10) fanj Berlin 39.
Klass B: 22) öfu Gahnhold 26. Lag: 1) I 14/I; 10) I 14/II; 17) I 14/III.

Gävlebukten fältskjutning kpist
Klass A: 8) kn Björk 42; 11) fanj Apelgren 42; 15) H. Eriksson 40.
Lagtävling: 2) I 14/I; 13) I 14/III; 14) I 14/II.

Föreningsmästerskap fältskjutning kpist på Kungsbäck
1) kn B. Nilsson 40; 2) kn Björk 40; 3) fanj Berlin 37.

Lagtävling gevär I 14—Cajanus: 1336—1395.
Ind.: 5) förv Järnkrok 231; 7) fanj Hjelm 228; 8) fanj Berlin 227.

Lagtävling gevär I 14—Hille: 694—705.
Ind: 2) fanj Hjelm 123; 6) kn E. Persson 116; 7) rustm Fredman 115.

Arméns friidrottstävling 1968—1969: 11) I 14
Arméns friidrottsmärkestävling 1968—69: 20) I 14.
Arméns snöstjärnetävling 1969: 15) I 14.
Arméns fältidrottsmärkestävling 1968—69: 22) I 14.

MID Ö skidskytte: Mästaren i AK-klassen, S. E. Ingvarsson väljer på prisbordet medan tjf regch, övl C.-H. Gåsste intresserat tittar på som prisutdelare.

MM bil, P 4 Skövde
19) I 14 (mj Palm o. kn Danielsson).

DM fälttävlan, F 1 Västerås
1) kn Björk 136,7; 5) kn E. Danielsson 150; 6) kn E. Larsson 156,7.
Lag/Gästrikland: 1) I 14 (kn Björk, lt Vinberg, kn E. Danielsson).

MM sommarfälttävlan, A 1 Linköping
Sen: 5) kn B. Nilsson 168,3; 31) kn Björk 200,5; 34) lt Vinberg 205,0.
Jun: 8) fu Montelius 179; 9) fu Elfström 185,6; 15) vpl Jämthagen 217,2.
Lag: 4) I 14 (Nilsson, Björk, Vinberg); 12) I 14/II.

Föreningsmästerskap skolskjutning kpist på Kungsbäck
1) fanj Apelgren 449; 2) kn B. Nilsson 433; 3) fanj Berlin 433.

Fältskjutning pistol i Borlänge
Klass III: 1) förv Järnkrok 45; kn Nordin 36; 20) rustm S. Jonsson 34.

Föreningsmästerskap skolskjutning pistol på Kungsbäck
1) rustm S. Jonsson 570; 2) öfu Ögren 551; 3) serg Gulich 526.

Föreningsmästerskap fältskjutning pistol på Kungsbäck
1) öfu Ögren; 2) S. Jonsson 44; 3) fanj Lundquist.

Kretsmästerskap fältskjutning pistol i Edsbyn
Klass III: 1) öfu Ögren 45; 4) förv Järnkrok 41; 5) rustm S. Jonsson 41.
Lag, förutanmält: 2) I 14/II 118; 3) I 14/I 116.
Lag, icke förutanmält: 1) I 14/I 127.

ÖSM fältskjutning pistol i Uppsala
Klass III: 18) öfu Ögren 41; 42) förv Järnkrok 37; 59) rustm S. Jonsson 35.
Lag, förutanmält: 5) I 14 113 (3 man); icke förutanmält: 7) I 14 172 (5 man).

JUNI

SM fälttävlan, Hjärnarps GIF
Ind: 11) kn Björk 176,7; 44) kn E. Danielsson 204; 49) serg E. Larsson 207,7.
Lag: 7) I 14/I (Björk, Nilsson, Danilesson); 30) I 14/II.

MM i militär femkamp, S 1 Uppsala
25) lt Svanbom 4469,76 p.

MID Ö fältskjutningar, P 10 Strängnäs
Gevär: 5) förv Järnkrok; 8) kn E. Persson; 19) öfu Ögren. Lag: 1) I 14.
Kpist: 14) kn Björk; 22) fanj Berlin; 60) kn E. Persson. Lag: 9) I 14.
Pist: 2) öfu Ögren; 7) rustm S. Jonsson; 33) fanj Hjelm. Lag: 2) I 14.

Fältjägarpokalen skolskjutning gevär
18) I 14.

Lagtävling skolskjutning gevär: I 14—I 21: 119,7—120,2
Ind: 2) fanj Berlin 133; 3) kn E. Persson 129; 4) öfu Ögren 128.

Lagtävling skolskjutning gevär: I 14—Jönköping: 1745—1968
Ind: 1) fanj Hjelm 254; 8) kn E. Persson 241; 11) fanj Apelgren 233.

Svenska Dagbladets Riksskytte, skolskjutning gevär
Öfu Ögren 244 (av 250); kn E. Persson 244; fanj Järnkrok 243.

Komb. skol-fältskjutning pistol i Ockelbo
1) öfu Ögren 253; 2) rustm S. Jonsson 250.

Kretsmästerskap skolskjutning pistol i Söderhamn
Klass C: 1) rustm S. Jonsson; 3) serg Gulich.

AUGUSTI

RegM fri idrott
100 m: 1) C-O. Öijmark, 11.; 2) L. Berglund, 5.; 3) B. Ålund, 8.
400 m: 1) L. Johansson, 8.; 2) M. Lund, liv; 3 B. Norling, liv.
1500 m: 1) L. Johansson, 8.; 2) L. Söderkvist, 8.; 3) M. Lund, liv.
5000 m: 1) L. Söderkvist, 8.; 2) U. Hacksell, liv; 3) T. Söderblom, liv.
Längdhopp: 1) R. Olander, liv; 2) I. Hammarlund, 5.; 3) L. Johansson, 8.
Höjdhopp: 1) L. Johansson, 8.; 2) U. Nord 11.
Hgr: 1) B. Norling, liv; 2) R. Persson, 8.; 3) L. Nordström, 11.
Kula: 1) B. Norling, liv; 2) L. Nordström, 11.; 3) B. Ålund, 8.
Diskus: 1) R. Olander, liv; 2) B. Norling, liv; 3 B. Olsson, 12.
Stafett 4×100: 1) 8. komp; 2) 5. komp; 3) 11. komp.
Sv. stafett 1.000 m: 1) 8. komp; 2) livkomp.

RegM fälttävlan
1) kn B. Nilsson; 2) lt B. Gustavsson; 3) kn Björk.

RegM militär femkamp
1) Olander, liv; 2) fanj Munther; 3) Bäcker 12. komp.

RegM dagorientering
ÄO: 1) kn E. Persson; 2) kn G. Fredriksson; 3) fanj E. Jonzon.
YO: 1) kn B. Nilsson; 2) kn Wiebe; 3) kn Å. Sundstedt.
Sen, bef: 1) kn Björk; 2) lt B. Gustavsson; 3) fanj Munther.
Sen, vpl: 1) Jämthagen, liv; 2) Waller, 7. komp; 3) Svensson, 8. komp.
Lagtävling: 1) livkomp; 2) 8. komp; 3) 5. komp.

MID Ö fälttävlan, I 4 Linköping
ÄO: 12) mj Palm; 21) fanj Lindström. YO: 4) kn B. Nilsson; 5) kn Björk.
Sen: 8) lt B. Gustavsson; 10) lt Winberg; 21) öfu Lundberg.
Jun: 2) vpl I. Östlund; 5) vpl S. J. Jämthagen; 11) vpl O. Jansson.
Förbandslag: 2) I 14 (Björk, B. Nilsson, Winberg, Lundberg, B. Gustavsson).
Juniorlag: 1) I 14 (Östlund, Jämthagen, O. Jansson).

MM skytte, Östersunds garnison
Skolskjutning gevär: 38) förv Järnkrok 251; 52) fanj Hjelm 246.
Fältskjutning gevär: 22) förv Järnkrok 36; 44) fanj Hjelm 34.
Skolskjutning kpist: 63) fanj Berlin 307.
Skolskjutning pistol: 8) öfu Ögren 548; 48) rustm S. Jonsson 519.
Fältskjutning pistol: 3) öfu Ögren 40/13; 77) rustm S. Jonsson 26/12.

Hoforsträffen skolskjutning pistol
Klass III: 2) öfu Ögren 348; 4) rustm S. Jonsson 345; 11) förv Järnkrok 337.

Föreningsmästerskap duellskjutning pistol på Kungsbäck
1) öfu Ögren 281; 2) fanj Lundquist 271; 3) förv Järnkrok 263.

Kretsmästerskap duellskjutning pistol i Gävle
2) öfu Ögren 563; 7) fanj Lundquist 548; 14) förv Järnkrok 263.

SM skolskjutning pistol i Eksjö
Klass A: 24) öfu Ögren 269. Klass C: 145) rustm S. Jonsson 276.

SM fältskjutning pistol i Eksjö
44) fanj Lundquist 42; 47) öfu Ögren 42; 57) förv Järnkrok 41. Lag: 8) I 14.

SEPTEMBER

MID Ö mästerskap i budkavle, Fo 43 Strängnäs
Oldb: 1) I 14 (kn Björk, E. Persson o. B. Nilsson).
Sen: 4) I 14/I (serg Östlund, kn E. Danielsson, lt Winberg); 5) I 14/II (öfu Lundberg, öfu J. Larsson, lt B. Gustavsson).
Jun: 3) I 14/V (vpl Johansson, O. Jansson, S. Jämthagen); 7) I 14/VI.

Flergrensstaffetten: 8. komp segrande lag fr. v. Lennart Johansson, Ove Svedberg, kompanichefen Gert Fröderberg, Leif Söderquist och Per Söderblom.

MM dagorientering, KA 2 Karlskrona
Oldb: 2) kn Björk, 1.14.26; 3) kn B. Nilsson, 1.20.34.
Sen: 14) serg Romson, 1.39.40; 35) lt Winberg, 1.49.40; 78) öfu Lundberg 2.08.46.
Jun: 13) vpl Östlund 1.15.49.
Lagtävling: 10) I 14, 5.38.06.

MID Ö nattorientering, F 15 Söderhamn
ÄO: 2) kn G. Fredriksson, 1.24.27.
YO: 3) kn H. Jansson, 1.22.39; 4) kn Björk, 1.23.47.
Sen: 1) serg Romson, 1.28.57; 2) vpl Östlund, 1.29.08; 4) kn B. Nilsson 1.31.59.
Jun: 6) S. Johansson, 1.24.38; 7) M. Johansson, 1.28.51; 11) Waller, 1.58.18.
Lagtävling: Förbandslag: I 14/I (Romson, Östlund, B. Nilsson, B. Gustavsson, lt Jansson) 7.29.34; 2) I 14/II (K-E Olsson, Lundberg, E. Danielsson, E. Persson, Björk) 8.29.25. Juniorlag: 2) I 14 (S. Å. Johansson, M. Johansson, Hägglund) 4.25.57.

Flergrensstafetten Regementets Dag

Korpklass: 1) Televerket; 2) Bröderna Cederlöf.
Militärklass: 1) 8. komp, 36,47; 2) Ubefkåren, 37,15; 3) Offkåren, 37,48.

Fältskjutning pistol i Sandviken

Klass III: 4) öfu Ögren 44; 7) förv Järnkrok 43; 9) rustm S. Jonsson 43.
Klass I: 23) krp Pihl 31; 31) krp Pettersson 27.

Fältskjutning pistol i Eskilstuna

Klass III: 15) öfu Ögren 45; 16) förv Järnkrok 45.
Klass I: 51 krp Pettersson 29.

DM duellskjutning pistol i Gävle

1) öfu Ögren 566; 4) rustm S. Jonsson 552; 6) fanj Lundquist 550. Lag: 2) I 14.

DM internationell grovpistol i Gävle

2) öfu Ögren 564; 6) förv Järnkrok 539. Lag: 2) I 14.

OKTOBER

MID Ö militär femkamp, I 1 Stockholm

Befälsklass: 4) fanj Munther, 4299,2.
Vplklass: 1) Olander, liv, 4527,8; 7) Sverin, liv, 4123,4; 9) Bäcker, 12., 4077,1.
Lagtävling: 2) I 14/I, 12950,4; 6) I 14/II, 12015,8; 8) I 14/III, 11350,9.

AM militär femkamp, S 1 Uppsala

2) Olander, 4705,90; 24) Bäcker, 4201,52; 50) Bergström, 3902,62.
Lagtävling: 6) I 14 (Olander, Bäcker, Bergström) 12.810,4.

RegM terränglöpning

ÄO: 1) fanj Lindström, 19,47; YO: 1) kn B. Nilsson, 20,16.
Sen. bef: 1) fanj Ö. Andersson, 17,22; 2) öfu Lundberg, 17,40; 3) kn Österdahl, 18,25.
Vplklass: 1) Söderkvist, 8., 16,39; 2) Thyr, intavd, 17,29; 3) M. Lund, liv, 18,08.
Lagtävling: 1) livkomp, 1.30,18; 2) 12. komp, 1.34,50; 3) 8. komp, 1.35,39.

RegM nattorientering

ÄO: 1) fj Lindström, 1.13,07; 2) kn G. Fredriksson, 1.13,31; 3) förv Johansson, 1.15,00.
YO: 1) förv Järnkrok, 1.44,01.
Sen: 1) lt B. Gustavsson, 1.05,52; 2) fanj Munther, 1.26,21.
Vplklass: 1) S-Å. Johansson, 7., 1.19,47; 2) T. Persson, 8., 1.36,46; 3) O. Jansson, 11., 1.46,47.

RegM simning

100 m fritt: 1) J-E. Winlund, liv; 2) L. Odby, 8.; 3) O. Öhman, 5.
200 m bröst: 1) H. Hansson, 8.; 2) L. Kolmskog, 5.; 3) T. Söderblom, liv.
Lagkapp 10×50 m: 1) 8. komp; 2) 12. komp; 3) livkomp.

Göteborgs-Postens Riksskyttetävling

Kpist: 13) I 14. AK: 11) I 14.
Ind. kpist: J. Listh, 5., 192 (av 200). AK: R. Å. Åström, 7., 192 (av 200).

Fältskjutning pistol i Bollnäs

Klass III: 4) förv Järnkrok 45; 6) rustm S. Jonsson 42.
Klass L: 6) krp Pettersson 40.

Regementets två bästa pistolskyttar 1969: överfurir Curt Ögren och rustmästare Sven Jonsson

NOVEMBER

RegM handboll

1) 4. komp; 2) 12. komp; 3) 8. komp.

Höstfältskjutning pistol på Kungsbäck

Klass III: 1) öfu Ögren 42; 6) kn Nordin 35; 8) serg Gulich 35.
Klass II: 8) kn Rydvall 35.
Klass I: 8) krp Pihl 33; 12) krp B. Pettersson 30.
Lag, 5-manna: 2) I 14. Lag, 3-manna: 3) I 14/II; 4) I 14/I; 5 I 14/III.

DECEMBER

Svenska Pistolskytteförbundets hemmabanetävling

Klass 5 r: 19) öfu Ögren 231; 56) rustm S. Jonsson 228; 285) förv Järnkrok 220.
Klass 4 ab: 55) fu Hjelm 205. Klass 4 r: 65) fanj Hjelm 220.

Allsvenska pistolserien sportskytte Div 3 C

3) I 14 (10 lag).

Svenska Sportskytteförbundets hemmabanetävling skolskjutning

Klass 38 A: 38) rustm S. Jonsson 281; 82) fanj Zackrisson 272.
Klass 38 B: 30) serg Gulich 270; 31) kn Nordin 270.
Klass 22 A: 34) öfu Ögren 284; 38) fanj Zackrisson 284; 58) förv Järnkrok 281.

Svenska Sportskytteförbundets hemmabanetävling duellskjutning

Klass 38 A: 26) öfu Ögren 287; 38) rustm S. Jonsson 282; 47) förv Järnkrok 280.
Klass 38 B: 10) kn Nordin 282; 15) serg Gulich 277.
Klass 22 A: 43) öfu Ögren, 287.

EN FARS REPFARS MED STRIDSSELEN

DET HÄNDE sig att solen sken. En varm och befriande skön septembersol begåvade vår repinkallade soldat med friskt humör som susen gör, råg i ryggen och solsken i blicken. Vår man kom på sig att han visslade trots att han skulle fullgöra sin 18 dagar långa repmånad. I hans öron ringde en tidigare inlärd order: — Varje mans insats har betydelse för förbandens möjligheter att lösa sin uppgift. Kamraterna måste kunna lita på att var och en kan sitt jobb och att ingen sviker i det avgörande ögonblicket. Många är kallade (-in) men få äro utvalda och vår man var beredd att stå i strålkastarljuset och låta det hela kretsa kring sin person. — JAG är här nu.

EN VECKA SENARE

FÖRSTA gången jag kom hem i min nyförvärvade fältuniform skrattade mina barn. Tänker jag närmare efter så är nog förresten skrattade ett ganska milt uttryck. Den minsta vred sig som i magplågor och den stora kastade sig på sängen och kiknade i gutturala skrattorgier. Min trofasta hustru skrattade inte. Hon sjönk ned på en köksstol och grät. Själv ställde jag mej framför hallspegeln för att utröna vad det var som framkallade dessa vålsamma sinnesrörelser.

Bilden i spegeln visade husfadern i en till modell 52 omsydd 39:a. Byxorna var definitivt för stora och gav intryck att rymma åtminstone en soldat till. De korvade till sig rätt tappert i vida bukter nedåt de kanotliknande kängorna.

Vapenrocken däremot var av det modernt figurnära slaget. Och då det numera finns ganska mycket figur att vara nära så blev effekten ganska monumental. Till helhetsintrycket bidrog att de jovialiska förrådsgubbarna i sin spontana livsglädje gett mej en sådan där sliten variant utan ludd eller vad det heter, och med krage och ficklock pressade som böljande feberkurvor.

Detta bildsköna yttre kröntes av en mössa fält som trots ihärdiga försök med säkerhetsnålar aldrig lyckats erhålla den djärvt spetsiga stukning som kännetecknar aktivt befäl. I stället påminde den om en grå tunnpannkaka nedvikt åt öronen till. Och inte blev det bättre av att pannan pryddes av en rejäl oljefläck med tre fingrars dragning åt vänster.

MIN HEMKOMST raserade mycket. Åratals uppbyggande av fadersauktoriteten var till spillo. Respekten hos grannarna var borta. Låt oss därför lämna detta bittra öde.

DET FINNS ju så mycket annat att glädjas åt. Stridsselen hör dit. Den fyller repsoldatens liv med mening och skänker de långa gråa vardagarna ett nytt innehåll. Särskilt när den första gången skall monteras. Om det fanns ett Nobelpris även på den militära sidan borde det utan tvekan tillfalla uppfinnaren av denna genialiskt enkla konstruktion. Det lär finnas elitsoldater uppe i Kiruna som klarat ihopsättningen på 37 timmar. Smått fantastiskt.

SJÄLV HAR jag efter 8 dagars träget repande blott lyckats inse att den breda remmen inte är avsedd som band runt pannan enligt modell Döbeln vid Jutas. Jag har försökt. Men den åker bara ned över ögonen vid häftiga kroppsrörelser såsom givakt och dylikt. De smala remmarnas funktion är höljda i ett ännu större dunkel. Dessutom hör det till ett antal gröna påsar vilka är alldeles utmärkta att förvara smörgåsar i. Men det lär dom inte vara avsedda för.

JAG ÄR dock vid gott mod. Det lär bli en ny 18 dagars repmånad om fyra år och denna tidsrymd förefaller tillräcklig för att högsta ledningen skall klara ut en lösning på mysteriet med stridsselen. Nu vet jag i alla fall varför den heter så. För min sele och jag strider med varandra varje dag. Just nu ligger jag under med 8—0.

EN ANNAN sak att glädjas åt är de lyckliga stunder när ett s. k. läge inträder och soldaten skall vara packad. Då får man

leta fram alla de små nära och kära tingen ur tälthalmen och lägga dem i en hög. En enorm hög. Den skall sedan vikas, rullas, stoppas och komprimeras till en rad olika putor på soldatens kropp. Det är ett magnifikt förvandlingsnummer. Om hur det skall tillgå kan man hämta lärdom i SoldIA. Men teori och praktik låter sig inte alltid förenas.

NÄR MIN hög var halv gjorde jag en provhängning. Nog blev det putor alltid. Men inte alls på samma ställe som på andra soldater. Och tungt var det. Jag kände mej som en astronaut på månen fast tvärtom. Fötterna trycktes mot marken och mellan fotlapparna väste luften ut genom kängornas sulskarvar som på en bil med punktering. Men skam den som ger sig. Jag hängde på resten också och krönte verket med några kilo hjälm med vidhängande nät. Det var den pricken över i:et som tyngdlagen väntat på. Jag sjönk sakta nedåt i halmen och intog horisontalläge varvid halmstråna slöt sig över mitt huvud i stilla resignation.

DÄR LIGGER jag än. På utryckningsdagen river man tältet och hittar mej. Kompaniets bårbärare rycker ut och fraktar mej liggande till avrustningsförrådet. Jag känner mej djupt skamsen över den uppkomna situationen och när jag långt, långt borta hör ordern "Varje mans insats har betydelse för förbandets möjligheter att lösa sin uppgift. Kamraterna måste kunna lita på att var och en kan sitt jobb och att ingen sviker i det avgörande ögonblicket". —

DÅ känner jag mitt svek mot fosterlandet så ofantligt stort att jag helst vill sluta här.

INFILTRATION I "NÄCKEN"

Det regnade. Ett iskallt tätt strilregn, som förvandlade cigarretten i min hand till en oformlig massa. Kylan gick genom märg och ben. Himlen var dystert grå, ibland hotfull, liksom gav den en föraning om vad som skulle kunna hända. Om något gick på tok. Om jag gjorde en tabbe någonstans . . .

Skogen verkade ändlös. Stigen var hal och lerig, full av förrädiska rötter och stenar. Gång på gång halkade jag, snubblade och höll på att stå på öronen i mossan. Regnet gjorde sikten genom mina glasögon nästan obefintlig, men då och då skymtade jag i alla fall en grå uniform framför mig. Småsvärande koncentrerade jag mig på att hålla mig kvar på stigen.

De var tre stycken. Jag hade mött dem, när jag knallade längs den grå landsvägen. Hade frågat dem efter vägen och kommit underfund om att vi skulle åt samma håll. De visste en genväg genom skogen.

De pratade inte mycket. Vilket jag var enbart tacksam för. Jag ville helst inte svara på alltför många frågor. Jag halkade plötsligt och klev ner med foten i ett djupt, vattenfyllt hål. Mannen framför mig vände sig om, flinade och sträckte ut en hand. Jag tog tag och han drog upp mig på stigen igen.

Plötsligt var vi framme. Ett nätstängsel glittrade framför mig i regnet. Rakt framför mig skymtade jag en liten grind. Där skulle jag in!

Jag sackade avsiktligt en bit efter mina tre följeslagare. Ville ha tid att samla mig — tänka över vad jag skulle säga — kolla att alla prylar fanns på plats. En vakt dök plötsligt upp i grinden och jag gick in . . .

Bara några timmar tidigare hade jag suttit i en kal matsal i ett för länge sedan nedlagt badortshotell. Framför mig på bordet hade stått en kopp kaffe och på stolen mitt emot mig hade han suttit. Han hade inget namn, men jag mindes hans röst utmärkt — — —.

— *Er uppgift är att infiltrera i fiendens kustartilleri!*

Han hade haft en lätt medlidsam darr på rösten, när han sa det. Jag hade inte svarat, bara fortsatt att envist stirra ut genom fönstret.

— *Tyvärr är vi lite oförberedda. Vi kan bara ge er inskrivningsbok och inryckningsorder. Inga identitetspapper och knappast någon bakgrund. Ni . . .*

En till servitris lindrigt utklädd lotta närmade sig vårt bord med en kanna kaffe i handen och han avbröt sig. När lottan hällt upp nytt, hett kaffe i våra koppar och avlägsnat sig, fortsatte han:

— *Ni får bluffa Det är er enda chans. Den historia och den bakgrund vi kan ge er, stoppar inte ens för ett lindrigt förhör.*

Fienden hade börjat mobilisera på morgonen samma dag. Några timmar senare hade jag skickats till det gamla badortshotellet. Det hela var mycket hemligt och överdraget med det tjockaste täcke hysch-hysch, jag någonsin råkat på. Efter det föga uppmuntrande samtalet med mannen i matsalen hade jag skjutsats per bil till en punkt i närheten av den bas, där jag skulle mobilisera. Herregud, de hade inte ens vetat, var den förbaskade basen låg någonstans. Bara gett mig en ungefärlig riktning och sagt åt mig att knalla på.

Stigen fortsatte på andra sidan stängslet. Jag försökte ordna till mitt ansikte och visa upp den hopplösa och modstulna min, som kunde förväntas av en som är på väg att mobilisera. Så fortsatte jag längs stigen. Den följde stängslet och var tämligen jämn. Huttrande och med nedböjt huvud lunkade jag vidare. Plötsligt märkte jag, att det inte längre regnade. Jag tittade upp och fann, att jag stod under ett tak av presenning. Rakt framför mig stod två män i grå uniformer. Deras kpistar pekade rakt mot mig.

Vi stod stilla och tittade på varandra i en hel evighet. Det började skymma och skogen runt oss suddades ut i det tilltagande mörkret. Vi stod i ett ljust hål. Plötsligt gjorde den ene en rörelse med kpisten.

— Pappren!

Pappren? Jag började treva i innerfickan, fick tag på inskrivningsboken. I den låg inryckningsordern. Jag lämnade över rasket.

— Namnet?

— Olof Persson.

— Ni bor i Borlänge. Vilken adress?

— Skinnargatan 13 A.

— Vad heter polischefen i Borlänge?

— Ingen aning.

— Polismästaren, då?

— Ingen aning.

— Känner ni någon polisman i Borlänge?

— Nä... (Jäklar, nu går det åt helsike. Fan, att man inte vet något om Borlänge.)

— Jaha, mhm...

— Ja, int' håller jag ju reda på sånt, int'.

— Har ni körkort?

— Körkort?

— Ja, körkort eller någon annan identitetshandling, som bevisar vem ni är.

— Nä.

— Inget körkort?

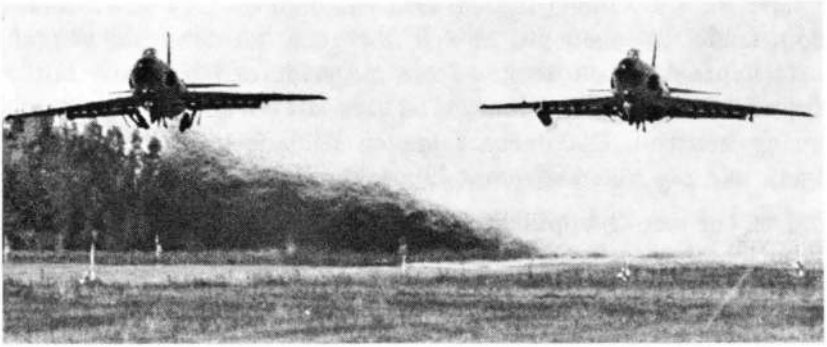
— Nä.

— Yrke?

— Snickare.

Den andre hade hela tiden stått orörlig och hört på. När jag sa snickare, vaknade han plötsligt till liv.

— Äh, låt'en passera. Han får det djävligt nog ändå i sinom tid.

Jag trodde inte mina öron. Två sekunder senare trodde jag inte mina ögon heller. Med ett gemensamt flin vinkade de åt mig att passera. Jag hade varit så övertygad om att äventyret var slut för min del, att jag fick en chock, när jag plötsligt fick passera. Jag gick som i dimma och missade det lilla hål i marken där jag skulle ner. Fick gå tillbaka till vakterna och fråga, vart jag skulle ta vägen. Tyckte inte om det, men det hade verkat ändå mera misstänkt om jag bara hade stått där i regnet och glott.

Det var ett litet hål. Jag hade nästan problem att komma ner. Det ledde till en lång trappa. Det var absolut mörkt och dessutom hade mina glasögon börjat imma igen, när jag kom inomhus. Jag såg inte ett barr. Efter trappan kom en lång tunnel, så en ny trappa och så en lång kö framför en låst dörr.

Kön var konstant. Rörde sig inte en millimeter framåt. Jag kikade mig lite försiktigt omkring. Rädd att det kanske kunde finnas någon där som kände igen mig. Jag såg ingen bekant, bara en samling grådaskiga, utmärglade ansikten utan några personliga drag. Ljuset från de kala glödlamporna i tunnelns tak gjorde inte mycket för att försköna omgivningen. Jag gis-

sade, att jag såg likadan ut själv. Kändes tryggt på något sätt. Jag skulle vara ganska svår att känna igen i den här belysningen.

Plötsligt svängde dörren upp och slog mot den fuktiga bergväggen. Med en unison suck satte sig kön i rörelse. In i en ny tunnel...

Men en annorlunda tunnel. Den var ombonad, fylld av dörrar som ledde till logement. Mellan dörrarna, på den gula väggen, satt vapenställ och krokar för stridsselar och hjälmar. Mitt i tunneln fanns tvättrummet. Det var dit vi skulle. Där fanns en ny kontroll. Fjärilarna i magen började göra sig påminta igen, när jag kikade framåt längs kön.

Det var då jag upptäckte honom. Jag hade nog sett men inte känt igen honom ute i trappan. Han var från mitt eget förband. Stod nonchalant lutad mot väggen och läste i en bok. Jäklar, då hade dom alltså skickat ut fler infiltratörer.

Jag kände mig skakad av upptäckten. Ju fler vi var, ju större var chansen att något skulle gå på tok någonstans. Det går inte att mata fi med hur mycket falska papper som helst.

Vi kom alldeles för fort fram till tvättrummet. Min vän stod bara ett par meter framför mig. Vi skulle komma att vara där inne samtidigt. Jäklar — — —

Tvättrummet var deprimerande. Kanske tyckte jag att det såg värre ut än det var, för att min egen situation verkade så dyster. Rummet hade fläckiga grå väggar, spruckna speglar, en rostig och smutsig handvask och det luktade instängt. Direkt innanför dörren stod ett bord, där tre skötte inmönstringen.

Jag såg, när de plockade min vän ur ledet. Han hade torskat. Modet slog med en duns i fotsulorna. Jag hörde knappt, att jag blev tilltalad.

— Pappren!

Han fick säga det två gånger, innan jag reagerade. När han lyckades tränga igenom dimman i min hjärna, ryckte jag till på ett pinsamt skuldmedvetet sätt. Men männen på andra sidan skrivbordet tycktes inte reagera. De verkade trötta på gränsen till apati. Slött bläddrade de igenom mina dokument. Prickade av mig på listorna, skrev ut int- och tygkort och slängde åt mig förbandstecknen.

Snabbt gick jag ut ur det dystra tvättrummet. Svetten rann utför ryggen. Nu var jag mitt i getingboet. Nu skulle jag på-rusta.

Nästan som i trance fortsatte jag längs den gula korridoren. Efter tio meter fick jag uniform, marschskor och andra persedlar. Efter ytterligare tio meter fick jag vapen. Det var en gammal karbin, modell 96. Jag hade aldrig sett en sådan förut och blev lite' bekymrad. Om någon begärde, att jag skulle skjuta med den, skulle jag åka dit direkt.

Plötsligt kom jag fram till ett kors där fyra korridorer möttes. En småväxt fanjunkare med trötta ögon vinkade åt mig att ta den vänstra korridoren. Nästan vacklande under min enorma utrustning stretade jag vidare. Golvet sluttade svagt uppåt och jag undrade, om jag var på väg mot en utgång.

En bit upp i korridoren, som nu blivit fältmässigt grå, var det dags att klä om. Korridoren myllrade av soldater i olika stadier av av- eller påkläddhet. Jag lyckades tränga mig in vid ena väggen och började med en känsla av hopplöshet att rota i min väldiga persedelhög.

Uniformen var inget problem. Sån bär jag till vardags. Men var skulle jag göra av alla prylar, som jag inte rimligtvis kunde ha på mig? Ett försiktigt studium av omgivningen klargjorde,

att jag på något vis måste stuva ner det som blivit över i en ryggsäck. Ryggsäcken verkade beklämmande liten.

Efter en timmes hårt jobb var ryggsäcken packad till bristningsgränsen. Utanpå den hängde kappa, hjälm, matkärl och gasskyddsväska. Jag hängde på mig prylarna och började gå längs korridoren igen. Det kändes som om jag tillbringat en livstid med att gå längs underjordiska korridorer.

Luften blev kyligare. Korridoren tog slut och jag klev ut ur berget. Det hade blivit mörkt. Luften var kyligare. Det regnade inte längre. Jag stod kvar och försökte orientera mig. På båda sidor var jag omgiven av skog. Min närmaste uppgift var att leta reda på en skylt med ett nummer, som överensstämde med det jag fick i inmönstringskontrollen.

Skylten satt på ett träd tjugo meter upp i skogen till vänster. Jag slängde ner utrustningen och gav mig ut på jakt efter ärtsoppan. Det var nio timmar sen jag fick mat sist och det började aptitsuga i magen.

Efter maten började vi vänta. Vi — det var jag och fem andra soldater, som alla hade samma mål någonstans i havsbandet — satt huttrande i skogen utan att egentligen veta var vi befann oss. Vi pratade just ingenting. Alla satt tysta och tänkte på sitt. För min del var jag upptagen med att så diskret som möjligt försöka fundera ut hur mitt vapen fungerade.

Plötsligt började saker hända. En sergeant kom rusande genom skogen med andan i halsen och skrek åt oss att samla ihop prylarna och göra oss beredda för förflyttning. Två minuter senare småsprang vi i största oordning genom skogen mot en väg, där en buss skulle hämta oss.

Bussen fanns där den skulle. Andfådda klättrade vi in, den rullade iväg och jag tittade ivrigt ut genom fönstret för att försöka lista ut var jag befann mig. Men jag såg bara mörk skog, som inte gav några ledtrådar.

Jag lutade mig tillbaka mot ryggstödet och lät tankarna sväva. Snart kanske jag skulle vara vid målet. Där väntade rollen som motorskötare, en syssla som jag inte hade den blekaste aning om.

Det skulle inte gå att uppehålla den masken länge, det var jag övertygad om. Det jag skulle göra måste ske fort, innan jag blev avslöjad. Det måste gå fort...

Jag vaknade med ett ryck, när bussen stannade. Halvsovande vacklade vi av bussen! En furir mötte oss och förde oss längs en stig genom skogen. Efter fem minuters marsch var vi framme. Det hade börjat regna igen och jag hade litet svårt att orientera mig. Men så såg jag vad det var — *en radarstation!*

Det var inte lång tid kvar nu. Mekaniskt svarade jag på uppropet. Hela tiden kikade jag försiktigt runt omkring mig, försökte bilda mig en uppfattning om stationens verksamhet. Rakt fram låg själva huvudbyggnaden — ett högt torn med en radarantenn på taket. Dit skulle jag.

Jag gick mot dörren. Alldeles till vänster innanför den fanns en stege. Jag klättrade upp. Stegen ledde till ett litet rum med två sängar och ett litet bord. Vid bordet satt chefen för radarstationen. På golvet mitt emot honom stod en överstelöjtnant. Jag ställde mig nära stegen och såg avvaktande på dem. Nu var bollen hos överstelöjtnanten.

Han pekade på mig. — *Hur har den mannen kommit hit?*

— Han är motorskötare och ska tjänstgöra här, svarade chefen.

Överstelöjtnanten gjorde en dramatisk gest åt mitt håll.

— *Den mannen är korpral vid I 14. Han är här på falska papper.*

Jag log ett brett leende som till lika delar var trött och generat. Så tog jag ett steg framåt, sträckte upp mig och presenterade mig:

— *Knislund, angenämt!*

Wejbro

INFÖR 70-TALET PÅ KUNGSBÄCK

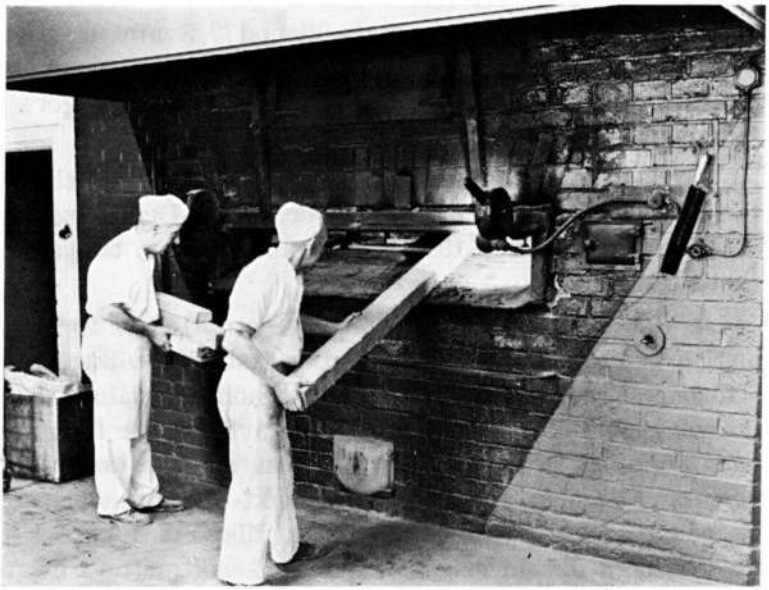
Samlingssalen i fritidshuset

I Bocken 1966/67 återfinns en artikel "Vad kan vi vänta oss av framtiden". Då nämndes 1966 som ett revolutionerande år med stora förändringar och planer för den närmaste tiden. Mycket av det som nämndes där har förverkligats, men frågan är om inte 1970-talet kommer med de för regementet verkligt stora förändringarna.

Byggnationen fortsätter med oförminskad fart. De tre kasernerna är helt klara och de värnpliktiga har flyttat in i moderna förläggningar. I tur står kanslihuset, vars yttre skall ges en finputsning. Fritidshuset invigdes den 25 november 1969. Här har våra värnpliktiga erhållit moderna och ändamålsenliga lokaler, vilket de äldre generationerna länge saknat. Nybyggnad av vakt- och arrestlokal på planen omedelbart öster snickeriverkstaden har påbörjats och skall färdigställas innevarande vår. Nästa byggnadsprojekt blir det nya marketenteriet, som skall ligga i den s. k. underofficersparken i höjd med matsalen. Byggnaden avses kunna utökas med en fullständig militärrestaurang för samtliga anställda vid regementet. Här skall även inrymmas samlingsrum för de olika befälskårerna.

Beträffande övningsterrängen har Europaväg 4 kastat sin slagskugga över regementet. Stakningsförslagen har varit många, men nu är den slutgiltiga sträckningen över området fastställd. Denna motorväg kommer att söderifrån gå tvärs över korthållsbanan, vidare norrut förbi fo-förråden med anslutning till Riks-80 i trakten av "nn" i Johanneslöt. För att möjliggöra förbindelserna inom det delade övningsområdet skall två vägportar byggas dels vid skjutbanevägen och dels vid vägen mot Backa. Förlorad terräng avses ersättas med mark sydväst nuvarande skjutterräng.

I Marma pågår ett successivt inköp av gårdar och markområden för att åstadkomma ett skjutfält för ett modernt infanteriregemente med dess alltmer avancerade skjutvapen. Själva lägret skall bestå men vissa gamla byggnader skall rivas för att ge plats åt nya bland annat för att höja lägerplatsens hygieniska standard.

Ugns- och bordsarbetarna H. Tropp och O. Sundström matar den ålderdomliga ugnen.

Natten till Valborgsmässoafton 1969 bakades de sista bullarna och limporna i det anrika bageriet i Valls hage. Bageriet var en gång mejeri vid den dåvarande herrgården på Vall. 1913 förändrades byggnaden till bageri och därtill bostad åt

bagarmästare David Karman. Vid faderns död tog sonen Gunnar över som chef, men han hade då under många år arbetat vid faderns sida. Receptet på "kusar" t. ex. var en hemlighet dem emellan. Under krigsåret 1942 var genomsnittsbakningen av kusar per månad 144.000. Arbetet skedde i tvåskift och arbetsstyrkan var 14 man. Då bageriet upphörde fanns tre anställda, samtliga gamla trotjänare — nämligen 70-årige Harry Tropp och 72-årige Oscar Sundström, bords- och ugnsarbetare samt trågare Josef Forsell, 69 år.

Under våren 1969 blåste snåla vindar kring Soldatkyrkan. Personalkassan, som är ansvarig för byggnaden, hade fått dåliga finanser och ansåg sig icke kunna förvalta densamma i fortsättningen. Rivningshotet stod nära för dörren. För närvarande är läget något ljusare. Fortifikationsförvaltningen har trätt emellan och bekostat vissa reparationer. Även pågår förhandlingar med stadens kyrkliga organisationer om kyrkans bevarande. Läget verkar kärvt och frågan är: "Har vi råd att rasera denna regementets stora klenod?" Svaret måste bli nej. Under sin 60-åriga tillvaro har Soldatkyrkan genomgått flera kriser, men än står den kvar och må den även göra så för kommande generationers uppbyggelse.

Det gamla Livtorpet vid korthållsbanan har rivits och 1970 står snickeriverkstaden på kaserngården i tur. Denna byggnad flyttades hit från Mohed 1910 och användes till en början som marketenteri.

Under det gångna året påbörjades ett flertal försök. I augusti organiserades en permanent vaktstyrka, vilken under den förberedande soldatutbildningen erhöll specialutbildning i bevakningspolis- och brandtjänst med civila lärare från kommunens polis och brandkår. Vaktstyrkan, som består av fyra grupper om åtta man, svarar för såväl vakt- som brandtjänsten. Varje grupp går ett dygn i vakttjänst, vilar ett dygn och utbildas två dygn för sin krigsbefattning — vaktpluton i brigadstab.

I oktober påbörjades försök med försäljning av mellanöl på marketenteriet samt försök med civil klädsel efter tjänstens slut. Båda försöken har slagit väl ut.

Det mest omfattande försöket påbörjas i år den 1 maj och gäller en rationalisering av förvaltningstjänsten inom rege-

Första vaktgruppen med kompanichefen, kapten G. Fernquist, längst t. v. och vaktchefen, rustm G. M. Ersholt, t. h.

mentet och Fo 49. Avsikten är att regementet under regementschefen skall bli en ren utbildningsanstalt. Under försvarsområdesbefälhavaren skall lyda de sammanslagna mobiliseringsavdelningarna med tillhörande krigsförråd. Samma sak gäller förvaltningsavdelningarna kassa, tyg, int och kasernvård.

Fo-staben kommer att lämna sina lokaler nere i staden och flytta in på Vall, som tillfälligt inreds till expeditionslokaler. I anslutning till huvudbyggnaden kommer fyra till fem expeditionsbaracker att uppföras. Det hela är ett provisorium under de två år, som försöken kommer att pågå. Någon miljöförstöring av parken kring Vall kommer icke att ske.

Under 1970-talet kan man räkna med ett flertal regeringsbeslut allt eftersom de militära utredningarna blir klara, t. ex. tjänsteställningsutredningen med nya namn på befälskårerna och nya grader, tjänsteåldersutredningen med nya pensionsåldrar, utredningen om handräckningsvärnpliktiga, som kommer att beröra våra mässar.

Nog blir 1970-talet ett revolutionerande årtionde för oss som är i tjänst.

Gunnar Fernquist

Fanjunkare S G Gustafsson, Klinten

Lantbrukare Hjalmar Isberg, Bollnäs

f d Soldat Lars Törnros, Arbrå

Kapten Georg Lundberg, Gävle

Major K Stamer, Ekolsund

Kapten Ewert Unger, Stockholm

f d Soldat Lars Nyberg, Rengsjö

Köpman Gunnar Lindekvist, Skellefteå

f d Soldat Johan Nordh, Alfta

Entreprenör H M Andersson, Gävle

Kontorsskrivare Gustaf Liljedahl, Gävle

f d Soldat Jonas Säll, Landafors

Fanjunkare J Mörk, Gnarp

f Riksdagsman Per Persson, Runemo

f d Kriminalkonstapel Aug Sundberg, Gävle

Handelsbiträde Edvin Liebenholtz, Järbo

Herr Gustaf Forslöf, Harmånger

Rustmästare M A Eklöf, Gävle

Herr Jonas Brokvist, Runemo

Folkskollärare Harald Eriksson, Bollnäs

Kapten M Vidigson, Gävle

REGEMENTETS KAMRATFÖRENING

AVGÅENDE ORDFÖRANDE

Överste Axel Henriksson utnämndes till chef för regementet den 1. april 1957 och valdes vid nästföljande årsmöte till föreningens vice ordförande. Som ordförande kvarstod företrädaren som regementschef, överste Hans Berggren, t. o. m. 1962, då han tillades hedersordförandeposten och överlämnade "den aktiva klubban" till överste Axel Henriksson. Redan som vice ordförande — tillika fungerande styrelseordförande — verkade Axel Henriksson aktivt, intresserat och med goda resultat till föreningens fromma.

Som kamratföreningens både styrelse- och föreningsordförande blev det Axel Henriksson förunnat att leda verksamheten fram till årsmötet 1967. Då övertog hans efterträdare som regementschef, överste Nils Sköld, funktionen som styrelseordförande. Som föreningsordförande kvarstod Axel Henriksson t. o. m. september månad 1968. Vid sin avgång blev han infogad bland föreningens hedersledamöter.

Överste Axel Henrikssons intresse och betydelse för kamratföreningen under den långa "chefstiden" har väl omvittnats i många sammanhang. "Bocken" 1962/63 konstaterar bland annat att "med hans stimulerande intresse och okuvliga energi som drivkraft har "Bocken" i sin nuvarande form växt fram — —".

Verksamhetsberättelse

Styrelsen för Kungl Hälsinge regementes Kamratförening får härmed avgiva följande berättelse för verksamheten under 1969.

Hedersordförande: Överste Hans Berggren, Hille.

Styrelse:

Ordförande: överste Jan Smedler, Gävle. Vice ordförande: överstelöjtnant Arne Dyberg, Stockholm. Sekreterare: förvaltare Helmer Nygren, Gävle. Vice sekreterare: fanjunkare Östen Andersson, Gävle. Kassör: förvaltare Harald Fisk, Valbo.

Hedersledamöter:

Ärkebiskop Erling Eidem, general Curt Göransson, generalmajor Nils Sköld, överste Carl Hamnström och överste Axel Henriksson.

TILLTRÄDANDE ORDFÖRANDE

Överste Jan Smedler utnämndes till chef för regementet den 1. oktober 1968 och övertog samtidigt ordförandeklubban i kamratföreningen. På grund av arbete i försvarsdepartementet kunde han emellertid inte tillträda och installera sig i någondera befattningen förrän 1. april 1969. Dock hade hans intresse för båda uppgifterna dessförinnan fört honom till regementet på dagsbesök. Vid föreningens styrelsesammanträde den 20 februari 1969 hanterade han således ordförandeklubban och hade dessförinnan hunnit orientera sig väl om kamratföreningens och redaktion Bockens arbete och problematik. Ursprungligen I 15-officer, Borås men med erfarenheter även från tjänstgöring vid andra traditionsrika bygderegementen — I 17, Uddevalla och I 13, Falun — har han från första stund aktivt intresserat sig för föreningens verksamhet och med bestämd måliniktning hanterat ordförandeklubban.

Ledamöter:

Förvaltare E W Andersson, Gävle, hemmansägare Einar Berlin, Valbo, överfurir Kjell Ellebo, Valbo, kapten Gert Nilsson, Gävle, överste Ingvar Grundell, Stockholm, landstingsman Per-Evert Persson, Bollnäs, bokförare Ernst Röstlund, Hofors och rustmästare Åke Wiklund, Gävle.

Verkställande utskott:

Jan Smedler, ordförande, Östen Andersson, Einar Berlin, Harald Fisk och H. Nygren.

Revisorer:

Stadsrevisor C W Forsberg och rustmästare Leonard Wikström med inspektör Folke Löfgren och redaktör Erik Wickberg, som ersättare. Samtliga från Gävle.

Valberedning:

Bankkamrer C Müntzing, ingenjör Torsten Ygge, båda från Gävle, och förste poliskonstapel Birger Hofvenstam, Järbo, med fanjunkare L P Gustafsson, Stockholm och musikfanjunkare Erik Åkerlund, Strömsbruk, som ersättare.

Redaktionskommitté för föreningens årsbok "Bocken" 1969—1970: Kapten Gunnar Fernquist, sammankallande och kapten Sven Bratt. Båda från Gävle.

Hedersmedlemmar:

Soldaterna Jonas Alm, Jöns Bergkvist, Johan Klar, Erik Krig, Hans-Erik Roth, K Åström och dist.korpral Oscar Wallberg.

Medlemmar per den 31/12 1969: 645. Ständiga medlemmar 9. Hedersordförande 1. Hedersledamöter och hedersmedlemmar 13. Under året avlidna medlemmar 21.

Sammanträden:

Årssammanträde den 7/9. Styrelsen den 20/2 och 7/9. VU vid behov.

Ledamöter i Historie- och museifonden:

Kapten Gert Nilsson och förvaltare H Fisk.

Uppvaktningar m. m.:

8/1 Överste Jan Smedler på 50-årsdagen. Telegram.
11/1 Soldaten Lars Nybergs jordfästning. Kapten B Nordlander nedlade föreningens krans.
20/3 Löjtnant E A Pira 90 år.
31/3 Soldaten Lars Törnros död.
1/6 Soldaten K Åström, 90 år. Kyrkoherde Erik Höglund, Söderala, överbringade föreningens lyckönskan.
5/7 Soldaten Johan Nords jordfästning. Riksdagsman Per Persson, nedlade föreningens krans.
15/7 Generallöjtnant Curt Göransson, 60 år. Telegram.
11/10 Soldaten Jonas Sälls jordfästning. Fanjunkare Östen Andersson nedlade föreningens krans.
20/10 Riksdagsman Per Persson, 85 år. Telegram.
31/10 Soldaten Jonas Alm, 90 år. Uppvaktades av överstelöjtnant C H Gåsste och kapten Gunnar Fernquist.
15/11 Riksdagsman Per Perssons jordfästning. Landstingsman Per-Evert Persson och förvaltare H Nygren nedlade föreningens krans.
1/12 Rustmästare Åke Wiklund, 50 år. Uppvaktades av överste Jan Smedler och förvaltare H Nygren.

Donationsfonden

Årssammanträdet beslöt att tillgängliga räntemedel skulle avsättas för tryckning av regementets personalhistoria.

Regementets dag

Det var i år 31 gången som regementets Kamratförening arrangerade regementets dag och i alla år har vi gynnats av vackert väder, vilket har medfört att flera tusen människor år efter år letat sig upp till "Hälsingarna" och vi hade glädjen att i år räkna med nytt publikrekord med över 8000 besökande enligt Gävlepolisens beräkningar.

Avsikten är och har alltid varit att visa allmänheten hur regementet fungerar och vilka förändringar som har ägt rum icke minst beträffande boendemiljön. Vi kan nu konstatera, att samtliga kaserner är helt renoverade, vilket i hög grad har ökat trivseln för de värnpliktiga. Utförligare referat av arrangemangen på regementets dag återfinns i årskrönikan.

Vi vill i detta sammanhang rikta ett varmt tack till militärmusiken i Falun, regementets idrottsförening, lottorna, Röda Korset, Försvarets motorklubb och alla såväl befäl som värnpliktiga och civilanställda, vilka samtliga på ett verksamt sätt bidragit till det gynnsamma resultatet.

I olika sammanhang har äldre årskurser omfattande både befäl och värnpliktiga varit samlade till träffar dels under året och dels i samband med regementets dag. Styrelsen har medverkat med upprop.

Årssammanträdet

Årssammanträdet ägde som vanligt rum i anslutning till regementets dag den 7/9 1969.

Verksamhets-, förvaltnings- och revisionsberättelsen godkändes. Sammanträdet beslöt att årsavgiften för 1970 skall vara 10: — kr. Föreningens årsbok "Bocken" skall även under 1969/70 utgivas i bokform.

Flergrensstafetten

Som vanligt blev årets tävling en spännande historia med mycken dramatik in i det sista, vilket säkert har till följd att denna tävlingsform kan hållas vid liv år efter år.

Vi kan med glädje konstatera att antalet civila lag åter börjar öka, vilket är mycket glädjande. Den rädsla, som gjorde sig gällande i början, då simningen utbyttes mot hinderlöpning, har nu övervunnits. Korporationsklassen vanns av Televerket och militärklassen av 8. kompaniet, som därmed bröt underofficerskårens långa segerrad.

Avslutning

Styrelsen önskar till sist rikta ett varmt tack till alla och envar inom och utom föreningen, som på olika sätt bidragit till ökad förståelse för föreningens syften och arbete allt i avsikt att stärka sambandet mellan regementet och bygden.

Gävle i januari 1970

Jan Smedler
Ordförande

Arne Dyberg *Einar Berlin* *Östen Andersson* */H. Nygren*
Sekreterare

Harald Fisk
Kassör

3 populära
GÄVLE-restauranger

RESTAURANG
UGGLAN
SJÄLVSERVERING
Fullst. rättigheter och drinkbar

GEFLE WAPEN
SJÄLVSERVERING
Fullst. rättigheter och drinkbar

SÖDERHJELMSKA
Värdshuset
RESTAURANG – DRINKBAR
MUSIK – ROULETTE

GÄVLE RESTAURANG AB

Bidrag till boken har erhållits

Arbetarbladet

Arbrå Verkstads AB, Arbrå

Avesta Jernhandels AB, Avesta

Bergströms lager Eftr, Gävle

Bollnäs Bil & Mekaniska AB, Bollnäs

Edsbyverken, AB, Edsbyn

Elektrobageriet AB, Edsbyn

Vict. Th Engwall & Co Kommanditbolag, Gävle

Forsbro Yllefabrik, Arbrå

Fägerblads Repro, Gävle

Gefle Dagblad, Gävle

Gefleortens Mejeriförening, Gävle

Gävle Plåt AB, Gävle

Hallbergs Bokhandel, Gävle

Hellspongs Herrekipering, Ljusdal

A. Hildebrand Hovjuvelerare, Gävle—Sandviken

Hälsinge Kuriren, Söderhamn

Henry Jerner Maskin AB, Gävle

Industria-Press, Stockholm

Järbo Handels AB, Järbo

Järbo Såg & Hyvleri, Gästrikehus, Järbo

Kilafors Trävaru AB, Kilafors

av följande företag och annonsörer

Kilafors Ullspinneri, Kilafors

H. Lindgren AB, Gävle

Lingbo Verkstäder, Lingbo

Lötens Handels AB, Regnsjö

Elof Malmberg, AB, Gävle

Motormekaniska, Järvsö

Möbelproduktion AB, Gävle

Nordgren, Ek & Co, Gävle

Carl A. Ohlsson, AB, Gävle

Ockelbo-Lundgren AB, Ockelbo

Olssons Café, Marma

Pix AB, Gävle

Allan Rehnström & Co AB, Gävle

G. Sehlbergs Urhandel, Gävle

Snögrens Cykel & Sportaffär, Gävle

Solängens Handelsträdgård, Gävle

Stattins Järnhandel AB, Sandviken

Sundén Färg & Tapethandel, Bollnäs

Valbo Färghandel, Valbo

Sixten Waldenby AB, Rörledningsfirma, Gävle

Jacob Wennberg AB, Gävle

Östbergs Fabriks AB, Alfta

Köper och säljer allt

Här har kronan sitt värde!

NEJMANS EXPORTAFFÄR

Järn- & Metallaffär en gros
Båtmansgatan 6, Gävle
Tel. 11 61 63, 11 61 64

Alfta
Gästgivaregård

Moderna rum med toilett och dusch

- **Restaurang**
- **Sällskapsrum**
- **Fullständiga rättigheter**

Tfn 0271/100 14, 111 14

REDAKTION BOCKEN

försäljer från lager:

Bocken 1961	Allmän del	Utsåld
Bocken 1962	Staben	Utsåld
Bocken 1963	Livkomp	Pris 5:—
Bocken 1964	Färnebo kompani	Pris 5:—
Bocken 1965	Forsa kompani	Pris 5:—
Bocken 1966	Alfta kompani	Pris 5:—
Bocken 1967	Ovansjö kompani	Pris 5:—
Bocken 1968	Arbrå kompani	Pris 5:—
Bocken 1969	Delsbo kompani	Pris 10:—
Bocken 1970	Järvsö kompani	Pris 12:—

Tillkommer expeditionsavgift 1:— per bok.

Beställning sker enklast genom att beloppet insättes på postgiro 583580, Redaktionen Bocken, I 14, 801 08 Gävle 1, med angivande på talongen om önskad leverans.

platsen för konferenser, semester och vintersport
turistcentrum i stark utveckling
med planer på utbyggnad av

alpin anläggning,

stugbyar och fritidsanläggningar.

ALLT FLER OCH FLER

TYCKER MER OCH MER

OM

JÄRVSÖ
KOMMUN

Turistbyrån har telefon 0651/403 26

Hälsinglands pärla heter Järvsö!

och där finner ni oss

GULF och UNO X samt vår AUTOGRILL

Vi står till tjänst hela dagarna med

GOD OCH HEMLAGAD MAT

Konditorivaror av egen tillverkning

Beställningar mottages över telefon 0651/403 40

AB ÖIJE BENSIN

Järvsö

LIVSMEDEL
för
HEM och FRITID

PER NYGÅRDS LANTHANDEL

Nybo, Järvsö

Tfn 0651/471 39

Ett bra utflyktsmål är

MOTELL JÄRVEN

JÄRVSÖ

God mat serveras hela dagen.

Weekend för fiske och sport.

Matsalen dekorerad med målningar av Winblad von Waller

Tfn 0651/472 65

3 SPECIALAFFÄRER TILL EDER TJÄNST

JÄRNAFFÄREN

HUSGERÅDSAFFÄREN

UTSTÄLLNINGEN

JERFSÖ JERNHANDEL AB

Tel. 0651/404 40 vx

Järvsöbadens Turisthotell

JÄRVSÖ

POPULÄRT FAMILJE- och KONFERENSHOTELL

Vacker natur ☐ Berömt för sin goda mat ☐ Fullständiga rättigheter

Prickade spår och leder ☐ Bastuavdelning ☐ Fina utflyktsmål

Tfn 0651/404 00

TRYCKSAKER...

Vi hjälper dig med idéer och layouter,
givetvis så trycker vi dem också.

Kontakta oss då det gäller

TIDSKRIFTER · REKLAMTRYCK · FAKTUROR
KUVERT · FAMILJETRYCK · AFFISCHER M. M.

LJUSDALS TRYCK AB

Södra Järnvägsgatan 52, Ljusdal, tel. 0651/133 60 vx

Järvsö Färghandel

ALLT I BRANSCHEN

Tfn 0651/401 18

HÄLSINGELITTERATUR
ha vi ett välsorterat lager av.
Begär förteckning.

ERICSSONS BOKHANDEL
LJUSDAL

GÅ BÄTTRE
GÅ TILL
SKOMAGASINET

Ljusdal
Tfn 0651/113 82

BERGSTRANDS JÄRNHANDEL AB

Edsbyn

Tfn 0271/200 07 - 204 07

Allt i järn — byggnadsmaterial

Ljusdals köping

välkomnar företagare i alla branscher

Ett samhälle med modern planering som möter befolkningen med väl utbyggt skolväsende, bostäder och serviceanläggningar. Industri- och hantverkshus under uppförande med plats för nya företagare. Nya industriområden finnas och planeras.

Tag kontakt med den industrivänliga kommunen Ljusdal i hjärtat av Hälsingland.

KOMMUNALKONTORET
Ljusdal. Tel. 0651/117 90

Kommunalnämndens ordförande
Kanslichefen

I HOGDALS KOMMUN

har redan vidtagits KRAFTÅTGÄRDER

för att möta Edra behov. Skogar och kraftverk med enorma resurser — förutsättningar för en vinstrik framtid.

FÖRETAGSVÄNLIGA KOMMUNALA MYNDIGHETER

erbjuder goda industritomter med elkraft, vatten och avlopp intill riksväg 81 (Ljusdal—Östersund), och inlandsbanan (Mora—Östersund) i tätorten Ytterhogdal (1.000 inv.) med modern kommunal bostadsbebyggelse och rik tillgång på manlig och kvinnlig arbeteskraft.

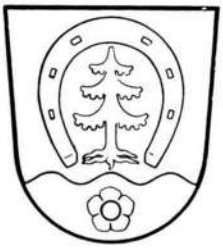
EGET HÖGSTADIUM

FRITIDSVÄNLIG BYGD

i det natursköna västra Hälsingland

INFORMATIONER

lämnas den intresserade av kommunalnämndens ordförande, telefon 0680/601 03, eller kommunalkamreren, telefon 0680/603 75

FÖRETAGARE

Färila kommun

erbjuder

Industritomter

på rymligt och välbelagt industriområde
God arbetskraft till avtalsenlig lön

SKOLOR
9-årig grundskola

KOMMUNIKATIONER
God bussförbindelse med Ljusdal (15 km)

FRITID
Vallåsens friluftsområde:
Slalombacke 820 m lång, 140 m fallhöjd, lift, toppstuga med servering, märkta skidspår och strövområden.

Idrottsplatser 3 st., ishockeybana, bandybana och tennisbanor.

Elljusbana 2,5 km för skidåkning vintertid och motionslöpning sommartid.

Friluftsbad (3 st.) vid natursköna skogssjöar.

FISKE
Fina fiskevatten i älv, sjö eller bäck.

Kontakta
Kommunalkontoret, Färila
Tel. 0651/203 53 — Adress Fack 43, Färila

Alfta Hotell

Rekommenderas

RUM – MAT
KONDITORISERVERING

Ombesörjer alla sorters beställningar

Humana priser

Tfn 0271/100 22

BPA

BYGGNADSPRODUKTION

Gävleavd.

Utför

byggnads-, vvs-, el-, målnings-, plåt- och glasarbeten

Tfn 026/18 83 00

S. Kansligatan 26, GÄVLE

Anlita ortens fackmän
för alla uppdrag inom branschen

VALBO EL

MARKHEDEN — CENTRUM, S. VALBO. TEL. 13 04 76, 13 04 77

eldnings-OLJA
KOL o. KOKS

GEFLE 121588
KOLIMPORT

Vid besök i FÄRILA
BO och ÄT på

HOTELL GÄSTIS

God mat — Trivsamma rum
Tfn 0651/200 96, 201 25

Tur och returbiljett är inte alltid billigast

Brukar ni åka samma sträcka ofta?
Eller är ni några stycken
som åker samma sträcka då och då?

Då skall ni köpa ett häfte biljetter.

Köper ni tio biljetter på en gång, så får ni 10 % rabatt på priset för 5 tur och returresor.

Om ni köper 50 biljetter på en gång, så kan ni få upp till 35 % rabatt. Men då måste resorna vara minst 15 mil.

Biljetterna är inte personliga. Vem som helst får använda dem.

Ni kan dela ut dem i familj,
eller använda dem i företaget.

SJ

AB BRÖDERNA CEDERLÖF

GÄVLE

TELEFON VÄXEL **11 56 40** Telex 811 27

TELEFON VÄXEL **11 56 40** Telex 811 27

PLATTSÄTTNING - GLASBETONG
GLASMOSAIK
PLAST och LINOLEUM
BYGGNADSMATERIAL – Specialitet **BYGGNADSSNICKERIER**

OLSSONS BLOMSTERHANDEL

Nygatan 15, GÄVLE

Telefoner: 12 04 16 och 11 39 16

Älvkarleby Turisthotell "Turisten"

Tel. 721 44, 725 11

Öppet: febr.–maj: söndagar
maj–sept.: dagligen

HOTELLET öppet året runt

Ång-tvätten

Tvättar allt för alla

Butiker i hela länet

– –

Kom ihåg TVÄTTBAREN i Gävle,

N. Köpmangatan 12

Tfn 026/11 05 10

Bergvik och Ala Aktiebolag

SÖDERHAMN

anlita specialaffären
i radio och TV

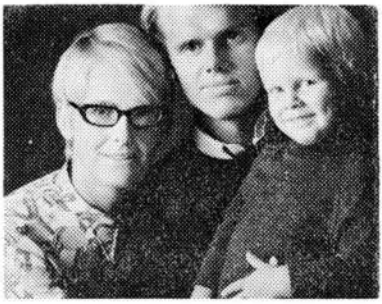
40 år i branschen - Allt i radio-TV
Modern serviceverkstad

FILIP ANDERSSON
RADIO·TV·AB (F. D. NORBORGS)
GÄVLE: S. KUNGSGAT. 12 TEL. 12 73 36
FORSBACKA: MARIAGAT. 2 TEL. 355 14

AB ORSA KALK
ORSA. Tel. Mora 501 90 växel
Generalagenter:
AB Eriksson & Setterlund
GÄVLE Telefon 11 57 70
Kalk — Kalksten — Kalkstensmjöl

Trävarufirma
Sigvard Trybom AB
Drottninggatan 35, GÄVLE. Tel. 12 81 76, 12 81 31
Byggnadsmaterial — Trävaror

IDROTTSGRABBAR
på KUNGSBÄCK
Välkomna till
BRYNÄS IF

Familjekonto med Kreditgaranti

Gå in i Sparbanken idag!
Fyll i Er ansökan!

GÄVLEBORGS SPARBANK

FRAMTIDSBANKEN

DU SOM TYCKER OM DJUR
bli medlem i Gävlekåren
av Svenska Blå Stjärnan

Kurs i allmän djurvård anordnas under 1970

Anmälningar tel. 026/11 60 56
eller 12 03 72

BLIV BÄTTRE BILIST
BLIV BILKÅRIST

Kårer i Gävleborgs Län:

BOLLNÄS
GÄVLE
HOFORS
HUDIKSVALL
LJUSDAL
SANDVIKEN
STORVIK
SÖDERHAMN

SVERIGES
KVINNLIGA BILKÅRERS
RIKSFÖRBUND

GÄVLEBORGS LOTTAFÖRBUND
Kyrkogatan 28, **Gävle**
Tel. 026/12 51 25

SVENSKA RÖDA KORSET
arbetar för

Bistånd åt totalförsvarets sjukvård

Undsättning vid katastrofer

Hjälp åt åldringar, handikappade barn och vuxna

Gå med i Röda Korset!
Avgift 5 kr.

SVENSKA RÖDA KORSETS
GÄVLEBORGSDISTRIKT

Postgiro 3 53 68 Tel. 026/11 13 89

DET ÄR VI, SOM ÖNSKAR ARBETA UNDER FRED FÖR FRIHET

Därför vill vi höras och synas

- utbildar på våra eldhandvapen, automatvapen, närpansarvärnsvapen, värnkanoner, sprängmedel, minor, förplägnad, sjukvård.
- arbetar samhälleligt med bevakning, turistupplysning, guidning m. m. Vi har fina sambandsmedel för letning i skog och mark.
- organiserad kamratlig samvaro, även med andra hemvärn.

Vi har blixtsnabb beredskap dygnet om och året runt.

GÄVLE HEMVÄRNSOMRÅDE

hemvärnsmän, hemvärnets lottor, bilkårister och röda kors som är en del av armén.

Motto i inre cirkeln under tre år (1969—1972): Psykisk uthållighet.
Tilltalsord: DU (motsv. you).

Kungsfors Herrgård Järbo

ALLA SÖNDAGAR ÖPPET FRÅN KL. 13.00

Servering av MAT och KAFFE

Stora och små fester arrangeras

Beställning pr tfn 0290/620 86

Fullständiga rättigheter

Greta Törnros med personal hälsar Er välkommen!

SKYLTAR

i rostfritt stål, metaller o. plast

A-B ROSTFRIA SKYLTAR

S. Kansligatan 8 Gävle

Tfn 026/12 73 01

Allt fotografiskt

ELVÉNS FOTO

Edsbyn

Tfn 0271/201 97

STORVIKS KRAFT AB

EL FÖR BÄTTRE MILJÖ

Tfn 0290/111 00

Vid besök i Stockholm

ställ bilen i

P-KLARA

BILPARKERING

alltid öppet — mitt i city

tel. 11 52 45
kör in från Vasagatan
eller Klarabergsgatan

Det är bara huset som har åldrats

10 år

1959 lades det första Plagan-taket. Den galvaniserade och industriellt plastbelagda plåten, som ger ett fint korrosionsskydd finns nu överallt i landet. Som fasad- och takmaterial på industrier, hyreshus, villor, radhus, fritidshus.

13 dekorativa färger på flera olika profiler för stora fribärande konstruktioner. Hängrännor, stuprör, takluckor och skorstensstosar ger ett komplett program.

Plagan har bevisat sin motståndskraft i 10 år.

GAVLEVERKEN

GAVLE VERKEN AB

GÄVLE

Välkommen till

MARMA LIVS

hela familjens inköpsställe

Tfn 026/750 64, 751 71

ELEKTRO-MONTAGE AB
Sandviken

Filialer:

Bergby
Fagersta
Gimo
Hofors
Norberg
Borlänge
Forsbacka
Hagfors
Långshyttan
Ockelbo

Dotterbolag:

AB ELEKTRO-ARMATUR
Gävle

Filialer:

Skutskär **Valbo**

TESTEBO-TVÄTTEN

REKOMMENDERAS

Tfn 026/12 69 34, 11 19 29

SÄIFA GUMMIVERKSTAD AB

Försäljning av nya däck

Reparationer

Regummeringar

N. Skeppargatan 13 – Gävle
Tfn 026/12 36 03

Fotbolls och Pingiskillar!

Om ni vill ha träning i trivsam miljö – vänd er till

IFK GÄVLE

Kontaktman: Gösta Eriksson,
Tel. 12 16 14

Klubblokal: Stenebergsskolan
Tfn 18 30 60

märket för
köptrygghet

Vi känner säljansvar

Ni får köptrygghet

Välkommen till

ATELJÉ Iberg

En porträttbild
med nyckelring . . .

AB ELEKTROBYRÅN

Postadress			Telefon
Hantverkargatan 6	761 00	Norrtälje	0176-125 90
Filialer			
Luntmakargatan 95	113 51	Stockholm	08-15 05 20
Skolvägen 2	763 00	Hallstavik	0175-200 73
Hamngatan 4	185 00	Vaxholm	0764-302 85
Stationsvägen 4	184 00	Åkersberga	0764-226 88

Kraft-, belysnings- och telesignalinstallationer.
Entrepr. åt Kgl. Fortifikationsförvaltningen och Militärområdena.

Allt för hunden

Hundarnas specialaffär

Grönlunds SPORT

DROTTNING-GATAN 15
TEL. 12 61 90

GOTT BRÖD

från

LANGES BAGERI

MARMA Tfn 026/750 09

Berges
• BOKHANDEL • A.-B.

Tel. 0271/201 17 - Postgiro 2 68 37
EDSBYN

PAPPERSHANDEL

Dymo
Olivetti
Ormig

KONTORSMASKINER

Välkommen till

Valbo Sportcentrum

50 M TEMPERERAD UTEBASSÄNG

BARNBASSÄNG – LEKPLATS – BOLLPLANER

SPORTHALL – SIMHALL – KLUBBRUM

DAM- och HERRBASTUAVD.

BELYST ISHOCKEYBANA

TENNISBANOR – MOTIONSSLINGA – CAFETERIA

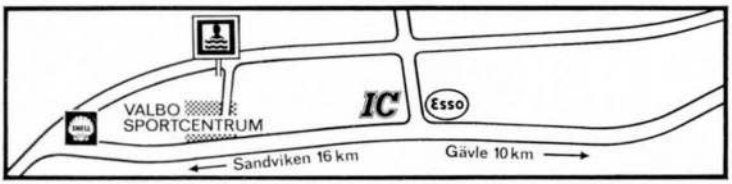
SOMMARÖPPET 15 MAJ – 15 SEPTEMBER

Månd. – torsd. 10 – 19, fred. 10 – 20, lörd. – sönd. 9 – 17

VINTERÖPPET 16 SEPTEMBER – 14 MAJ

Månd. – torsd. 13 – 19, fred. 13 – 20, lörd. 10 – 17

Telefon 026/13 11 66 – Cafeteria 13 12 17

Hedins Ab

EN SPECIALAFFÄR I
PAPPERS- OCH KONTORSVAROR
PRESENTREKLAM – PLASTTILLVERKNINGAR

CENTRALPALATSET GÄVLE
Tfn växel 026/18 00 35

ABF

ABF:s GÄVLE-AVDELNING

STUDIEHEMMET, S. Kungsgatan 33, Gävle.

Kursverksamhet för alla åldrar.

Upplysningar tel. 026/12 48 07 - 11 06 05.

ZÜRICH FÖRSÄKRINGSBOLAG

Gamla Grand, Gävle Tfn 026/12 49 20, 11 26 53

Distriktschef: Gunnar Christofersson

Wherewer you are, Zürich service is near

stereo hi-fi

DDX
BERÖMDA MUSIK-ANLÄGGNINGAR

WESTERLUNDS RADIO TV

S. Kungsgatan 5 — GÄVLE — Tel. 11 78 01, 18 57 50
(vid Tempo Livs)

Alla
behöver
vi
en bank

KREDITBANKEN
passar alla

GÄVLE Drottninggat. 35 Tel. 12 27 41, 18 41 83, 12 30 30, 11 24 24, **18 33 51**

PROJEKTERAR
KONSTRUERAR
BYGGER

- BROAR, KAJER
- HUSBYGGNADER
- INDUSTRIBYGGNADER

BYGGNADS AB ■ ■ GÄVLE
KONSTRUKTOR
TEL. 026/129690

MUNKSJÖ AKTIE BOLAG
HAMILTONGATAN 38 - GÄVLE - TELEFON 026/11 57 10

FÖRSÄLJNINGSKONTORET GÄVLE

CARL LINDHOLMS
GRUSTAG AB

Älvkarleby — Tierp
Tfn 026/728 00 Tfn 0293/108 42

Gävle
Blomsterodling

Bergsgatan 11 Tfn 026/12 05 43

Gigantic F 30

en helt ny 4-hjulsdriven lastmaskin

- Arbetskapacitet 3 ton
- Skopvolymer 800–1000 l
- Vikt utan skopa 6,1 ton
- Vändradie 5,5 m
- Körhastighet 0–30 km/tim
- Motor 4 cyl Ford 64 hk

Specialkonstruerad styrdrivaxel med planetväxlar i hjulen.
Helt hydraulisk transmission med tre hastigheter framåt – bakåt.

Rekv. vårt fullständiga prospekt med beskrivning och tekn. data.

Maskin AB Gigantic

Tel. 0290/70 610

JÄRBO

C 93

Hälsinge ost

GER HÄLSA
och KRAFTER

Södra Hälsinglands
Mejeriförening

BOLLNÄS
Tfn 0278/130 50

Sågade och
hyvlade
trävaror

SILFORS SÅGVERKS AB
ALFTA
Tfn 0271/130 10

norrlands enda
specialtryckeri för

blanketter i ändlös bana
blanketter i rullar
snabbset
kassablock
diagrampapper
papper för optisk läsning

EDSBYNS TRYCKERI AB
Fack 49, 828 00 Edsbyn
Telefon 0271/212 85

SANDBERGS
MATVAROR

DELIKATESSER

FÄRDIGLAGAD MAT

VÄLHÄNGT KÖTT

av stjärnkvalitet

Hantverkargatan 4, Gävle
Tfn 12 72 21

VAROR HEMSÄNDES

SANDVIK
– störst i sågar

Heselius

STADSHUSET
– GÄVLE –

GLAS & PORSLIN

Telefon
12 01 22

Lundh's FOTO

I främsta ledet

som annons- och nyhetsorgan i Hälsingland

HUDIKSVALLS-TIDNINGEN

med

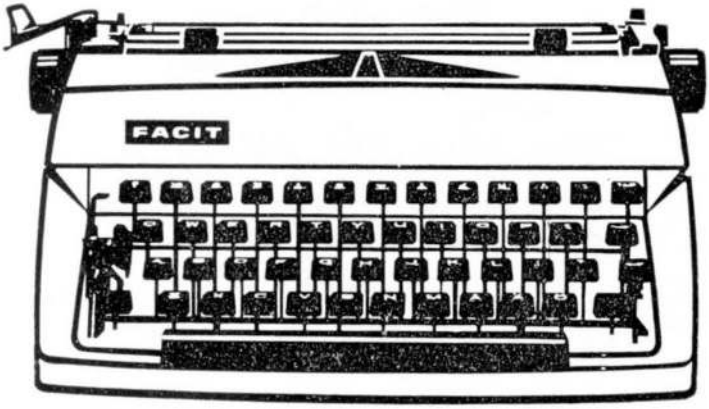
HÄLSINGLANDS TIDNING

Byggnads AB

OVE SVEDINGER

N. KOPPARSLAGARG. 18
Telefon 11 53 25

NYBYGGNADER
OMBYGGNADER
REPARATIONER

Välj Facit Privat

med 5 års garanti

Allt fler väljer Facit Privat – Sveriges mest köpta hemskrivmaskin. Den är inte billigast, men så är det också svensk kvalitet i varje detalj. Facit Privat är behändig i formatet, men stor i funktionen och har många av de fördelar, t. ex. dubbla tabulatorsystem och samma tangentbord, som annars bara finns på Facits stora kontorsmaskiner. Inte minst väsentlig är den riksomfattande serviceorganisationen. Till Facit Privat hör en snygg väska, som också är en praktisk resväska. På premieköp från 25:– i månaden. Kan även hyras. Tala med oss.

FACIT AB

Staketgatan 5—7 , Gävle. Tel. 12 76 15

- Maskindetaljer
- Maskinbyggnad
- Stans– och pressverktyg
- Fixturer och hjälpverktyg
- Steriliseringsautoclaver

VERKTYG & MASKINER

Textilgatan 2, 802 20 Gävle
tel. 026/11 25 45

LINDSTRÖMS HOTELL OCH KONDITORI

OCKELBO

Gott kaffe och bröd

Moderna rum

Rumsbeställning tfn 0297/401 60, 412 88

Hyr TV:n hos

RUNES MUSIK RADIO TV

GDL — PRESENTERAR

BUSTER
en mästartraktor

BM•VOLVO Buster är inte enbart en mästare i plöjning. Den är också en mästare i arbete varje dag. Ingen traktor i denna storleksklass har så många fördelar samlade under en och samma huv, fördelar som gör Buster till mästare i de mest skiftande arbeten.

TRANSPORT BUSTER

God förarkomfort med utomordentlig sitsfjädring och körställning. 8 växlar fram med motorbroms på samtliga växlar. Hastigheter mellan 0,5–28,0 km/tim. Drivhjulsberoende kraftuttag. Helt inkapslade skivbromsar. Fot- och handgas.

Rymlig och förarvänlig sits med hydraulisk stötdämpare och parallellstyrd progressiv fjädring inställbar för olika tunga personer och skjutbar framåt – bakåt för olika långa personer.

BOLINDER-MUNKTELL

- ett Volvo-företag, Eskilstuna

Gävle-Dala Lantmannaförbund

Maskinavdelningen

GÄVLE — Tel. 026/18 03 40

Kontor på de flesta större orter i Gästrikland, Hälsingland, Dalarna, Norra Uppland

SÅGADE OCH HYVLADE TRÄVAROR

Byggnadsmaterial, lim m. m.

NYA TRÄVARUAFFÄREN

Sätravägen 14, Gävle, tel. 12 20 78

ARBRÅ ELEKTRISKA INSTALLATIONSBYRÅ

J. ANDERSSON

Storgatan 20 Arbrå 0278/400 11

Utför:

ALLT INOM ELBRANSCHEN

Säljer:

ELAPPARATER - SPISAR - ARMATURER - KYLA - FRYS

PRESENTAFFÄR

BYGGNADSGLAS

PLASTGLAS

BILRUTOR

Norelius & Thorssell AB

Drottninggatan 6 GÄVLE Tel. 11 51 90

GÄVLE LAST BIL CENTRAL

UTFÖR
transporter, schaktningar
LEVERERAR
grus, sand, väg- och betongmaterial
samt matjord

Gävle Lastbilcentral

N. Skeppsbron 1 Tel. 18 80 20

"STÖVELN"-ÖBERG

Cykel o. Sportaffär

Norra Kungsgatan 13, Gävle - Telefon 12 50 43

ALLT I CYKLAR och SPORTARTIKLAR

Reparationsverkstad

KW

KONSULTERANDE VVS

KEDBRANT & WICKBERG

INGENJÖRSBYRÅ AB GÄVLE
S. KANSLIGAT. 11 Tel. 026/115740

Programhandlingar — Kontroll
Besiktningar — Utredningar

STEREO-
OCH
FÄRG TV-
SPECIALISTEN

Gävle TV service

S. Kungsgatan 25
Tel. 12 78 00, 11 71 40
GÄVLE

NYA A/B
J. FR. BROLIN

Skeppsklarerare, Speditörer

STUGSUND

kol, koks, eldningsolja

Tfn 541 37, 541 94, 541 67

Furuvik

EN AV
EUROPAS
STÖRSTA
DJUR-
OCH
NATUR-
PARKER

- Utflykts-
målet
för
hela
familjen

PERSSONS
KIOSK

Kungsbäck — Gävle

Rekommenderas

Tfn 026/11 04 00

BOCKENS DRYCKER

För rationell hårvård

LUNDÉN och SKALIN

Frisersalong

Södermalmstorg, GÄVLE
Tfn 11 46 47

KOPPARFORS aktiebolag

OCKELBO

Tillverkar:

TRÄVAROR
CELLULOSA
KARTONG
LÅDÄMNEN

NÄR DET GÄLLER

- MC-
- KÖR-
- TRAFIK-
- BUSSKORT –

vänd Eder med förtroende till

BIL- och TRAFIKSKOLAN

Inneh.:
Olof Stråhle o. Berndt Friskman
S. Kansligatan 7 a, GÄVLE
Tel. 12 54 94 - 12 05 08

BILÄGARE!

Till Eder tjänst.

Beg. bildelar stor sortering

NYA DELAR!

Ljuddämpare och avgasrör

Även Abarth avgassystem

Reservdelslager för Volkswagen

Däck och batterier

Biltillbehör

AB BIL & RESERVDELAR

Näringen, Gävle tel. vx. 11 56 30

Westlund & Söner Boktryckeri ab

N. Kungsgatan 31, Gävle

Tel. 18 03 08 växel

Ett modernt utrustat tryckeri till Ert förfogande

AB PERFORERAD PLÅT

STORVIK

812 00 STORVIK · TELEFON 0290/111 90

TELEGRAM: PERFORERADPLÅT

AB GÖSTA ANDERSSONS ÅKERI

Vi schaktar, spränger och transporterar, samt levererar grusmateriel

Tredje Tvärgatan 48, GÄVLE
Telefon växel 11 52 90

Grustaget RÖRBERG telefon 330 48
Grustaget VARVA telefon 671 01

Arbetarbladets civiltryckeri och Åhsgrens Tryckeri · Gävle Trycksamarbete AB erbjuder trycksaksköparen formgivning, kvalitet och kvantitet över ett mycket brett register och till konkurrenskraftiga priser · Tillverkningen sker med moderna tekniska resurser för boktryck, offsettryck, reklamtryck och klichéer · Specialavdelning med blankettrotation för blankettsystem · Välkommen och låt oss diskutera trycksaker!

GÄVLE **trycksam** ARBETE AB

RUDDAMMSGATAN 44 B, GÄVLE, TEL. 026/11 54 05

LJUSNAN

Tidningen för Hälsingland

BOLLNÄS

Tel. 0278/130 00

GÄVLE SMIDE

JÄRNKONSTRUKTIONER

KAROSSERI- OCH

BILFJÄDERRIKTNING

Beckasinvägen Näringen Tfn 026/12 06 70

IVAR ERICSSON

BLOMSTERHANDEL

NYGATAN 38, GÄVLE Tel. 12 02 35, 18 30 33 (mittemot C/H)

Varsågod det finns

3

IGGESUND

Grundat 1685

Det krönta ankaret

AB Iggesunds Bruk varumärke har under snart 300 år varit en symbol för bästa svenska yrkeskunnande och kvalitet.

Idag är det forna järnbruket moderbolag i Iggesundskoncernen i vilken ingår Elektrokemiska AB (EKA), Bohus, Boxholms AB, Boxholm samt f. d. Ströms Bruk.

Markinnehav 350.000 har, personal 5.200, årsomsättning 350 milj. kronor.

AB IGGESUNDS BRUK · IGGESUND

VID GÄVLE-BESÖK!

Välkommen till

SIMHALL

Karbad — Övningsbassäng — Bastubad

Romerskt bad — Solplage

Gefle Rörläggnings AB

Förrådsgatan 5, GÄVLE vx 026/18 80 00

Värme - Sanitet - Oljeledning

OMFATTANDE FÖRSÄLJNING FRÅN LAGER

ROSTFRIA PLÅTARBETEN
REPARATIONSARBETEN
INDUSTRIMONTAGE
SVETSNINGSARBETEN
FÖRNICKLING
FÖRZINKNING

GR

Filialer:

Sandviken 026/25 38 19 — Bollnäs 0278/110 17
Söderhamn 0270/110 89 — Ljusdal 0651/129 54

PEDER ÖSTER MÅLERI AB

målar åt er!

Ring och begär offert

TELEFON
18 16 40
18 16 07

Kontor:
Nygatan 9, GÄVLE

Elkompaniet
ALLT I EL
TV RADIO
Försäljning och service med ansvar

Nygatan 36 — N. Centralgatan 7

Tel. 12 28 37, 12 28 27

Reparationer tel. 11 11 11

Elektriska installationer och reparationer

av alla slag utföras snabbt
och billigt av vana montörer

AB Norrlands Elbyrå

Centralplan, mitt emot Centralstationen
Tel. 12 33 66, 12 10 06

LÄR ER RIDA

SMÅ SOM STORA

Alla välkommen till

CLEVESTÅLS RIDSKOLA

FÖR DE YNGSTA

PONNYRIDNINGAR

varje söndag kl 1000—1200
och 1400—1600

Alla upplysningar pr tfn 12 69 59

När Er bil behöver repareras, reparerar vi den.
När Ni tänker byta bil, vill vi gärna sälja den nya (eller beg.) till Er.

Matreco har bilar i alla prislägen, även lastbilar och traktorer.
Reparerar till lägsta priser.
Nynäs bensin och oljor.

Välkommen till

MATRECO BIL AB

Hillevägen 37—39, Gävle Tel.: 026/18 83 80

BOSCH

Toppeffekt ända ut i tändgnistan

ROBERT BOSCH AKTIEBOLAG

Gävle-filialen
Parkvägen 50, Gävle. Tel. 026/12 98 50

A.-B.

HÄLSINGEKRAFT

Tfn 0278/40390

EDSBYNS BETONGINDUSTRI

828 00 Edsbyn
Tfn 0271/204 27

AB EDSBYNS CEMENTVARUFABRIK

828 00 Edsbyn
Tfn 0271/340 01

AB MOHEDS BETONGVARUFABRIK

Box 5294, 827 00 Söderala
Tfn 0270/450 79

NÄR DET GÄLLER MÖBLER TALAR ALLA OM

MÖBEL centrum

EDSBYN. Tel. 0271/201 10, 209 23

För trivsam heminredning till lägre pris

VAR SKALL JAG SÄTTA IN MINA PENGAR?

VAR SKALL JAG SÄTTA IN MINA PENGAR?

JORDBRUKSKASSEFÖRBUNDET

. . . NATURLIGTVIS I

JORDBRUKSKASSAN

fri
frisk
REPORIA
hy

Vårda hyn regelbundet med Reporia — den medicinska skönhetstvålen. Reporia är kliniskt utprovad, har välgörande substanser av svavel, tjära och lanolin och är specialkomponerad för problem-hy.

AB ELFSTRÖMS TEKNISKA FABRIK, Gävle

För höga krav...

TRANSPORTVAGNAR

av **Bollnäs Verkstads,** sedan många år välkända fabrikat

SPECIALVAGNAR för
GRÄV-, SCHAKT- och **PLANERINGSMASKINER**

Konstruktioner för SKEPPSVARV, REDERIER, GRUVOR, JÄRNBRUK och övrig industri

Landets ledande tillverkare inom branschen

Bollnäs Verkstads AB

BOLLNÄS Telefon 0278/200 00 vx

KVALITET — SMIDIGHET — STYRKA

det
är
bäst
att

trycka
hos

GT

GEFLEBORGS TRYCKERI AB

Gävle - Telefon 12 97 00

HOFORS KOMMUN

Industrisamhället på frammarsch.

Med många rekreationsmöjligheter.

Ny Sim- och Sporthall.

Nyrestaurerad Slalombacke.

Härlig sportterräng med fina utflyktsmål.

BERGSMANNEN – Det nya fyrhotellet – med förstklassiga gästrum och matsalar. Ett hotell med fina utrymmen för konferenser.

HOFORS. Ett Utflyktsmål med alla möjligheter till trivsel för friluftsälskaren.

LEDANDE HERRAFFÄR i konfektion och ekipering

HOLMGRENS KLÄDER AB

— för herrar och juniorer med anspråk

Skolgatan 9, HOFORS

Telefon 203 42
Bostad 204 29

Hotell Bergsmannen
Hofors

Tel. 0290/230 10

Gästriklands modernaste hotell, 40 rum med bad eller dusch.
— Förstklassig restaurant i trivsam miljö —
— Konferenssal med utrustning för upp till 75 personer —
— Gillestuga — Barservering —

EPES Kemiska Tvätt

KEMISK TVÄTT — PRESSNING

FÄRGNING — REPARATIONER

Sandviken
Fabriken: Barrsätravägen 58. Tel. 25 45 84
Butiken: Barrsätravägen 58. Tel. 25 72 72

Hofors
Butiken: Centralgatan 3. Tel. 211 08

Gästriklands största och modernaste anläggning för kemisk tvätt garanterar bästa och snabbaste utförande.

Medlem av Sveriges Tvätteriförbund

STORVIKSORTENS
LASTBILCENTRAL
HOFORS
Tel. 219 50

Transporter, Betong, Grus
Faluvägen 24, HOFORS

ALLT **FLER** OCH **FLER** OCH **FLER**
KÖPER SINA **MÖBLER**
HOS **TIGRÉNS**
Faluvägen HOFORS Tel. 203 38, 208 50

NÄR NI KÖPER TV

TÄNK PÅ KVALITÉ – GOD BILD – LJUD
OCH FÖRETAGET BAKOM FÖRSÄLJNINGEN

Allt i antenner och tillbehör
JOURHAVANDE SERVICE

JONSSONS Radio & TV

SMÅLANDSGAT. 5 • TEL. AFFÄREN 220 10 • BOST. 221 42

Bra varor behöver inte vara dyra.

Kom in på EPA så får ni se!

EPA

GÄVLE - HOFORS - LJUSDAL

OA:s Glasmästeri

Olle Andersson Ställaregatan 8, HOFORS Tel. 0290/222 03

BILGLAS · BYGGNADSGLAS · BLÄSTRINGAR

BLYINFATTNINGAR · INRAMNINGAR

och övrigt i branschen

Westlings Cykel- & Sportaffär

Hantverkargatan 26 — Telefon 201 55

CYKLAR — MOPEDER — SPORT — FISKE

Allt som tillhör cykelbranschen

Reparationer och vinterförvaring av cyklar,
vallning av skidor och slipning av rörskridskor

FISKE och SPORTARTIKLAR

Gå till fackmannen
— gå till **BERGS**

MÅLERIFIRMA och FÄRGHANDEL

Ö. Parkgatan 21

Telefoner: Affären 201 17, Målerifirman 204 17

AB HOFORS RADIO & MUSIK

Tel. 205 15 FOLKETS HUS Tel. 205 15

Serviceverkstad — Centralgatan 31 — tel. ankn. 205 15

För alla ledande märken i

RADIO och TV

Allt i antenner och tillbehör
Reparationer utföras

OPEL och VAUXHALL

personbilar med –

555 garanti

– marnkadens säkraste trygghetspaket

Välkommen för en provtur!

ABH **AB BRÖDERNA Hansson**

STORVIK
0290/**111 50** vx

GÄVLE
026/**12 95 70** vx

SANDVIKEN
026/**25 19 70** vx

Välkommen till

ICA center

SKOLGATAN 18

MATMARKNADEN I HOFORS
MED VARUHUSSORTIMENTET

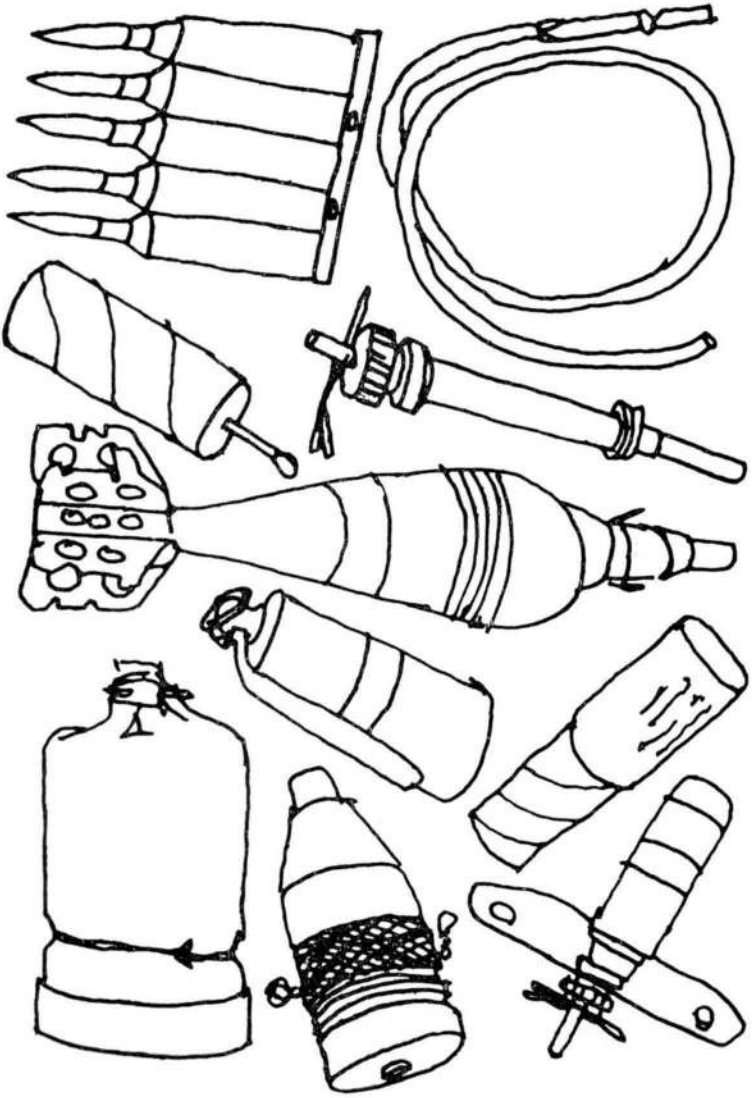
MELINS LIVS

FALUVÄGEN 1

Butikerna med manuella charkavdelningar och omtalade kvalitetsvaror som ger Er mer för kronan.

HENRY MELIN

RÖR DEM ICKE

Risken finns trots alla säkerhetsåtgärder att ammunition och sprängmedel glöms kvar eller tappas bort ute i markerna och särskilt vid militära övningsfält och skjutbanor. Rör inte föremål som kan tänkas innehålla sprängämnen.

Anmäl fynden till
POLIS ELLER MILITÄR MYNDIGHET

Vi bygger den nya vaktlokalen

vid I 14

AKTIEBOLAGET ARMERAD BETONG

Bocken 1970 (1969/70)
Dokumentet är skannat med upplösningen 300 pixlar/tum (120 pixlar/cm) och direkt överfört till filformatet PDF (Ver 6.0 eller senare). Arbete har utförts av Ulf Holmberg 2009-02-13.